

ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ

ΤΩΝ

ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Μετὰ

ΠΑΡΑΛΛΗΛΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣ

ΤΑΣ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ

ΥΠΟ

ΙΩΑΝΝΟΥ. Φ. ΒΕΡΕΤΤΑ

Φοιτητοῦ τῆς Νομικῆς.

» Μὴ παρίδης διήγημα σοφῶν,
καὶ ἐν ταῖς παροιμίαις αὐτῶν
ἀναστρέφου. » Σειράχ.

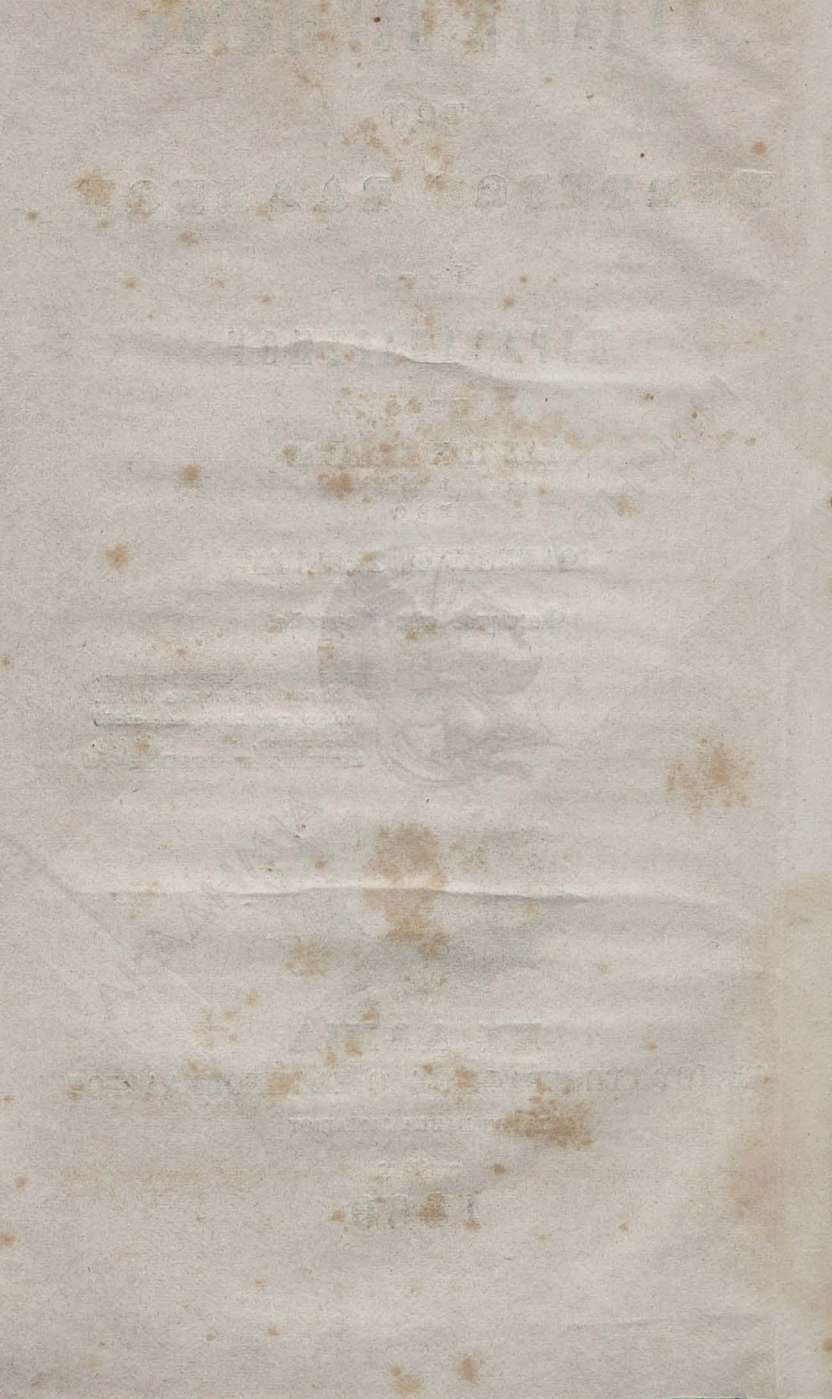
ΕΝ ΔΑΜΙΑΪ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο ΕΛΛΗΝΟΠΕΛΑΣΓΟΣ

ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΑΠΠΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

— 00 —

1860.

Τ Η :

Π. Π. Π. Π. Π.
ΙΕΡΑ ΣΚΙΑ :

Τ Ο Υ

ΛΩΡΩΣ ΕΠΙ ΞΕΝΗΣ ΘΑΝΟΝΤΟΣ

ΠΟΘΗΤΟΥ ΞΕ ΑΔΕΛΦΟΥ

ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΒΕΡΕΤΤΑ

ΤΟ ΠΟΝΗΜΑ ΤΟΔΕ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ.

Πᾶν ἀντίτυπον, μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογραφήν μου,
θεωρεῖται κλοπιμαῖον καὶ καταδιώκεται κατὰ τὸν Νόμον.

J. F. D. G. S. S.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.

Προτιθέμενοι ἵνα βραχέα τινὰ περί παροιμιῶν διαλάβωμεν, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν προτάξαι τὸν ὀρισμὸν αὐτῶν, ὅπως μὴ καὶ ἡμεῖς πάθωμεν τοῦθ' ὅπερ καὶ Παναίτιός τις, οὗ ὁ σοφὸς Κικέρων κατηγορεῖ, ὡς συγγράψαντος μὲν περί καθήκοντος, τί δὲ ὄν ἐστιν οὐδαμοῦ τοῦ συγγράμματος εἰπόντος.

Παροιμίαι τοίνυν, κατὰ τὸν σοφὸν Ἀριστοτέλην, εἰσὶ παλαιᾶς φιλοσοφίας ἐν ταῖς μεγίσταις ἀνθρώπων φθοραῖς ἀπολομένης ἐγκαταλείμματα, περισωθέντα διὰ συντομίαν καὶ δεξιότητα. » Περιέχουσι δὲ παιδευσιν ἡθῶν, καὶ παθῶν ἐπανόρθωσιν, καὶ τῶν πρακτέων πυκνὰς ὑποθήκας· διὸ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν οὐκ ἀπηξίωσαν ἵνα περί τε τὴν συναγωγὴν καὶ ἐρμηνείαν αὐτῶν ἀσχοληθῶσιν. Καὶ δὴ πρῶτος τῶν συναγαγόντων καὶ ἐρμηνευσάντων παροιμίας ἦν ὁ ἐν τοῖς φιλοσόφοις πολυμαθέστατος Ἀριστοτέλης ὁ Σταγειρίτης, ᾧ Κηφισόδωρος ὁ τοῦ Ἰσοκράτους μαθητὴς ἐν τοῖς κατὰ τοῦ φιλοσόφου βιβλίοις ἀδίκως ἐπιτιμᾷ, ὡς οὐ λόγου ἄξιον ἠγησαμένῳ συλλογὴν παροιμιῶν ποιήσασθαι, Ἀντιφάνους ὅλον ποιήσαντος δράμα, ὃ παροιμίαι ἐπιγράφεται. Τούτου μιμηταὶ ἐγένοντο Θεόφραστος, ὁ πάντα τὰ διδασκάλου παραλαβὼν, καὶ Κλέαρχος ὁ Σολεύς, ἀκμάσας περί τὴν 134 Ὀλυμπιάδα, ἀνὴρ γονίμου πνεύματος, καὶ ὁπαδὸς τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ Πλούταρχος ὁ Χαιρωνεύς, καὶ Συνέσιος, καὶ ἄλλοι συχνοὶ παροιμιῶν ἤψαντο.

Συλλογαὶ δὲ παροιμιῶν φέρονται ἢ τοῦ σοφιστοῦ Ζηνοβίου, ἢ Ζηνοδότου, ἀκμάσχεντος ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Ἀδριανοῦ Καίσαρος, καὶ γράψαντος ἐπιτομὴν τῶν παροιμιῶν Διδύμου τοῦ Ἀλεξανδρέως, καὶ Λουκιλίου τοῦ Ταρραίου, ἐν βιβλίοις τρισίν· ἢ τοῦ συγχρόνου αὐτῷ Διογενειανοῦ γραμματικοῦ ἐξ Ἡρακλείας ἐτέρας, οὐ τῆς Πόντου· ἢ τοῦ ἀγιοτάτου Πατριάρχου Κύρου Γρηγορίου τοῦ Κυπρίου· καὶ ἢ τοῦ Μιχαὴλ Ἀποστολίου τοῦ Βυζαντίου, ὃς περὶ τὴν 15 ἑκατονταετηρίδα εἰς Ἰταλίαν κατέφυγεν.

Ταύτας δὲ παροιμίας ὠνόμασαν οἱ ἔξωθεν, ὥς φησι Μάρκελλος οὐκ ὀρθῶς ἐν τῷ προοιμίῳ περὶ τῶν παρ' Ἑλλήσι παροιμιῶν, δι' οὐδὲν ἄλλο, ἀλλ' ἐπειδὴ ταῖς τοῦ σοφωτάτου Σολομῶντος ἐντυχόντες καὶ γνόντες δι' αὐτῶν, ὅτι οὐδὲν ἐστὶν ἐκ τοῦ προχείρου σαφῶς τῶν ἐν αὐταῖς εἰρημένων μαθεῖν· καὶ αὐτοὶ ζηλῶσαι τὸ προφητικὸν βουληθέντες γράμμα, τὸν αὐτὸν ἐκείνῳ γεγράφασι τρόπον· εἶτα, ὥς μηδὲν ἕτερον ὄνομα κυριώτερον ἐκείνου ἐπινοῆσαι δυνηθέντες, καὶ ταύτας παροιμίας ὠνόμασαν.

Ἐτυμολογεῖται δὲ ἡ λέξις παροιμία ἀπὸ τῆς παρὰ (προθ.) καὶ τοῦ οἶμος = ὁδός· ἦτοι τὸ παροδικὸν τρίμμα τε καὶ διήγημα· οἱ γὰρ πρόγονοι ἡμῶν ὅσα κοινωφελῆ εὔρισκον, ταῦτα κατὰ λεωφόρους ὁδοὺς ἀνέγραφον, ἵνα ὅτι πλείστοι ἐντυγχάνοντες τῆς ὠφελείας μεταλαμβάνωσιν. Οὕτω καὶ τὰ τῶν σοφῶν ἀποφθέγματα, καὶ τὰ Πυθαγορικὰ παραγγέλματα γνωσθῆναι λέγουσιν.

Ἐπὶ πᾶσι δὲ τῶν μὲν ἀναγνωστῶν ἐπιεικῆ πρὸς τὰ ἡμαρτημένα τὴν κρίσιν αἰτούμενος, τῷ δὲ ἀξιότιμῳ Δικηγόρῳ Κ. Βενιζέλω ὅτι πλείστας χάριτας διὰ τὴν ἐκ τῆς συλλογῆς αὐτοῦ ὠφέλειαν ὁμολογῶν, πρὸς δὲ τὸν γηραιὸν διδάσκαλόν μου Ζ. Παναγιωτίδην ἐσαεὶ εὐγνωμονῶν διὰ τὸν δεινὸν ἔρωτα, ὃν περὶ τὸν Ἑλληνα λόγον παιδιόθεν ἐνῆκέ μοι, τελευτῶ τὴν κοινὴν εὐχὴν εὐχόμενος, ὅπως πάντες οἱ περὶ τοὺς λόγους, τοὺς σοφοὺς Τερτζέτην καὶ Μαυροφρύδην μιμούμενοι, συντόμως ἐπιδοθῶσιν εἰς τε τὴν ἔρευναν καὶ μελέτην τῶν λαμ·

ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ.	10	ἐν ὑποσημ.	γράφε	δρα̃,
»	»	ἀριθ.	6	» πρὶν τοὺς
»	15	»	29	» Ἡ παροιμία
»	24	»	14	» διαδιδρασκόντων
»	27	»	26	» σχολὴν τυγχάνη
»	30	»	13	» σκαλεύσασα
»	34	»	2	» κατὰ
»	35	»	6	» πολέες
»	40	»	2	» γένηται
»	49	»	44	» Ἐπίσταμαι δὲ
»	55	»	16	» φησιν
»	56	»	2	» ὄνειδη
»	57	»	10	» καταβλάπτῃ
»	59	»	21	» γίνεσθαι καὶ βίον
»	78	ἐν ὑποσημ.	»	» πυρὶ
»	80	ἀριθ.	8	» χίλιους
»	86	»	23	» γιὰ νὰ τὰ

Τὰ δὲ λοιπὰ ἀφίνομεν εἰς τὴν συγγνώμονα ἐπιείκειαν τοῦ ἀναγνώστου, ὑπομιμνήσκοντες τὴν Ἰταλικὴν παροιμίαν

» Nè cielo senz' astri, nè stampa senza falli, »

Α.

- 1.) Ἀγάλ' ἀγάλι' ἐφύτευεν ὁ φρόνιμος ἀμπέλι,
Κῆ-ἀγάλι' ἀγάλι' ἐγένετο ἡ ἀγουρίδα μέλι.
» Χρόνω καὶ πόνω τὰ καλά. »
- 2.) Ἀγάπα τον τὸν φίλον σου μὲ τὸ ἐλάττωμά του· διότι,
κατὰ τὸν Ἀρχύταν, Ὡσπερ ἔργον ἐστὶν εὐρεῖν ἰχθῦν,
ἄκανθαν μὴ ἔχοντα, οὕτω καὶ ἄνθρωπον, μὴ κεκτημέ-
νον δολερὸν τι καὶ ἀκανθῶδες. » καὶ καθ' ἑτέραν τινά,
Ὅποιος ζητᾷ φίλον χωρὶς ἐλάττωμα, μένει χωρὶς
φίλον. »
- 3.) Ἀγλήγορος εἰς τὸ χουλιάρι, κῆ-ἀργὸς εἰς τὴ δουλειά.
» Εἰς τὸ φαγεῖν μὲν ταχύς, πρὸς δρόμον δὲ ἀμβλύς. »
Πρὸς ὃν ὁ Λουκιανός,
Εἰ ταχύς εἰς τὸ φαγεῖν, καὶ πρὸς δρόμον ἀμβλύς ὑπάρχεις,
τοῖς ποσὶ σου τρῶγε, καὶ τρέχε τῷ στόματι. »
- 4.) Ἀετὸς μυίγαις δὲν πιάνει.
» Ἀετὸς μυίας οὐ θηρεύει. » Καὶ » Ἐλέφας μῦν οὐχ'
ἄλισκει. » — Ἐπὶ τῶν τὰ μικρὰ καὶ φαῦλα ὑπερορώντων.
- 5.) Ἀϊ-Νικόλα βόηθαμε, σείσε καὶ σὺ τὸ πόδι σου
» Σὺν Ἀθήνη καὶ χεῖρα κίνει. »
— Τοὺς εἰς συμφορὰς ἐμπίπτοντας χρή καὶ αὐτοὺς
ὑπὲρ ἑαυτῶν κοπιᾶν· καὶ εἶθ' οὕτω τοῦ θεοῦ δέεσθαι.
Ἡ παροιμία ἐντεῦθεν. Ἀνὴρ πλούσιος Ἀθηναῖος μεθ'
ἐτέρων τινῶν ἔπλει. Καὶ δὴ χειμῶνος σφοδροῦ γενο-
μένου, καὶ τῆς νηὸς περιτραπίσης, οἱ μὲν λοιποὶ πάν-
τες διενήχοντο· ὁ δὲ Ἀθηναῖος, παρ' ἕκαστα τὴν Ἀθη-
ναῖαν ἐπικαλούμενος, μυρία ἐπηγγέλλετο, εἰς περισω-
θῆ. Εἰς δὲ τις τῶν συννεναυαγηκότων, παρανηχόμενος,
ἔφη πρὸς αὐτόν, Σὺν Ἀθηναῖα καὶ χεῖρα κίνει. Αἰσωπος.
Ἄλλοι δὲ λέγουσιν ὅτι εἴρηται ἀπὸ ὀνηλάτου, οὗ ὁ
μὲν ὄνος εἰς πηλὸν ἐπεπτώκει, ὁ δὲ, δέον βοηθεῖν, ἐ-

πεκαλεῖτο τὸν Ἡρακλέα. Τούτῳ προσήκει τῷ μύθῳ ἄφησιν ὁ παρ' Εὐριπίδῃ (Ἡλέκτρ. 78-81) αὐτουργός·

. . . . . Ἐγὼ δ' ἄμ' ἡμέρα

- » Βοῦς εἰς ἄρουραν εἰσβαλὼν, σπερῶ γύας.
- » Ἀργός γὰρ οὐδεὶς, θεοὺς ἔχων ἀνά στόμα,
- » Βίον δύναιτ' ἂν ξυλλέγειν ἀνευ πόνου. » (*)

6.) Ἀκόμη δὲν τὸν ἴδαμε, καὶ Γιάννη τὸν ἐβγάλαμε.
 » Αἰξ οὔπω τέτοκεν, ἔριφος δ' ἐπὶ δώματα παίζει.
 » Καί, » Ἄλμην τί κυκᾶς, πρὶν τοῦ ἰχθύος ἔλῃς; » —
 Ἐπὶ τῶν τοῦς καιροῦς προλαμβανόντων.

7.) Ἄκουε πολλά, καὶ λέγε ἄλλα· διὰ τοῦτο δύο ὦτα ἔχομεν, στόμα δὲ ἓν, ἵνα πλείω μὲν ἀκούωμεν, ἥττονα δὲ λέγομεν. Ταῦτό καὶ Ἐπίκτητος· » Γλῶσσαν μίαν τεῖς ἀνθρώποις ἢ φύσις δέδωκε, δύο δὲ ὦτα, ἵνα διπλάσιον ὢν λέγομεν παρ' ἐτέρων ἀκούωμεν. »

8.) Ἄλλα ἔχει ἔς τὰ χεῖλη, κῆ-ἄλλα ἔς τὴν καρδιά.
 » Στασιάζει αὐτῷ πρὸς τὴν γλῶτταν ἢ γνώμη. » Ὡς ὁ Κύριός φησι περὶ τῶν Ἰουδαίων » Ὁ λαὸς οὗτος τῷ στόματι αὐτῶν, καὶ τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν τιμῶσί με, ἢ δὲ καρδιά αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ. » — Ἐπὶ τῶν διπλῶν τὸ ἦθος καὶ τὸν λόγον. Ὅθεν ὁ Φωκυλίδης,
 » Μισῶ τὸν ἄνδρα τὸν διπλοῦν πεφυκότα,
 » Χρηστὸν λόγοισι, πολέμιον δὲ τοῖς τρόποις.

Καὶ Ὅμηρος,

- » Ἐχθρὸς γάρ μοι κεῖνος, ὁμῶς αἶδαο πύλησιν,
- » Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεῦθη ἐνὶ φρεσίν, ἄλλο δὲ εἶπη. »

(*) Εὐστάθιος δὲ φησι ταύτην ῥηθῆναι ἀπὸ τοῦ Ὀμηρικοῦ (Ιλ. Δ.)

» Ἡ μένετε . . . . .

» Ὅφρα ἴδῃτ' αἰκ' ὑμῖν ὑπέροχη χεῖρα Κρονίων;

Ὅθεν ὁ Εὐριπίδης πάνυ καλῶς παραινεῖ, λέγων,

» Αὐτὸς τι νῦν δρᾷ χούτω δαίμονος κάλει·

» Τῷ γὰρ πονοῦντι, χὼ θεὸς συλλαμβάνει. »

- 9.) Ἄλλα τὰ ὄμματα τοῦ λαγοῦ, κῆ-ἄλλα τῆς κουκκουβάγιας.
 » Ἄλλο γλαυξ, ἄλλο κορώνη φθέγγεται. »
- 10.) Ἄλλοι σπέρνουν καὶ θερίζουν, κῆ-ἄλλοι τρῶν καὶ μακαρίζουν. Ὅμοια τῆ » Ἄλλοι σκάπτουν καὶ κλαδεύουν, κῆ-ἄλλοι πίνουν καὶ μεθάουν. »
 » Ἄλλοι μὲν σπείρουσιν, ἄλλοι δ' ἀμήσονται. » Καὶ
 » Ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων, καὶ ἄλλος ὁ θερίζων. » (Ἰωάν. δ'. 35.) Καὶ » Ἄλλοι κάμον, ἄλλοι ὠναντο » (Σουίδα.) Ἐτι δὲ » Ἀλλότριον ἀμᾶς θέρος. » — Ἐπὶ τῶν παρ' ἐλπίδα τ' ἀλλότρια κερπουμένων, ἢ κληρονομούντων.
- 11.) Ἀλλοίμονον ἔς τὸν ἀνδρειωμένον, ἴσᾶν τὸν πιάσουν δυὸ ἴσπασμένοι.
 » Οὐδ' Ἡρακλῆς πρὸς δύο· τοὺς γὰρ Μολιονίδας ἔφυγεν. Φασὶν Ἡρακλέα, θέντα τὸν Ὀλυμπιακὸν ἀγῶνα, πιστεύσαντά τε τῆ ἑαυτοῦ δυνάμει, τῆ δευτέρᾳ πενταετηρίδι πρὸς δύο πικτεύσαντα ἠττηθῆναι. Λέγουσι δὲ τούτους εἶναι οἱ μὲν Λαίον καὶ Φέρανδρον, οἱ δὲ Κτέατον καὶ Εὐρυτον. Ἡρόδωρος δὲ καὶ Ἑλλάνικὸς φασὶν ὡς, ὅτε τὴν Ὑδραν Ἡρακλῆς ἀνῆρει, τὴν Ἡραν αὐτῷ καρκίνον ἐφορμῆσαι, πρὸς δύο δὲ οὐ δυνάμενον μάχεσθαι, σύμμαχον ἐπικαλέσθαι τὸν Ἴόλεων, καὶ ἐντεῦθεν ῥηθῆναι τὴν παροιμίαν.
- 12.) Ἄλλο νὰ τὸ ἴδῃς, κῆ-ἄλλο νὰ τ' ἀκούσῃς.
 » Ὀφθαλμοὶ ὠτίων πιστότεροι. » Καὶ » Ὅσα τυγχάνει ἀνθρώποισιν ἐόντα ἀπιστότερα ὀφθαλμῶν » Ἡρόδοτος.
- 13.) Ἄλλος ἔφαγε τὰ σῦκα, κῆ-ἄλλος τὰ πληρόνει.
 » Τὸ κυνὸς κακὸν ὕς ἀπέτισεν. » — Ἐπὶ τῶν ἀνθ' ἐτέρων δίκας ἀποτιννόντων.
- 14.) Ἄλλους ἢ γλῶσσα, κῆ-ἄλλους τὰ ὀδόντια δουλεύουν.
 » Ἄλλοισι μὲν γλῶττα, ἄλλοισι δὲ γόμφιοι. » — Ἐπὶ τῶν λάλων καὶ φάγων.

- 15.) Ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς πληγαῖς γεμάτος.
 » Ἄλλων ἰατρός, αὐτὸς ἔλκεσι βρύων » Εὐριπίδης. —
 Ἐπὶ τοῦ ἐτέρους διδάσκοντος, αὐτοῦ δὲ προσκόπτον-
 τος. Πρὸς ὃν ὁ Κύριος » Ἰατρὲ θεράπευσον σεαυτόν. »
 (Λουκ. δ'. 23.)
- 16.) Ἄν γειτονεύσης μὲ κουτσόν, θὰ μάθης νὰ κουτσαίνης.
 » Εἰ χωλῶ παροικήσης, ὑποσκάζειν μαθήσης. » Ἐπεὶ δὲ
 κατὰ τὰς συνουσίας καὶ γειτνιασεις, φησὶν ὁ Ἀρίσταρ-
 χος, ἕτερος ἄνθρωπος ἀφ' ἐτέρου γεύεται τι καὶ ἀπο-
 λαύει ἀφομοιούμενος, ὡσπερ ἡ παροιμία ἔχει· χωλῶ
 παροικῶν κἂν ὑποσκάζειν μάθοις, εἴποίμεν ἂν τὸν ὠφε-
 ληθέντα γείτονα ἀπὸ γείτονος ἀξιόχρεων εἶναι χάριμα.
 παρὸ καὶ Ἡσίοδος·
 » Πῆμα κακὸς γείτων, ὅσσον τ' ἀγαθὸς μέγ' ὄνειαρ. »
 Ταῦτα δὲ καὶ διὰ τῆς ἱστορίας ὁ Πλούταρχος ἐπιστώ-
 σατο· καὶ γὰρ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνανάνας, Ἑλληνας
 ὄντας καὶ γείτονας, ἐκτρίψαντας διὰ πλεονεξίαν ἀλ-
 λήλους· καὶ Καρχηδονίους καὶ Βυζαντίους διὰ ἔμφυ-
 τον δυσμένειαν περὶ σκαλμοῦ διενεχθέντας, ἐν τῷ Βο-
 σπόρῳ ναυμαχήσαντας· καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν γει-
 νιάσεων πολλὰ μὲν ἀγαθὰ συμβαίνειν διὰ ταύτας,
 ὡς ἐπὶ Φλάκκου καὶ Κάτωνος, πολλὰ δὲ τὰ ἐναντία-
 τὰς γὰρ γειτνιασεις ἀφορμὰς προξενεῖν ἐνίοτε πολλῶν
 ἐπηρειῶν.
- 17.) Ἄν δὲν ἐταίρειαζαν, δὲν ἐσυμπεθέριαζαν.
 » Ἐκ τῶν ὁμοίων οἱ κακοὶ γαμοῦσιν ἀεὶ. » (Εὐριπ. Ἄποσ.)
- 18.) Ἄν δὲν ἦναι νωπὸν, ἄς ἦν' καὶ παστωμένον. Ὅμοια τῇ
 » Ἐστὴν ἀνυδρία, καλὸ ἦν' καὶ τὸ χαλάζι. » Καὶ τῇ
 » Παρ' ὀλότελα, καλὴ ἦν' κ' ἡ Παναγιώτενα. »
 » Ἄν μὴ παρῆ κρέας, ταρίχῳ στερκτέον. » — Παρεγ-
 γυᾶ ὅτι δεῖ τοῖς παροῦσιν ἀρκεῖσθαι.
- 19.) Ἄν εἶχα τυρί, προσφάγι δὲν ζητοῦσα.
 » Εἰ τυρὸν εἶχον, οὐκ ἂν ἐδεόμην ὄψου. »
 Εἰς πανδοκεῖόν τις καταλύσας καὶ βούς ὄψον τῷ παν-

δοκεῖ σκευάσαι, ὡς ἄτερος τυρόν ἤτει καὶ ἔλαιον, Τί, ἔφη, εἰ τυρόν εἶχον, ἔτι ἂν ἐδεόμην ὄψου; (Πλουτάρχ. Λακων. Ἀπόφθεγ.)

20.) Ἄνθρωπο βλέπεις, καρδιά δὲν γνωρίζεις.

» Χαλεπὸν ἐτέρου νόον ἰδμεναὶ ἀνδρός. »

Θεόκριτος. Ταῦτὸ καὶ Θεόγνις.

» Οὐ γὰρ ἂν εἰδείης ἀνδρός νόον, οὐδὲ γυναικός,

» Πρὶν πειραθείης, ὥσπερ ὑποζυγίου. »

Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἐλάλησεν εἰς Ἱερεμίαν (Κεφ. ΙΖ').

» Βαθεῖα ἡ καρδιά παρὰ πάντα, καὶ ἀνθρωπός ἐστι, καὶ τίς γινώσκει αὐτόν; Ἐγὼ Κύριος ἐτάζων καρδίας καὶ δοκιμάζων νεφρούς, τοῦ δοῦναι ἐκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ, καὶ κατὰ τὰ ἔργα τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ » Καὶ

» Εἶθ' ἐξῆν ὁ ποιός τις

» ἦν ἕκαστος, τὸ στήθος

» διελόντα γινῶναι, ἔπειτα

» τὸν νοῦν ἐσιδόντα, πάλιντε κλείσαν-

» τ' ἀνδρα φίλον νομίζειν ἀδόλῳ φρενί. » (Βιαντ.

Ἐπίγραμμα.)

21.) Ἄν καθήσης μὲ στραβόν, ὡς τὸ βράδῳ ἀλληθωρίζεις.

» Φθειρούσιν ἤθη χρηστὰ ὁμιλίαι κακαί » Εὐριπίδης.

— Ὅτι οἱ βαρβάρους καὶ μοχθηροῖς συναναχρῶννύμενοι ἀποφέρονται τι τῆς ἐκείνων φαυλότητος. Ὁ δὲ Νομοθέτης τῶν Θουρίων Χαρώνδας ἐξέδοτο καὶ τινα νόμον, ἀπαγορεύοντα τὴν μετὰ τῶν φαύλων συνομιλίαν.

22.) Ἄνομομαζώματα, διαβολοσκορπίσματα.

» Τὸ κακῶς πορισθέν, κακῶς ὄλλυται. »

Καί, Τῆς ἀδικίας τὸ γέννημα, σὲ ποντισμένον μῦλον.

» Στυπεῖον συνηγμένον συναγωγῇ ἀνόμων, καὶ ἡ συντέλεια αὐτῶν φλόξ πυρός. » (Σειράχ. Κεφ. ΙΑ'.)

— Τὰ κακῶς συνηγμένα οὐ μόνιμα. Διὸ καὶ Εὐριπίδης οὐ κακῶς ἔοικε παραινεῖν, λέγων,

- » Ἀδίκως δὲ μὴ κτῶ κτήματ', ἣν βούλη πολὺν
 » Χρόνον μελάθροις ἐμμένειν· τὰ γὰρ κακῶς
 » Οἴκους ἐσελθόντ' οὐκ ἔχει σωτηρίαν.»
- 23.) Ἄν σοῦ ζητήσῃ πάλι κρασί, σφοντυλιὰ δόστου.
 » Ἄν οἶνον αἰτῆ, κόνδυλον αὐτῷ δίδου » Φρύνιχος. —
 Ἐπὶ τῶν ἀγαθὰ μὲν αἰτούντων, δεινὰ δὲ λαμβανόντων.
 Ἡ ἱστορία ἀπὸ τοῦ Κύκλωπος, ὃς αἰτήσας παρὰ
 τοῦ Ὀδυσσέως οἶνον, τοῦ ὀφθαλμοῦ ἐστερήθη.
- 24.) Ἄντι πέρκας σκορπιῶ.
 » Ἄντι πέρκης σκορπίον.» Καὶ Λυκόφρων » Ὁ δ' ἀντι
 πιποῦς σκορπίον λαιμῷ σπάσας.» Ἐτι καὶ Πλάτων
 (ἐν Θεαιτ.) » Φάτταν ἀντι περιστερᾶς, ἑταίραν ἀντι
 νύμφης » — Ἐπὶ τῶν τὰ χεῖρῳ αἰρουμένων ἀντι τῶν
 βελτιόνων.
- 25.) Ἄν τὸν γλυκάνης θὰ κολληθῆ ἔς τὴν ῥάχην σου.
 . . . . . Χαλεπὸν χόριον κύνα γεῦσαι.»
 (Θεόκριτος Εἰδυλ. Γ.) Καὶ
 » Χαλεπὸν μαθοῦσα κύων σκυτοτραγεῖν. — Ἐπὶ τῶν
 παρ' ἀξίαν τινὸς ἀπολαυόντων καὶ χωρούντων εἰς μεί-
 ζονα. Τὸ ἔλυτρον τοῦ ἐμβρύου χόριον καλεῖται, οἱ δὲ
 κύνες γευσάμενοι τούτου καὶ τοῖς ἐμβρύοις ἐπιβου-
 λεύουσι διὰ τὸ λίχνον.
- 26.) Ἄνύπανδρος προξενητὴς γιὰ λόγου του γυρεῦει.
 » Ἄκαιρος πρόξενος εἰς ἑαυτὸν ἀφορᾷ » (Ζηνοδ. Διο-
 γεν.) — Ἐπὶ τῶν τὸ ἴδιον συμφέρον προτιμώντων.
- 27.) Ἄπ' ὄξω κοῦκλα, κῆ-ἀπὸ μέσα πανοῦκλα.
 » Ἐνδοθὶ τὴν Ἐκάβην, ἔκθοθι τὴν Ἐλένην.» — Ἐπὶ
 τῶν τὸ ἴδιον αἴσχος ἤθεσι πεπλασμένοις ἀποσεμνυόν-
 των, ὡς τὰς παρειὰς αἱ παρθένοι. Ἡ γὰρ Ἐκάβη διὰ
 τὸ γῆρας δυσειδής, ἣ δὲ ΕΛΕΝΗ εὐεῖδεστάτη.
- 28.) Ἄπὸ ἓνα βγαίνει λόγος, κ' ἑκατὸ εὐθύς τὸν ἔξερουν.
 » Μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαῖον λέπας

» Πρήσειεν ἄν τις, καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα

» Πύθοιντο ἄν ἄστοι πάντες . . . . .

Εὐριπίδης.

29.) Ἐκ τῆς ἀποκατασκευῆς καὶ τῆς ἀποκατασκευῆς (λάμβανε.)
Ἐπιφάνεια αὕτη, λέγει ὁ μακάριος Κοραῆς, ἀναλογεῖ
τῇ

» Ἐκ καταδυομένης (νηὸς ὅ,τι ἂν λάβῃς κέρδος.)

Ἐκ δὲ μεταφορᾶ ἀπὸ τῶν ἐμπόρων, οἷ, καταδυομένης
τῆς νηὸς, ὅ,τι ἂν λάβῃ κέρδος ἡγοῦνται.

30.) Ἐκ μίας τρίχας κρέμεται.

» Ἐκ τριχῶς κρέματαί. » Ἐπὶ τῶν σφόδρα κινδυνουόντων.

31.) Ἐκ μικρῶ κῆ-ἀπὸ ζουρλῶ μαθαίνεις τὴν ἀλήθεια.

» Ἐκ στόματι μωρῶν ἢ καρδίᾳ αὐτῶν. » Σειράχ.

32.) Ἐκ ὅ,τι φορεῖ, κλέπτῃ δὲ φοβεῖται καθότι οὗτος

» Ἐκ τῆς τήνουσίᾳς ἡμφίεσται. » καὶ ἐπομένως κατὰ
τὸν Δίφιλον,

» Πένητος ἄνδρὸς οὐδὲν εὐτυχέστερον.

» Τὴν γὰρ ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολὴν οὐ προσδοκᾷ. »

33.) Ἐκ πέτρας σὲ λιθάρι.

» Ἐκ τῆς Σκύλλης εἰς τὴν Χάρυβδι. »

34.) Ἐκ ὀπίσω ἀπὸ τὸ δάκτυλό σου κρύβεσαι.

» Ἐκ ἄλλῳ δρασκάζεις = κρύπτῃ. » Ἐκ ἡσυχίας. — Ἐπὶ
τῶν μὴ δυναμένων λαθεῖν, παρόσον περίοπτος ἢ ἄλλως.

35.) Ἐκ σημειωμένον ἄνθρωπον φεῦγα.

» Φεύγετε τοὺς σημειωμένους. » Ἀπόστολ. Παῦλ. .

36.) Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ ἀγάπῃ πιάνεται. ὡς καὶ τὸ δημοσι-
κὸν τραγῳδίων,

» Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἢ ἀγάπῃ πιάσθε τὸ τραγῳδίων,

» πιάσθε καὶ τραγουδήσετε πῶς πιάνεται ἢ ἀγάπῃ.

— Ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν πιάνεται, ὡς τὰ χεῖλη ξεφυτρώνει,

» Κῆ-ἀπὸ τῶν χεῖλη χύνεται καὶ ὡς τὴν καρδίαν ριζώνει. »

» Ἐκ τοῦ ὄραν τὸ ἔραν » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. Καί,

- » Ὅρασις μὲν ἔρωτος ἄρχει, αὔξει δὲ τὸ πάθος ἐλπίς, τρέφει δὲ μνήμη, τηρεῖ δὲ συνήθεια. »
- 37.) Ἄπ' τ' ἄλογο ἔς τὸ γαῖδαρο.
 » Ἄφ' ἵππων ἐπ' ὄνους. » — Ἐπὶ τῶν ἀπὸ σεμνῶν εἰς τὰ ἄσεμνα ἠκόντων.
- 38.) Ἄπὸ τὸ κουπὶ ἔς τὸν κλῆρο.
 » Ἄπὸ κώπης ἐπὶ βῆμα. » Ὡς ὁ Δημάδης. Ἐπὶ τῶν ἀπὸ χειρόνων εἰς τὰ κρείττονα ἢ ἐπὶ τῶν ἀθρόως μεγίστοις ἐπιχειρούντων.
- 39.) Ἄπὸ τὰ γένεια σοφός.
 » Ἐκ πώγωνος σοφοί. » Ἄπὸ πώγωνος σοφισταί.
 » Ἄπὸ πώγωνος φιλόσοφοι. — Ἐπὶ τῶν δοκούντων μόνῳ τῷ σχήματι καὶ τῇ στολῇ φιλοσόφων εἶναι, ὧν καὶ τὸ ἐπίγραμμα καθάπτεται.
 » Εἰ τὸ τρέφειν πώγωνα δοκεῖ σοφίαν περιποιεῖν,
 » Καὶ τράγος εὐπώγων, εὐστολός ἐστι Πλάτων. » Παλλαδάς.
- 40.) Ἄπὸ τὴν πείνα σοῦ φαίνεται μέλι.
 » Ὁ λιμὸς γλυκαίνει τὴν βρωσιν. » Καὶ
 » Ἄπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ. »
 Πρὸς δὲ καὶ Σολομῶν » Ψυχὴ ἐν πλησμονῇ οὔσα κηρίοις ἐμπαίζει ψυχῇ δ' ἐνδεεῖ καὶ τὰ πικρὰ γλυκέα φαίνεται. » Ἐτι δὲ » Πεινῶντι λαγῶ καὶ σῦκα πλακοῦντες. » Σουίδας. — Ἐπὶ τῶν τὰ ἐν ἀνάγκῃ πολυτελεῖ λογιζομένων.
- 41.) Ἄπὸ τὸν φόβον του τὰ χάνει κἀνεῖς.
 » Φόβον μνήμην ἐκπλήσσει » Θουκυδίδης. Ταῦτό καὶ Αἰσχύλος (ἐν Προμηθ. Δεσμώτ.)
 » Καρδία δὲ φόβῳ φρένας λακτίζει. »
- 42.) Ἄπὸ τὴ φωτιά ἔς τὰ κάρβουνα.
 » Τὴν τέφραν φεύγων εἰς ἀνθρακίαν ἐμπέπτωκεν. » — Ἐπὶ τῶν τὰ μικρὰ τῶν δεινῶν φευγόντων, καὶ εἰς μείζονα δεινὰ ἐμπιπτόντων.

- 43.) Ἄπο τὸ στόμα τοῦ λύκου τὸ ἄγλύτωσε.
 » Ἐκ λύκου στόματος. » Καὶ » Ἀπὸ θήρας λύκου. » —
 Ἐπὶ τῶν ἀνελπίστως τι λαμβανόντων.
- 44.) Ἄπο τὸν καρπὸν τὸ δένδρον γνωρίζεται.
 » Ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. » Καὶ » Γε-
 ώργιον ξύλου ἐκφαίνει ὁ καρπὸς αὐτοῦ· οὕτω λόγος
 ἐνθυμήματος καρδίαν ἀνθρώπου. » (Σειράχ. Κεφ. ΚΖ.)
 Ἔτι δὲ » Ἡ κέρκος τῆ ἀλώπεκι μαρτυρεῖ. » Καὶ » Ἐξ
 ὄνουχος τὸν λέοντα. » Τὸν Αἰθίοπα ἐκ τῆς ὄψεως. »
 — Ἐπὶ τῶν δεικνυόντων ἀπὸ μικρᾶς πράξεως τὸ ἦθος·
 ἢ ἐπὶ τῶν ἀπὸ μέρους καταλαμβάνοντων τὸ ὅλον.
- 45.) Ἄπο τὸν Θεὸ καὶ τὸν γείτονα δὲν ἔμπορεῖς νὰ φυλα-
 χθῆς παρόσον » Ὁξύτερον οἱ γείτονες βλέπουσι τῶν
 ἀλωπέκων. » — Ἐπὶ τῶν λανθάνειν οὐ δυναμένων.
- 46.) Ἄπο τὸν γάμον ἔρχομαι, καὶ τρέμω ἀπὸ τὴν πείναν.
 Ὁ Βυζάντιος λέγει, ὅτι ἀναλογεῖ τῆ
 » Δελφοῖσι θύσας, αὐτὸς ὄψωνεῖ κρέας. »
- 47.) Ἄργεῖ ὁ Θεός, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ.
 » Εἴπερ γάρ τε καὶ αὐτίκ' Ὀλύμπιος οὐκ ἐτέλεσεν,
 » Ἐκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ . . . . . (Ἰλ. Δ.)
 Καὶ » Ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας. » —
 Ὅτι ὁ ἁμαρτάνων οὐκ ἀτιμώρητος εἰς τέλος.
48. Ἄρμεγε γάλα, καὶ μὴ θγάῃης αἷμα. Ἐκ τῶν τοῦ σο-
 φο Σολομῶντος. » Ἄρμεγε γάλα, καὶ ἔσται βούτυ-
 ρον· εἰάν δὲ ἐκπιέῃης μυκτῆρας, ἐξελεύσεται αἷμα. »
 Καὶ Ἀλέξανδρος δὲ ὁ Φιλίππου πρὸς τὸν συμβουλευ-
 οντα λαμβάνειν τέλη πλείονα ἐκ τῶν πόλεων, Καὶ
 κηρωρόν, ἔφη, μισῶ τὸν ἐκ ριζῶν ἐκτέμνοντα τὰ λά-
 χανα. »
- 49.) Ἄσπρος σκύλλος, μαῦρος σκύλλος· ἢ » Ὅλ' οἱ σκύλ-
 λοι μιὰ γεννηά. »
 » Ἄπας ἐχθῖνος τραχύς. » — Ἐπὶ τῶν δυσκόλων καὶ
 δυστρόπων, κυρίως δὲ ἐπὶ κακωτικῶν ἢ εὐνούχων.

- 50.) Αὐτὰ καὶ πάλι αὐτά.
 » Αὐτὰ δι' αὐτῶν. » — Ἐπὶ τῶν ταυτολογούντων.
- 51.) Αὐτοῦ, ποῦ εἶσαι, εἴμουν, κ' ἔδω, ποῦ εἶμαι, θά ᾽λθης.
 » Κοινὰ πάθη πάντων, ὁ βίος τροχός, ἄστατος ὄλβος.»
- 52.) Ἄφησε τὸν γάμον καὶ ᾽πῆγε γιὰ πρινάρια.
 » Τὴν ὑπέραν ἀφείς τὸν πόδα διώκει. » — Ἐπὶ τῶν
 παρέντων μὲν τὰ σπουδαιότερα, πρὸς δὲ τὰ φαῦλα
 διατριβόντων.
- 53.) Ἀχάριστον ἐλεεῖς, καὶ νεκρὸν θυμιατίζεις.
 » Ἀχάριστον ἐλεεῖν καὶ νεκρὸν μυρίζειν ἐνὶ σύγκειται.»

B.

- 1.) Βάνει κ' ἡ κοσκινοῦ τὸν ἄνδρα τῆς μὲ τοὺς πραγμα-
 τευτάδαις ὁμοία τῇ » Κ' ἡ φακὴ μαγειρέμμα, κῆ-ὁ
 Χασάνης τοῦρκος. »
 » Καὶ κόρκυρος ἐν λαχάνοις, καὶ Σαοῦλ ἐν προφήταις.»
 Καὶ » Μετὰ Μουσῶν κόρυδος. » — Ἐπὶ τῶν ἀπαιδεύ-
 των τοῖς πεπαιδευμένοις συνιόντων· ἢ ἐπὶ τῶν ἀναξίων.
 Οὗτος (ὁ Σαοῦλ) ἐχρίσθη ὑπὸ Σαμουὴλ εἰς βασιλέα
 καὶ προφήτην, καὶ ἰδὼν αὐτόν τις ἔφη τὸ ἀνωτέρω· ἢ
 ἐπὶ τῶν εὐτελῶν μὲν ὄντων, μεγάλοις δὲ παραβαλλόν-
 των ἑαυτοῦς. Εἶδος γάρ ἐστι βοτάνης ὁ κόρκυρος εὐ-
 τελοῦς, εἰς παροιμίαν διὰ τὴν πικρότητα αὐτοῦ μετα-
 πεσών.
- 2.) Βάρ' ἐμεῖς, πέσ' ἐμεῖς. Αὕτη εἶναι κατὰ τὸν Κοραῆν ἡ
 παροιμιακῶς λεγομένη
 » Καδμεία νίκη. » — Ἐπὶ κακῶ τῶν νενικηχότων.
 Ἄλλοι ἄλλως ἐπὶ ταύτης τῆς παροιμίας λέγουσιν·
 τινὲς μὲν, ὅτι ἐρρέθη περὶ Ἐτεοκλέους καὶ Πολυνεΐκους,
 οἵτινες μονομαχήσαντες ἀμφοτέροι ἀπώλοντο· τινὲς
 δέ, ὅτι Καδμεῖοι νικήσαντες Ἀργεῖους, τοὺς μετ' Ἀ-

δράστου στρατεύσαντάς, δίκην ἔδοσαν ἱκανὴν τοῖς ἀπογόνοις αὐτῶν· ἕτεροι δέ, ὅτι τὸ Σφιγγὸς αἰνίγμα συνεῖς Οἰδίπους καὶ νικήσας αὐτήν, ἀγνοῶν ἔγημε τὴν ἑαυτοῦ μητέρα· εἶτα ἐξετύφλωσεν ἑαυτόν.

- 3.) Βαρεῖα ἢ ἡ καλογερική.
» Βαρὺ τὸ σκαφίον. » — Ἐπὶ τῶν δυσκατορθῶτων.
- 4.) Βάρος περιττὸν τῆς γῆς.
» Ἐτώσιον ἄχθος ἀρούρης. » Ὅμηρος.
- 5.) Ἐβρήκα τὸ διάλομό μου· καὶ » Πραγματευτὴ ἕζητούσαμε, καὶ κουμμερκιάρη (τελώνην) ἔβρήκαμε. »
» Ἐβῆρα δ' οὐκ ἐζήτησι. » — Ἐπὶ τῶν οἷς οὐκ ἤθελον περιπεσόντων.

Γ.

- 1.) Ἐγεία σου Γιάννη· κουκκιά σπέρνω.
» Χαίροις Ἐψιπύλη φίλη· τοὺς ἐμοὺς κορύμβους πλέκω· οὐ σοὶ λέγω περὶ τούτου· οὐμὸς ἀκοίτης ἐνταῦθα. »
— Ἐπὶ τῶν λεγόντων ἀσύμφωνα καὶ ἀκατάλληλα.
- 2.) Γελᾷ ὁ τρελὸς ἔς τ' ἀγέλαστα.
» Γελᾷ δ' ὁ μωρὸς κἂν τι μὴ γελοῖον ᾗ. » Αἴσωπος.
- 3.) Γέρον βορρῆάν ἀρμένιζε, καὶ νότον παλληκάρη.
» Ἀρχομένου νότου, καὶ λήγοντος βορέχο συνεβούλευε καὶ Ἡσίοδος τὸν φίλον αὐτοῦ πλεῖν.
- 4.) Ἐτερὸς ἴσάν τὸ ρεπάνι.
» Κολοκύντης ὑγιέστερος. » Σουΐδας.
- 5.) Γιὰ τὸν ἴσχιό τοῦ γαιδάρου. Γιὰ φύλλου πήδημα.
» Περὶ ὄνου σκιάς » — Ἐπὶ τῶν ἐπ' εὐτελεῖσι φιλονεικούντων.
- 6.) Γλείφει τὰ ψανάκια.
» Τὸ τρυβλίον περιλείχων ἄσμενος » (Λουκιαν. Ἀλεκτρ. .) — Ἐπὶ τῶν παρασίτων.

- 7.) Γλυκὰ τὰ ἴφαγες, ἴξινα θὰ τὰ ξεράσης.
 » Ἀποτίσεις χοῖρε γίγαρτα· οἶον ὦν κατέφαγες ἀπο-
 δώσεις πλείονα.— Γίργατα δὲ τα ἔνδον τῶν σταφυλῶν
 καὶ ροιῶν σπέρματα. Καί
 » Πλοῦτος ἀδικῶς συναγόμενος ἐξεμεθήσεται » Ἰώβ.
- 8.) Γρηγορώτερ' ἀπ' ὄλα γηράζ' ἢ χάρις. Ἰχ τῶν ἀπο-
 φθειγμάτων τοῦ Ἀριστοτέλους αὐτῆ, ὅς, ἐρωτηθεὶς τί
 γηράσκει ταχύτερον « Χάρις » ἔφη. — Ἐπὶ τῶν ἀχα-
 ρίστων.
- 9.) Γόνατα ἴπου δὲν κοπιάζουν, κοιλιὰ δὲν θεραπεύουν.
 » Ἐ ἰδρῶτι τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου »
 Γεν. Γ. Καὶ » Ἦν μὴ καθάρης κάλῆσης, οὐ μὴ φάγης. »
 Ἡ Δήμητρα εἶπε τοῦτο πρὸς τὸν Τριπτόλεμον, διδά-
 σκουσα αὐτῷ τὴν γεωργίαν. — Ἐπὶ τῶν σὺν μόχθῳ
 τὴν ἀναγκαίαν τροφήν ποριζομένων.
- 10.) Γρόθους σήμερον, καὶ λόγους αὔριον. Καθὰ καὶ Θου-
 χυδιδῆς,
 Ἰόντες οἱ ἄνθρωποι ἐς τὸν πόλεμον, τῶν ἔργων πρό-
 τερον ἔχονται, ἂ χρῆ ὕστερον ὄραν· κακοπαθοῦντες δὲ
 ἤδη, τῶν λόγων ἄπτονται. »

Δ.

- 1.) Δανείζου, καλοπλήρουνε, καὶ πάλιν στρέφου κ' ἔπαιρνε.
 » Λαβῶν ἀπόδος, ἄνθρωπε, καὶ λήψη πάλιν. »
- 2.) Ἄσκαλε που δίδασκες, καὶ νόμο δὲν ἐκράτεις.
 » Ἄπαντες ἐσμέν εἰς τὸ νουθετεῖν σοφοί,
 » Αὐτοὶ δ' ἁμαρτάνοντες οὐ γινώσκομεν. »
 Ταῦτό δὲ πάνυ χαριέντως καὶ Φιλήμων ὁ Κωμικός·
 » Ἄνθρωπον ὄντα ράδιον παραινέσαι
 » Ἔστί, ποιῆσαι δ' αὐτὸν οὐχὶ ράδιον.
 » Τεχμήριον δὲ τοὺς ἰατροὺς εἶδ' ἐγὼ
 » Ὑπὲρ ἐγκρατείας τοῖς νοσοῦσιν εὔ σφόδρα

- » Πάντας λαλοῦντας· εἴτ' ἐπὶ πταίσωσι τι,
 » Λύτους ποιοῦντας πάνθ', ὅσ' οὐκ εἶων τότε. »

3.) Δὲν ἔχει ἀλάτι.

» Ἄλμη οὐκ ἔνεστιν αὐτῷ. » — Ἐπὶ τῶν ἀηδῶν.

4.) Δὲν ἤξεύρει νὰ δέσῃ τὰ βραχιά του· οὕτω καὶ Σαπφῶ
 περὶ Ἀνδρομέδας πρὸς τὸν Φάωνα·

» Τίς δ' ἀγριῶτις θέλγει νόον,

» Οὐκ ἐπισταμένα τὰ βράχεια

» Ἔλκεν ἐπὶ σφυρῶν; »

— Ἐπὶ ἀμαθῶν καὶ ἀγροίκων.

5.) Δειλὸς ὁ πλούσιος.

» Δειλὸν ὁ πλοῦτος καὶ φιλόψυχον κακόν. » Καὶ

» Πλουτεῖς; ὁ πλοῦτος δ' ἀμαθία δειλὸν θ' ἄμα. »

Εὐριπίδ. Ἀποσπ. Παρόσον οἱ πλούσιοι τὰς οἰκίας
 ἀσφαλίζονται, καὶ κύνας τρέφουσιν.

6.) Δὲν ἐπρόφθασες ἔς τὸ πανηγύρι.

» Οὐκ ἀπήντησας ἐπὶ τὴν ἑορτήν. » Κατόπιν ἑορτῆς ἤ-

» κεις. » Ὅφ' ἐτῆς ἑορτῆς. » — Ἐπὶ τῶν ἀπολιμπανο-
 μένων καλοῦ πράγματος.

7.) Διὰ τοὺς ἀργοὺς πάντα ἔναι γηροτή.

. . . . . Ἀεργοῖς αἰὲν ἑορτά. » Θεόκριτος. — Ἐπὶ τῶν
 μὴ βουλομένων πονεῖν.

8.) Δὸς κ' ἐμέ, καὶ τοῦ παιδιοῦ μου, κῆ-άντρας μου ἔς τὴν
 πόρτα στέκει.

» Πτωχῶν πῆρα οὐ πῖμπλαται. » Καλλίμαχος. — Ἐπὶ
 τῶν ἀπλήστων.

9.) Δὸς κρασί νὰ ἔγ' ἢ ἀλήθεια. Καὶ ἄλλως, Τὸ τσαπί
 καὶ τὸ στεφάνι ὅλα φανερα τὰ κάνει.

» Ἐν οἴνῳ ἀλήθεια. » Καὶ Θεόκριτος· ἐν εἰδυλ. ΚΘ'.

» Οἶνος, ὦ φίλε παῖ, λέγεται, καὶ ἀλάθεια. » Παρόσον οἱ

οἶνω χρώμενοι τὰ ἀπὸ καρδίας λαλοῦσιν. Εὐάνδρος δὲ παρά τοῖς Πέρσαις φησὶν οὐ βασάνοις ἐξετάζεσθαι, ἀλλὰ μεθυσκομένους.

- 10.) Δυὸ φοραὶς οἱ γέροντες παιδιὰ.
 » Δὺς παῖδες οἱ γέροντες. » — Ἐπὶ τῶν πρὸς τῷ γήρῳ εὐηθεστέρων εἶναι δοκούντων.

Ε.

- 1.) Ἐγγαστρώθη τὸ βουνό, κ' ἕκαμ' ἓνα ποντικό.
 » Ὄδινεν ὄρος, ἔτεκε μῦν. » — Ὅταν, ἐλπίσας τις μεγάλα, μικροῖς ἐντύχη.
- 2.) Εἶδε τὸν τάφο τῆς μητριᾶς, καὶ κλαίει μὲ μαῦρα δάκρυα.
 » Πρὸς σῆμα μητριᾶς κλαίει. » — Ἐπὶ τῶν προσποιουμένων.
- 3.) Εἶναι γιὰ δέσιμον. Γιὰ τὴν Τῆνο. Γιὰ τὴ ἑαγγελίςρα. Χρωστᾶ τῆς Μιχαλοῦς.
 » Ἐλλεβόρου δεῖται. » Ἔστι δ' ὁ Ἐλλέβορος φυτόν, ὃ τὰ μελαγχολικὰ καθαίρει πάθη, φυόμενον εἰς Ἀντίκυραν (πόλιν παράλιον τῆς Φωκίδος) ἀφ' ἧς καὶ ἡ παροιμία » Δεῖται Ἀντικύρας. » Καὶ » Πλεῖν εἰς Ἀντίκυραν. »
- 4.) Εἶπε καὶ ἐγένετο.
 » Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον. » Παρὰ τοῦ Ὀμηρικοῦ (Ἰλ. Ι.)
 » Αὐτίκ' ἔπειθ' ἅμα μῦθος ἔην, τετέλεστο δὲ ἔργον. » —
 Ἐπὶ τῶν ταχέως τε καὶ ὀξέως ἀνυσομένων.
- 5.) Εἰς τῶν τυφλῶν τὴν χώραν μονόφθαλμος βασιλεύει.
 » Ἐν τοῖς τόποις τυφλῶν Λάμων βασιλεύει ἑτερόφθαλμος γὰρ ἦν. Καὶ ἐκκλησιαστικῶς,
 Διὰ τὸ μῆεῖναι ἄνδρα ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐβασίλευε Δεββώρα. »

- 6.) Εἶπ' ὁ γαῖδαρος τὸν πετεινὸ κεφάλαι.
 » Καλεῖ χελώνη τοὺς βόας θραδύποδας. » Καὶ » Ἄει
 ὁ πόρνος λέγει τὸν σῶφρονα πόρνον. » Ἐτι δέ » Ἄνω
 ποταμῶν (χωροῦσι πηγαί). — Ἐπὶ τῶν ἐναντίως λε-
 γομένων.
- 7.) Ἐκαμ' ὁ σκαλτσᾶς σκαλτσούνι, κ' ἡ Μαγδαληνὴ τζι-
 πούνι. Κ' ἡ Ἄννουλά μας φουστάνι, ὧ τί σείσιμο 'ποῦ
 κάνει! Ἐκαμε κη-ὀ κασιδιάρης μαλλιᾶ, καὶ κάθεται
 καὶ τὰ χτενίζει. Ἐκαμε κ' ἡ Ἄεψίνα (Ἐλευσίς) στᾶρι-
 ἔκαμε κ' ἡ Νιάδα στᾶρι. (*) Ἐκαμε κ' ἡ φεῖρα κῶλον,
 κ' ἔχεσε τὸν κόσμον ὄλον. Παραμιμαί ἅπασαι σχεδὸν
 ταυτόσημοι.
 » Ἐγένετο καὶ Μάνδρωνι συκίνη ναῦς. » — Ἐπὶ τῶν
 παρ' ἐλπίδα καὶ παρ' ἀξίαν εὐπραγησάντων, εἶτα θρυ-
 πτομένων ἐπὶ τοῖς παροῦσιν. Ὁ γὰρ Μάνδρων ναύαρ-
 χος ἠρέθη, ἀνάξιος ὢν τῆς ἀρχῆς, ἡ δὲ συκίνη ναῦς
 τὸ εὐτελὲς δηλοῖ.
- 8.) Ἐκαμα τὸ γαῖδαρο, κ' ἐτσούλωσε τ' αὐτιά του,
 Κ' ἐπῆρε τὸ σαμᾶρι του, καὶ πῆγε 'ς τὴν Κυράτου.
 » Υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα, αὐτοὶ δὲ με ἠλέτησαν. »
 (Ἡσαίας Κεφ. Α΄.)
- 9.) Ἐκεῖ 'που πολυαγαπᾶς, νὰ μὴ πολυπηγαίνης,
 Μὴ λάχῃ καὶ σέ βαρεθοῦν, κη-ἀπ' ἔκει τί θὰ γένης.
 » Σπάνιον εἰσήγαγε σὸν πόδα πρὸς τὸν σεαυτοῦ φίλον,
 μὴ ποτε πλησθεῖς σου, μισήσει σε. » Σολομών. (Κεφ. ΙΕ΄.)
- 10.) Εἶσαι τετραδογεννημένος.
 » Τετράδι γέγονας. » — Ἐπὶ τῶν ἄλλοις πονούντων.
 Καὶ γὰρ τὸν Ἡρακλέα τετράδι γεννηθέντα, Εὐρυσθεὶ
 τάλαιπωρῆσαι.
- 11.) Ἐλεγ' ὁ κλανιάς τοῦ χέστη, βάρδα λὰ ξεκωλωμένε.
 » Λευκοὶ τοὺς δειλοὺς ὀνειδίζουσιν. » — Ἐπὶ τῶν ἐτέ-

(*) Ἡ δὲ Νιάς = Θυνιάς ἐστὶ δυτικὸν τι παράλιον τοῦ Εὐξείνου πόντου ἀμμῶδες
 καὶ ἄκαρπον.

ροισ τὰ προσόντα αὐτοῖς κακὰ προσφερόντων· παρόσον οἱ λευκοὶ δειλοί. Τὸ λευκὸν ἐλοιδορεῖτο ὑπὸ τῶν παλαιῶν· διὸ καὶ Ἄλεξις ὁ Κωμικὸς λευκόπτυγον ἔφη τὸν ἀνανδρον· τούναντίον δὲ τὸν ἀνδρεῖον μελάμπυγον ἔλεγον· ὅθεν ἡ παροιμία,

Οὐπω μελαμπύγω ἐνέτυχες. — Δὲν ἤρρες ἀκόμη τὸν μαλλιαρόκωλόν σου (τὸν μπάρμπα σου.) Ἐπὶ τῶν παράνομα δρώντων, οἵτινες τυχόντες ἰσχυροῦ τινος δώσουσι δίκην.

Θείας τῆς Ὠκεανοῦ θυγατρὸς, κατ' ἄλλους, Μεμνονίδος ἐγένοντο παῖδες δύο· οὗτοι τοὺς παριόντας βιάζόμενοι ἠδίκουν. Ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῖς παρῆνει μηδὲν ἄδικον ποιεῖν, ἵνα μὴ τινος μελαμπύγου τυχόντες δώσουσι δίκην. Καί ποτε τοῦ Ἡρακλέους ὑπὸ δένδρον κοιμωμένου καὶ τῶν αὐτοῦ ὄπλων ὑποκεκλιμένων τῷ φυτῷ, πλησιάσαντες οὗτοι, ἐπιχειρήσαι ἐβουλήθησαν. Ὁ δὲ αἰσθόμενος λαμβάνει αὐτούς, καὶ κατακέφαλα ἐπὶ ξύλου δεσμεύσας, ἐβάσταζεν ἐξόπιθεν· οἱ δὲ δατύτητα περὶ τὴν πυγὴν τοῦ Ἡρακλέους ὀρώντες, ἐγέλων ἀναμνησθέντες τῆς μητρὸς. Πυθόμενος δὲ Ἡρακλῆς τὴν αἰτίαν τοῦ γέλωτος, μεγάλως ἤσθη καὶ ἀπέλυσεν αὐτούς, ἢ κατ' ἄλλους ἀπέκτεινεν.

12.) Ἐνας φρόνιμος ἀξίζει γιὰ χίλιους τρελλούς.

» Εἷς φρονῶν μυρίων μὴ φρονούντων κρείττων ἐστίν. »
(Πλάτ. ἐν Γοργίᾳ.)

13.) Ἐνα χελιδὸνι καλοκαίρι δὲν κάμνει, οὔτε μία μέλισσα μέλι. Ὁμοίᾳ τῇ, Μ' ἓνα λουλοῦδι καλοκαίρι δὲν γίνεται.

» Μία χελιδὼν οὐ ποιεῖ ἔαρ, οὔδὲ μέλισσα μέλι. » Καὶ Ἀριστοτέλ. ἐν Ἠθικοῖς· Τὸ γὰρ ἔαρ οὔτε μία χελιδὼν ποιεῖ, οὔτε μία ἡμέρα. — Ὅτι μία ἡμέρα οὐκ ἔᾶ εἰς γινῶσιν ἐμβαλεῖν ἢ εἰς ἀμαθίαν.

14.) Ἐξεπερδίκησε πάλιν.

» Ἐπερδίκησαι » — διολισθηναὶ καὶ ἀποδράναι. — Ἐπὶ

τῶν διδρασκόντων. Μεταφορικῶς ἀπὸ τῶν περδίκων·
πανοῦργον γὰρ τὸ ζῶον καὶ διαδράσκον τοὺς ὀφειλάτας.

15). Ἐπαθε κ' ἔμαθε· καὶ ἄλλως, Ἐὰ παθήματα γίνονται
μαθήματα· καὶ, Ἀφοῦ τὴν ἔπαθ' ἢ γρηῃ, τότε ἐσύρτονε
τὴν πόρτα.

» Παθὼν δέ τε καὶ νήπιος ἔγνω» Ἡσίοδος. Ταῦτὸ καὶ
Ἡρόδοτος. Ἐὰ δέ μοι παθήματα, ἔόντα ἀχάριστα,
μαθήματα γέγονεν. Ἐτι δέ» Ἀλιεὺς πληγεὶς νοῦν οἴ-
σει. — Ἐπὶ τῶν μετὰ πείραν εἰς γνῶσιν ἐρχομένων.
Ἀλιεὺς γὰρ τις τοὺς ἀλισκομένους ἐν τῷ λίνῳ ἰχθύς
μετεχειρίζετο, καὶ πληγεὶς ὑπὸ σκορπίου, νοῦν οἴσω
ἔφη, καὶ ταῖς χερσὶν οὐκέτι τῶν ἰχθύων ἄφομαι. Δα-
ρεῖος ὁ τοῦ Ξέρξου πατὴρ ἔλεγεν, αὐτὸς αὐτοῦ παρὰ
τὰ δεινὰ γίνεσθαι φρονιμώτερος. Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης
ἀξιῶ τοὺς τετελεσμένους οὐ μαθεῖν τι δεῖ, ἀλλὰ πα-
θεῖν καὶ διατεθῆναι ἐπιτηδείους.

Ταῦτὸ καὶ Δημόκριτος, λέγων,

» Εἰ μὲν ἦν μαθεῖν, ἀ δεῖ παθεῖν, καὶ μὴ παθεῖν, καλὸν
τὸ μαθεῖν· εἰ δὲ δεῖ παθεῖν, ἀ δεῖ μαθεῖν, τί δεῖ μαθεῖν;
παθεῖν γὰρ χρή».

16). Ἐπαθε τοῦ λινάριου τὰ βάσανα, καὶ τοῦ Χριστοῦ τὰ
πάθη.

» Λίνου πάθη ἔσχε». Ἐπὶ τῶν πολυπαθῶν.

17). Ἐπῆγες γὰρ Μαιμῆ, κ' ἐκάθησες λεγῶνα.

» Ἀπιῶν εἰς Ἀπατούρια, ἐπανῆκες Θαρρηλιῶνα.» —
Ἐπὶ τῶν ἄγαν βραδυνόντων.

Ἐὰ Ἀπατούρια ἦσαν πολιτικὴ ἑορτὴ ἀγομένη ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων καὶ πάντων κοινῶς τῶν Ἰώνων, πλὴν τῶν
Κολοφωνίων καὶ τῶν Ἐφεσίων (Ἡρόδ. Α'. 147). Ἐτε-
λεῖτο κατὰ μῆνα Πυανεσιῶνα (15 Ὀκτωβρ.—15
Νοεμβρ.) καὶ διήρκει ἡμέρας τρεῖς. Ἐὰ περὶ τῆς ἀρχῆς
τῆς ἑορτῆς ταύτης (ἴδε ἐντῷ Λεξ. Ἑλλην. Ἀρχαιολ.
ὑπὸ Δ. Πανταζῆ). Θαρρηλιῶν δ' ἐκαλεῖτο ὁ ἐνδέκατος
μῆν τῶν Ἀθηναίων (15 Μαΐου—15 Ἰουνίου).

- 18). Ἐπιασ' ἡ γάτα τὸν ποντικό.
 » Εἴληφεν ἡ παγίς τὸν μῦν ».—Ἐπὶ τῶν ἀξίως ἐαλωκότων.
- 19). Ἐσὸ τὸ καταίφι, κ' ἐγὼ μῆτε φωμί Ἀρμένικο.
 » Ἐκ πίθῳ ἀντλεῖς δῆλον· ἐγὼ δ' ἔχω οὐδ' ἄλλης ὄξος » Θεόκριτος.—Ἐπὶ τῶν εὐπόρων.
- 20). Ἐτρεχε γὰ μὴ βραχῆ, κ' ἔπεσε ἔς τὸ ποτάμι.
 » Ἐτρεχέ τις μὴ βρεχθείη, καὶ εἰς βόθρον ἀπεπνίγη »
 » καὶ » Ψύχος φυγὼν εἰς βόρβορον ἔπεσεν ». Καθάπερ καὶ Λιβάνιος ἐν Ἐπιστολῇ.
 » Ἄλλ' ἐγὼ κλαίω, εἴ με δεήσει διὰ φίλων φιλονεικίαν φεύγοντα ψύχος εἰς βόρβορον πεσεῖν ».—Ἐπὶ τῶν τὰ μικρὰ τῶν δεινῶν φευγόντων, καὶ περιπιπτόντων μείζοσιν.
- 21). Εὐγενῆς ἀπ' τὸ σακκοῦλι· καὶ, Εὐγενῆ ἐφώναξαν, κῆ-δ' οὐκ εἶχε ἀπηλογήθη.
 » Εὐγενῆς ἐκ θαλαντίου ».—Ἐπὶ τῶν διὰ πλοῦτον εὐγενῶν εἶναι δοκούντων. Πρὸς οὓς μετὰ τοῦ Εὐριπίδου λέγομεν,
 » Ἄλλ' οὐδὲν ἢ εὐγένεια πρὸς τὰ χρήματα,
 » Τὸν γὰρ κάκιστον πλοῦτος εἰς πρώτους ἄγει ».
- 22). Εὐχὴ γονηοῦ ἀγόραζε, καὶ ἔς τὸ βουνὸ ἀναίθνε.
 » Εὐχαὶ γονέων στηρίζουσιν οἴκους »· καὶ Σειράχ » Εὐλογία πατρὸς στηρίζει οἴκους τέκνων, κατὰρα δὲ μητρὸς ἐκριζοῖ θεμέλια ».
- 23). Ἐφαγες τὸ μέλι, πιὲ καὶ τὸ ἔξειδι.
 » Ὅμως δ' ἐπειδὴ καὶ τὸν οἶνον ἠξίους
 » πίνειν, ξυνεκποτέ' ἐστίσοι καὶ τὴν τρύγα ». Ἀριστοφ.—Ὅτι χρὴ οὐ μόνον τῶν ἠδέων κοινωνεῖν, ἀλλὰ καὶ τῶν λυπηρῶν.
- 24). Ἐφάγαμε φωμί κῆ-ἀλάτι μαζῆ.
 » Ἄλῶν καὶ τραπέζης κεκοινωνηκότες ». — Ἐπὶ τῶν μὴ παραβαινόντων τὴν φιλίαν.

25). Ἐφαγες λωτό. — Ἐπὶ τῶν σχόντων λήθην τῶν οἴκοι, καὶ βραδυάντων ἐπὶ ξένης. Ἔστι δὲ πῶς λωτὸν, λήθην ἐμποιοῦν τὸ φαγόντι. Διὸ καὶ Ὅμηρος,

- » Ὅστις λωτοῖο φάγοι μελιηδέα καρπὸν
  - » Οὐκέτ' ἀπαγγεῖλαι πάλιν ἤθελεν, οὐδέ νέεσθαι·
  - » Ἄλλ' αὐτοῦ βούλοιο μετ' ἀνδράσι λωτοφάγοισι
  - » Λωτὸν ἐρεπτόμενος μενέμεν, νόστουτε λαθέσθαι.»
- Ἔτι δὲ καὶ Λιβάνιος ἐν Ἐπιστολῇ.

» Ἐμεινας δέ, καθάπερ λωτοῦ γευσάμενος ».

26). Ἐφθασ' εἰς τοῦ Θεοῦ τ' αὐτιά.

» Εἰς ὧτα θεῶν ἦλθεν ». — Ἐπὶ τῶν οὐ λανθανόντων ἐφ' οἷς ἔπραξαν. Καθάπερ καὶ Πίνδαρος (Εἰδ. Α').

» ..... Εἰ δὲ Θεὸν

» Ἄνῆρ τις ἔλπεται τι λασέ-
μεν ἔρδων, ἀμαρτάνει».

Καὶ Εὐριπίδης (ἐν Ἀποσπ).

- » Ὅστις δὲ θνητῶν οἶεται καθ' ἡμέραν
- » Κακὸν τι πράσσειν τοὺς θεοὺς λεληθέναι,
- » Δοκεῖ πονηρὰ καὶ δοκῶν ἀλίσκεται,
- » Ὅταν σχολὴ ἄγουςα τυγχάνει Δίκη ».

27). Ἐχει κῆ ὁ μύρμηγκας χολήν, ἔχει κ' ἡ μυῖγα σπλῆνα. Ὅμοία τῇ, Ἐχει κ' ἡ τρίχα τὸν ἰσχιότης.

» Ἐνεστι κᾶν μύρμηκι, κᾶν σέρφω χολή »· καὶ » Ἀγροίκου μὴ καταφρόνει ῥήτορος ». — Παρεγγυᾶ μηδὲ τῶν μικρῶν καταφρονεῖν.

28). Ἐχεις γρόσα, ἔχεις γλῶσσα· καὶ ἄλλῶς, Τ' ἄσπρα μιλοῦν, τ' ἄσπρα λαλοῦν, τ' ἄσπρα ἔν' που κουβεντιάζου.

» Κάλλιστα Μουτῶν φθέγγεται πλουτῶν ἀνῆρ » Εἶπε καὶ Εὐριπίδης.

29). Ἐχθρὸ καὶ φθονερὸ τ' ὀμμάτι τῶν γειτόνων.

» Ὁ τῶν γειτόνων ὀφθαλμὸς πονηρὸς καὶ βάσκανος »

καί » Βάσκανος καὶ δυσμενῆς ὀφθαλμός ἐστι γειτόνων ».

- 30). Ἐχθροῦ χάρισμα δὲν διαφέρει ἀπὸ ζημίας.
 » Κακὸν γε δῶρον ἴσον ἐστὶ ζημία » Καὶ Σοφοκλῆς (ἐν Αἴαντ. .)
 » Ἄδωρα ἐχθρῶν τὰ δῶρα ».
 » Αἴαντι ξίφος ὤπασεν Ἐκτωρ·
 » Ἐκτορι δ' Αἴας ζωστῆρ'·
 » Ἀμφοτέρων ἢ χάρις εἰς θάνατος ».

Z.

- 1). Ζέει ὁ τέντζερες, ζῆ ἢ φιλία.
 » Ζεῖ χύτρα, ζῆ φιλία ».— Ἐπὶ τῶν διὰ τὸ δεῖπνον συνιόντων εἰς φιλίαν.
 2). Ζεσταίνεται μὲ τὰς ἐλπίδαις· καὶ οὗτος οὐδὲ λόγος ἄξιος, κατὰ τὸν Σοφοκλῆ (Αἴας Μαστιγ.),
 » Οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτὸν,
 » Ὅστις κεναῖσιν ἐλπίσι θερμαίνεται ».
 Ὁ δὲ Κοραῆς ἀναφέρει τὸ γνωμικὸν τοῦτο εἰς ἑτέραν τινὰ παροιμίαν, λέγουσαν, Ὁ ἰολὸς μὲ τὰ ἐνθυμᾶται χαίρεται, καὶ μὲ τὸν νοῦν πλουτεῖ.
 3). Ζωὴ γαμπροῦ περνᾷ.
 » Νυμφίου βίον ».— Ἐπὶ τῶν εὐτυχῶς ζώντων· οἱ γὰρ γαμοῦντες ἐστέφοντο σισύμβροισι καὶ φυτοῖς τισι πρὸς τὰς τῶν γάμων ἡμέρας.

H.

- 1). Ἡ βελανιδθαῖς δὲν κάνουν νεράντζια.
 » Ἄκανθα οὐ φέρει βότρυς »· καὶ »
 » Οὔποτ' ἐκ σκίλλης ρόδα φύεται, οὐθ' ὑάκινθος ». (*)

(*) Ἀπατᾶται, νομίζω, εἰς τοῦτο ὁ ἀγαπητὸς Θεόγνης· καθότι ποσάκις δὲν εἶδομεν εἰς τὸν ἀνθηρὸν λειμῶνα τῆς ζωῆς » κη' ἀπ' ἀγκάθι γὰρ Ἔγγ' ῥόδον!

- 2). Ἡ γλῶσσα ἔχει τρέχει καὶ χώρα χαλαρᾶ, καὶ χώρα φθειράνει·
 » Γλῶσσα ποῖ πορεύη ; χώραν ἀνορθώσουσα, καὶ πάλιν καταστρέψουσα ». — Ἐπὶ τῶν διὰ λόγων ἢ βλαπτόντων ἢ ὠφελούντων. Ὁ δὲ Κοραῆς ἐντινι διαλόγῳ τῶν ἀτάκτων του λέγει, ὅτι τῆς γλώσσης ἡ δύναμις ἰσχύει καὶ μεγάλα καλὰ, ὡς καὶ μεγάλα κακὰ νὰ προξενήσῃ. Θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα. Ὅθεν ὁ Πιπτακὸς οὐ κακῶς, τοῦ Αἰγυπτίων βασιλέως πέμφαντος ἱερεῖον αὐτῷ, καὶ κελεύσαντος τὸ κάλλιστον καὶ τὸ χεῖριστον ἐξελεῖν κρέας, ἐπεμψεν ἐξελῶν τὴν γλῶσσαν, ὡς ὄργανον μὲν ἀγαθῶν, ὄργανον δὲ τῶν κακῶν τῶν μεγίστων οὔσαν. (Πλούταρχ. περὶ Ἀδολεσχ. . .).
- 3). Ἡ γλῶσσα κόκκαλα δὲν ἔχει, καὶ κόκκαλα τσακίζει.
 . . . Γλῶσσα δὲ μαλακὴ συντρίβει ὅστᾳ ». (Σολομ. Κεφ. ΚΕ').
- 4). Ἡ δεῖρ' το τ' ἀρχοντόπουλο, ἢ μὴν τὸ δοκιμάζης. Ὁ Βυζάντιος λέγει, ὅτι ἀναλογεῖ τῇ,
 » Κρέα χελώνης ἢ φαγεῖν ἢ μὴ φαγεῖν .
- 5). Ἡ γρηᾶ δὲν εἶχε διάβολο, κῆ-ἀγόρασε γουρούνι.
 » Ἄνδρι Λυδῷ πράγματ' οὐκ ἦν, ἀλλ' αὐτὸς ἐξελθὼν ἐπρίατο ». — Ἐπὶ τῶν κακὰ ἑαυτοῖς ἐπισπωμένων. Παρόσον Κροῖσος ἑαυτῷ πολέμιον ἐπεσπάσατο Κῦρον. Ἐτι δέ,
 » Ὁ Καρπάθιος τὸν λαγῶν ». Φασὶ γὰρ διὰ τὸ μὴ εἶναι εἰς Κάρπαθον λαγῶους, κομίσασθαί τινας ὡς εἰς ἐπιγέννημα, ἀφ' ὧν τοσοῦτους γενέσθαι, ὡς καὶ τοὺς καρπούς αὐτῶν χαλεπῶς βλάπτειν.
- 6). Ἡ θάλασσα ἔναι ταπεινὴ, κῆ-ἀγέρας τὴν ταράζει. Καὶ Σόλων παρὰ Πλούταρχῳ,
 » Ἐξ ἀνέμων δὲ θάλασσα ταράσσεται· ἦν δὲ τις αὐτὴν μὴ κινῆ, πάντων ἐστὶ δικαιοτάτη ». Καὶ » Ἐξ ἀνέμων μὲν θάλασσα, ἐκ παθῶν δὲ ψυχὴ κυκᾶται ».

- 7). Ἡ καλή 'μέρ' ἀπ' τὸ πρῶτ' φαίνεται. Ὅμοιά τῆ, Τὸ καλὸ πουλί ἀπὸ τ' αὐγὸ κελαϊδεῖ.
 » Αὐτίκα καὶ φυτὰ δῆλ', ἃ μέλλει κάρπιμα ἔσσεσθαι ». — Ἐπὶ τῶν εὐθὺς ἀπὸ πρώτης ἀρχῆς πρὸς ἀγαθὸν τέλος ἀποβλεπόντων.
- 8). Ἡ κοιλιά αὐτιά δὲν ἔχει, (καὶ ἂν ἔχη δὲν ἀκούει).
 » Γαστήρ οὐκ ἔχει ὦτα ». Καὶ » Χαλεπὸν ἔστι λέγειν πρὸς γαστέρα ὦτα οὐκ ἔχουσαν ». — Ἐπὶ τῶν διὰ πείναν μὴ ἀκούοντων.
- 9). Ἡ Κοιλιά καὶ πολλὰ χωρεῖ καὶ ἴλιγα ».
 » Ἡ κοιλία δὲ πολλὰ χωρεῖ κώλιγα ».
- 10). Ἡ νὰ φρονῆς ὀλιγώτερα, ἢ νὰ δύνασαι περισσότερα.
 Ἡ γνώμη ἐκ τῶν τοῦ Εὐριπίδου,
 » Ἡ φρονεῖν ἐλάσσονα, ἢ δύνασθαι δεῖ σε μείζονα ». — Ἐπὶ τῶν πολλὰ μὲν καυχωμένων, ὀλίγα δὲ κατορθούντων.
- 11). Ἡ νύχτα γενναῖ Πίσκοπο, κ' ἡ αὐγὴ Μητροπολίτη.
 » Ἀλλ' ἡμέρα τοι πολλὰ καὶ μέλαινα.
 νύξ τίκει βροτοῖς . . . . . (Εὐριπίδ. Ἀποσπ.).
 — Ὅτι ἐν ὀλίγου καιροῦ πολλαὶ μεταβολαὶ γίνονται.
- 12). Ἡξεύρω τί θέλει, σῦκα θέλει.
 » Ὁ Σικελὸς τὴν θάλασσαν ». Ἀπὸ ἱστορίας τοιαύτης. Σικελὸς τις ἔμπορος σῦκα ἄγων ἐναυάγησεν, ἔπειτα δὲ καθήμενος ἐπὶ πέτρας, καὶ ὄρων τὴν θάλασσαν γαληνιαίαν, εἶπεν » Οἶδα ὃ θέλει, σῦκα θέλει » (ἶδε καὶ τὸν 49 μῦθον τοῦ Αἰσώπου). — Ἐπὶ τῶν προσδοκῶντων αὐθις ἐπελευσόμενον κίνδυνον.
- 13). Ἡ ὄρνιθα σκαλίζουσα ἔβγαλε τ' ὀμμάτι της,
 (καὶ ἔξασκαλίζουσα ἔβγαλε καὶ τ' ἄλλο της).
 Οἱ παλαιοὶ, λέγει ὁ Κοραῆς, ἐσήμαινον τὸ αὐτὸ μὲ τὸ,
 » Μὴ κινεῖν τὸν Ἀνάγυρον ». — Ἐπὶ τῶν ἐπισπωμένων ἑαυτοῖς κακά. Ἔστι δὲ ὁ Ἀνάγυρος ἄνθος, ὃ τριβόμενον ὄζει, καὶ δῆμος τῆς Ἀττικῆς, καὶ ὄνομα κύ-

ριον Ἡρωος, ὃς τοὺς γείτονας ἐκάκου, ἐπειδὴ τὸ Ἡρῶν αὐτοῦ ὑβρίσαι ἐπεχείρησαν. Καὶ μετὸ,

» Μὴ κινεῖν κακὸν εὖ κείμενον ». Μέμνηται ταύτης Ὑπερίδης ὁ ῥήτωρ ἐν τῷ πρὸς Ἀριστογ. . . .

Μετήχται δὲ ἐκ τοῦ ἐν Ῥόδῳ κολοσσοῦ, ὃς πεσὼν πολλάς οἰκίας κατέσεισε· βασιλέως δὲ βουλομένου αὐτὸν ἀναστήσαι φοβούμενοι οἱ Ῥόδιοι μὴ πάλιν καταπέση, τὸ προκείμενον ἐπεφθέγγξαντο. Ἀναλογεῖ δὲ μᾶλλον τῆ,

» Αἶξ ἑαυτῆ τὴν μάχαιραν ». Ἀπὸ ἱστορίας τοιαύτης. Κορίνθιοι θυσίαν τελοῦντες, Ἦρα τῆ θεῷ αἶγα ἔθυον· τῶν δὲ κομισάντων μισθωτῶν κρυφάντων τὴν μάχαιραν, καὶ σκηπτομένων ἐνθα ἀπέθεντο, ἡ αἶξ τοῖς ποσὶ σκαλήσασα ἀνέφηνε· καὶ τὴν μὲν σκῆψιν αὐτῶν διήλεγξεν, ἑαυτῆ δὲ αἰτία τῆς σφαγῆς γέγονεν.

14). Ἡ παιδεία καὶ τὸ ξύλον κάνουν σωστοὺς τοὺς ἀνθρώπους· καὶ, Τὸ ξύλο ἔβγηκε ἀπ τὸν Παράδεισον.

» Ὁ μὴ δαρὲς ἄνθρωπος οὐ παιδεύεται ». Γνώμη ἀληθῆς κατὰ τὸν Κοραῆν, ἂν ἦτον ὁ λόγος περὶ ὄνων· ψευδестаτή, ὅταν ὁ παιδευόμενος ἦναι ἄνθρωπος. Ὁ δὲ σοφὸς Πλούταρχος (ἐν τῷ περὶ Παίδ. ἀγωγ) παραινεῖ τὰ ἀκόλουθα. » Κάκεινό φημι, δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτηδευμάτων ἄγειν παραινέσει καὶ λόγοις, μὴ μὰ Δία πληγαῖς, μηδ' αἰκισμοῖς. Δοκεῖ γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον, ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν· ἀποναρκῶσι γάρ καὶ φρίττουσι πρὸς τοὺς πόνους, τὰ μὲν διὰ τὰς ἀλγηδόνας τῶν πληγῶν, τὰ δὲ καὶ διὰ τὰς ὑβρεις· ἔπαινοι δὲ καὶ ψόγοι πάσης εἰσὶν αἰκίας ὠφελιμώτεροι τοῖς ἐλευθέροις, οἱ μὲν ἐπὶ τὰ καλὰ παρορμῶντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν αἰσχυρῶν ἀνείργοντες ».

15). Ἡ πολλὴ σπουδὴ τοῦ ἔβγαλε τὰ μυαλά του.

« Τὸν ἄνδρα τοῦτον βιβλίον διέφθορεν ». Ὁ ἀείμνηστος Κοραῆς λέγει, ὅτι ὁσάκις δὲν εὐρίσκες εἰς τὸν πεπαιδευ-

μένον καὶ λόγιον τοὺς καρποὺς τῆς παιδείας, ἤγουν τὴν ἡμερον ἀπλότητα τῶν ἡθῶν, καὶ τοῦ λογικοῦ τὴν ὀρθότητα λέγε πάραυτα τοῦτο, καὶ σπανίως θέλεις ἀπατηθῆ εἰς τὴν κρίσιν σου.

- 16). Ἐσιωπὴ μου πρὸς ἀποκρίσιν σου.
 » Σιωπὴ τοῖς σοφοῖς ἀπόκρισις » Εὐριπίδης.
- 17). Ἐσχύλλ' ἀπὸ τῆ βιά της γεννᾶ τυφλὰ τὰ παιδιάτης.
 » Καί τε κύων σπερχθεῖσα, τυφλὴν προέηκε γενέθλην». Καὶ Γαληνὸς περὶ σπέρμ. » Τὰς δὲ κύνας ἤδη που ἡ παροιμία φησὶ τυφλὰ τίκτειν ὑπὸ σπουδῆς ». — Ἐπὶ τῶν διὰ σπουδῆν ἀμαρτανόντων.
- 18). Ἐτρέλλα δὲν εἶν' ὅμοια εἰς ὄλους.
 » Μανίαγε οὐ πᾶσιν ὅμοια ». — Ὅτι οὐ πάντες τοῖς αὐτοῖς ἀλίσκονται πάθεισιν.
- 19). Ἐφτώχεια τέχνη ἐργάζεται, (κ' ἡ πουτανιὰ φκιασίδι).
 » Ἐπενία τέχνας κατεργάζεται ». Καὶ Θεόκριτος
 » Ἐπενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει ». Πρὸς δὲ καὶ Εὐριπίδης,
 » Πενία σοφίαν ἔλαχεν ». — Ἐπιτῶν ὑπὸ τῆς ἐνδείας πολλὰ μηχανωμένων.
- 20). Ἐὐρ' ὁ κουτσὸς (ἢ ὁ στραβὸς) κατήφορο.
 » Σφαῖρα κατὰ πρानοῦς ». — Ἐπὶ τῶν εὐχερείας πραγμάτων τυγχανόντων.
- 21). Ἐὐρ' ὁ Φίλιππος τὸν Ναθαναήλ.
 » Συνῆλθεν Ὀδυσσεὺς καὶ Σίσυφος· ἢ Ἐπταγᾶς καὶ Νουμήνιος ». — Ἐπὶ τῶν ἐπὶ κακίᾳ ἐμοίων. Ἐπταγᾶς Θεσσαλός, Νουμήνιος Κορίνθιος διαβόητοι ἐπὶ κακίᾳ γενόμενοι, φιλίαν πρὸς ἀλλήλους ἐσπέισαντο. Φασὶ δὲ γραῦν τοῦτο εἰπεῖν ἐν Ἐπιδαύρῳ ἐπὶ δύο κλεπτῶν.

Θ'.

- 1). Θάλασσα καὶ πῦρ καὶ γυνὴ κακὰ τρία· καὶ τούτων,

κατὰ τὸν Εὐριπίδην, χειρόν τὸ τελευταῖον·

- » Δεινὴ μὲν ἀλκὴ κυμάτων θαλασσίων,
- » Δειναὶ δὲ ποταμοῦ καὶ πυρὸς θερμαὶ πνοαί,
- » Δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία.
- » Ἄλλ' οὐδὲν οὕτω δεινόν, ὡς γυνή, κακόν ». (*)

2). Θαυμαστὰ τὰ λόγια σου, μυρίζουν ὅμως ἀπιστία.
 » Ὁ μὲν λόγος θαυμαστός, ὁ δὲ λέγων ἄπιστος ».—
 Ἐπὶ τῶν μείζω ἐπαγγελομένων ἢ δύνανται.

3). Θεωρία Ἐπισκόπου, καὶ καρδιά μυλωνᾶ.
 . . . . . καλὸν
 » Εἶδος ἐπ' ἄλλ' οὐκ ἔστι βίη φρεσίν, οὐδέ τις ἀλκή »
 (Ιλ. Γ.). Καὶ μεταγενέστερός τις ποιητής, ὁ Μένανδρος, ἂν δὲν μὲ πλανᾶ ἢ μνήμη, κατὰ μίμησιν τοῦ
 στίχου τούτου, εἶπε·

» Καλὸν μὲν εἶδος, ἐν δὲ δειλαῖαι φρένες ».— Ἐπὶ τῶν
 εὐπρεπῆς μὲν εἶδος ἐχόντων, δειλῶν δὲ καὶ ἀνάνδρων.

4). Θρέψε λύκο τὸν χειμῶνα, νὰ σὲ φάῃ τὸ καλοκαίρι.
 » Θρέψαι καὶ λυκιδεῖς, θρέψαι κύνας, ὡς τυ φάγοντι ». **Θεόκριτος.** Ἡ παροιμία ἀπὸ Ἀχταίωρος ὑπὸ τῶν
 ἰδίων κυνῶν βρωθέντος· τάσσεται δὲ ἐπὶ τῶν μὴ ὁμο-
 λογούντων χάριν τοῖς εὐεργέται· ὅθεν καὶ τὸ καλὸν
 ἐκεῖνο εἰς αἶγα θηλάζουσας λύκον ἐπιγραμμά·

- » Τὸν λύκον ἐξ ἰδίων μαστῶν τρέφω οὐκ ἐθέλουσα,
- » Ἄλλὰ μ' ἀναγκάζει ποιμένος ἀρροσύνη·
- » Αὐξήθεις δ' ὑπ' ἐμοῦ, κατ' ἐμοῦ παλὶ θηρίον ἔσται·
- » **Ἡ ΧΑΡΙΣ ΑΛΛΑΞΑΙ ΤΗΝ ΦΥΣΙΝ ΟΥ ΔΥΝΑΤΑΙ.**

5). Θυμοῦ ἰατρὸς λόγος·
 » Οὐκ ἔστιν ὀργῆς, ὡς ἔοικε, φάρμακον,
 » Ἄλλ' ἡ λόγος σπαιδαῖος ἀνθρώπου φίλου ». Στοβ.
 ἐν Ἀνθολ. . .

(*) Νὰ μᾶς συμπαθή !

I.

- 1). Ἰδρῶτα θέλ' ἢ ἀρετή.
 » Τῆς δ' ἀρετῆς ἰδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν ». Καὶ
 » Ἄνευ ἰδρῶτος καὶ πόνου οὐδέν ».

K.

- 1). Κάθε λόγος ἔχει ἀντίλογον.
 » Παντὶ λόγῳ λόγος παλαίει ».
- 2). Κάθε ἡμέρα δὲν εἶν' πάσχα· καί, Κάθε ἡμέρα δὲν εἶν'
 τ' Ἄϊ-Γιαννιοῦ.
 » Θύραζε Κᾶρες· οὐκέτ' Ἀνθεστήρια ». — Ἐπὶ τῶν τὰ
 αὐτὰ ζητούντων λαμβάνειν. Τὰ Ἀνθεστήρια δὲ τῷ Βάκ-
 χῳ ἐτελοῦντο κακὰ τὴν β. μηνὸς Ἀνθεστηριῶνος (Ἀ-
 πριλίου), ὅτε τὰ ἐκ τῆς γῆς ἤνθουν ἄνθη. Ἦγετο δὲ
 ἡ ἑορτὴ κατὰ τρεῖς ἡμέρας, ἐν αἷς οἰκέται δεσπόταις
 τραπέζης τῆς αὐτῆς μετεῖχον· μετὰ δὲ τὰς τρεῖς ἡμέ-
 ρας τῆς τραπέζης ἐξεκλείοντο. Ὅθεν καὶ τὸ θρυλλού-
 μενον.
- 3). Καθεὶς βλέπει τὸ χάχαλοεῖς τ' ἀλλουνοῦτ' ὀμμάτι, μὰ
 τὴν τράβα ἢ που εἶναι τὸ δίκουτου δὲν τὴν βλέπει. Ἐκ
 τοῦ Εὐαγγελίου » Τί δὲ βλέπεις τὸ κάρφος τὸ ἐν τῷ
 ὀφθαλμῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου, τὴν δὲ ἐν τῷ σῶι δοκὸν
 οὐ κατανοεῖς; » Καὶ Πλούταρχος (περὶ πολυπραμ.)
 ἐκ τινος ποιητοῦ,
 » Τὶ τ' ἀλλότριον, ἄνθρωπε βασκανώτατε,
 » κακὸν ὄξυδερκεῖς, τὸ δ' ἴδιον παραβλέπεις » ;
 » Ἀγαθοὶ δὲ τὸ κακὸν ἐσμὲν ἐφ' ἐτέρῳ ἰδεῖν,
 » αὐτοὶ δὲ ὅταν ποιῶμεν, οὐ γινώσκομεν ». Σωκράτης,
 παρὰ Στοβαῖω. Ἐτι δὲ καὶ Μένανδρος,
 » Οὐδεὶς ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ κακὰ συνορᾷ, Πάμφιλε,
 » ἐτέρου δ' ἀσχημονοῦντος ὄψεται ».

- 4). Κάθε πέρσι και καλύτερα, (καθ' ἑφέτος και χειρότερα).
 » Τὰ πέρσι ἀει βελτίω ». — Ἐπὶ τῶν λυπομένων ἀει
 » τοῖς παροῦσιν. Ταπεινωθέντες οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ τὰ
 » Μακεδονικὰ τοῦτο ἐπεφώνουν.
- 5). Καθὼς ἔσπειρας, ἐθέρισες· και, Ὅ,τι σπείρεις, θὰ θερίσῃς.
 » Ὅ γὰρ ἐὰν σπείρῃ ἄνθρωπος, τοῦτο και θερίσει »
 Ἄποστολ. Παῦλ. πρὸς Γαλάτ. ἐπιστολ. » Ὅ σπείρων
 φειδομένως, φειδομένως και θερίσει· και, Ὅ σπείρων
 ἐπ' εὐλογίαις, ἐπ' εὐλογίαις και θερίζει (πρὸς Κο-
 ρινθ) Ὅς δὲ κακὰ σπείρει, θεριεῖ κακὰ κήδεα παισίν. »
 — Ἐπὶ τῶν τοιαῦτα πασχόντων, οἷα ἑώρασαν.
- 6). Καθὼς καλαναρχᾶς, σὲ ψάλλουν. Παρόσον, κατὰ τὸν
 θεῖον Ὅμηρον (Ἰλ. Υ'.)
 » Στρεπτή. . γλῶσσι ἐστὶ βροτῶν, πόλεις δ' ἐνὶ μῦθοι
 » παντοῖοι· ἐπέων δὲ πολὺς νομὸς ἐνθα και ἐνθα.
 » Ὅποῖόν κ' εἶπησθα ἔπος, τοῖόν κ' ἐπακούσαις ».
- 7). Και δις και τρίς τὰ πρόποντα καλὸν εἶναι νὰ λέγωνται.
 » Και δις γὰρ, ὃ δεῖ, καλὸν ἐστὶν ἐνισπεῖν ». Ἐμπε-
 δοκλέους τὸ ἔπος· ἀφ' οὗ και ἡ παροιμία. Πρὸς δὲ και
 Πλάτων ἐν Γοργία » Και δις γὰρ τοι και τρίς φασὶ
 καλὸν εἶναι τὰ καλὰ λέγειν τε και ἐπισκοπεῖσθαι. —
 Ὅτι χρὴ περὶ τῶν καλῶν πολλὰκίς λέγειν.
- 8). Κ' ἐμπρὸς βαθύ, και ἴσιω ρέμμα· και ἄλλως, Ἐμπρο-
 σθὰ ρέμμα, ἴσιω βράχος.
 » Μεταξὺ ἄκμονος και σφύρας ». — Ἐπὶ τῶν ἐν μέσῳ
 δύο κακῶν περιπαρέντων.
- 9). Κή· ἀπ' ὀπίσω ἀπ' τὸ κεφάλι ἴμματα ἔχει.
 » Ὅπισθεν κεφαλῆς ὄμματα ἔχει ». — Ἐπὶ τῶν πα-
 νούργων.
- 10). Καιρὸς διὰ κάθε πρᾶγμα· και, Κάθε πρᾶγμα με τὴν
 ὥραν του.
 » Καιρὸς παντὶ πράγματι ». Καιρὸς τοῦ τεκεῖν, και
 καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν, καιρὸς τοῦ μισῆσαι, και καιρὸς

τοῦ φιληται, καιρὸς τοῦ κλαῦσαι, καὶ καιρὸς τοῦ γε-
 λᾶσαι . . . Σολομών. . Οὐκ ἀχαρίτως δὲ καὶ Τίμων δ
 Φλιάσιος περὶ Διονυσίου ἔφη τοῦ Ηρακλεώτου, ὃς ἀπο-
 δὺς τὸν τῆς ἀρετῆς χιτῶνα, ἀνθίνα μετημφιάσατο, καὶ
 Μεταθέμενος καλούμενος ἔχαιρε, καὶ τοὶ γηραιὸς
 ἀποστάς τῶν τῆς Στοᾶς λόγων καὶ ἐπὶ τὸν Επίκουρον
 μεταπηδήσας·

- » Ἡνίχ' ἐχρῆν δύνειν, νῦν ἄρχεται ἡδύνεσθαι·
- » Ὡρη ἐρᾶν, ὦρη δὲ γαμεῖν, ὦρη δὲ πεπαῦσθαι ». (Ἀ-
 θήναιος). Ἐτι δὲ καὶ Φιλόδημος ἐν Ἐπιγράμ.
- » Ἡράσθην· τίς δ' οὐχί; κεκώμακα· τίς δ' ἀμύητος
- » κώμων; ἀλλ' ἐμάνην· ἐκ τίνος; οὐχί θεοῦ;
- » Ἐρρίφθω· πολιῆ γὰρ ἐπέιγεται ἀντὶ μελαίνης
- » θριξὶ ἤδη, συνετῆς ἄγγελος ἡλικίης·
- » Καὶ παίζειν ὅτε καιρὸς ἐπαίξαμεν· ἡνίκα καὶ νῦν
- » οὐκ ἔτι, λωϊτέρης φροντίδος ἀψόμεθα ».

11). Κῆ-ὄπου ᾗχε τὰ πολλὰ κλαιγε, κῆ-ὄπου ᾗχε καὶ τὰ ἴγια·
 (κῆ-ὄπου δὲν εἶχε τίποτε, καθώτου· κ' ἐτραγοῦδα).

- » Οὐκ ἔστιν εὐσεῖν βίον ἄλυπον ἐν οὐδενί » Εὐριπίδης.
- Πρὸς δὲ καὶ Μένανδρος
- » Ἄρ' ἐστὶ συγγενές τι λύπη καὶ βίος;
- » τρυφερῶ βίῳ σύνεστιν, ἐνδόξῳ βίῳ
- » πάρεστιν, ἀπόρῳ συγκαταγηράσκει βίῳ ».

12). Καὶ τὸ μέλι κόρον ἔχει.

- . . . . . κόρον δ' ἔχει
- » Καὶ μέλι καὶ τὰ τερπν' ἀνθε Ἀφροδίσια ». (Πίνδ. Ὄδ.
 Νεμ. Στ.)

13). Κακοῦ κόρακος κακὸ αὐτό.

- » Κακοῦ κόρακος κακὸν ὦν » Ἐρμογένης. — Ἐπὶ τῶν
 ἐκ κακῶν γονεῶν ὄντων· ἢ ἐπὶ τῶν κακῶν μαθημάτων.
 Ἡ ἱστορία ἀπὸ Κόρακος ῥήτορος πρώτου διδάξαντος
 τὴν ῥητορικὴν· τὸν γὰρ μαθητὴν αὐτοῦ μισθὸν ἀπῆτει
 ὁ δὲ εἶπεν· Ἴωμεν εἰς δικαστήριον, καὶ εἰ μὲν νικῆταις,
 οὐ μεμάθηκα· εἰ δὲ ἡττηθῆσῃ, οὐ λείψῃ μισθούς. Θαυ-

μάσαντες οὖν οἱ δικασταὶ τὸ σόφισμα τοῦ νεανίσκου, ἐπεφώνησαν τοῦτο.

- 14). Κάλλι' ἀβρώστια εἰς τὸ κορμί, παρὰ εἰς τὴν ψυχὴν.
 » Βέλτιόν ἐστι σῶμά γε, ἢ ψυχὴν νοσεῖν ».
- 15). Κάλλιο λάχανα μ' εἰρήνη, παρὰ ζάχαρι μὲ γρύνια
 » Κρείστων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φιλίαν καὶ χάριν,
 ἢ παράθεσις μόσχων μετ' ἔχθρας » (Σολομῶν Κεφ. ΙΕ!).
- 16) Κάλλιο νὰ βγῆ τ' ὀμμάτι σου, παρὰ τὸ κακόσου ὄνομα.
 Διὸ καὶ Σειράχ » Φρόντισε περὶ ὀνόματος, αὐτὸ γάρ
 σοι διαμένει ἢ χίλιοι μεγάλοι θησαυροὶ χρυσοῦ· ἀ-
 γαθῆς ζωῆς ἀριθμὸς ἡμερῶν, καὶ ἀγαθὸν ὄνομα εἰς
 αἰῶνας μένει ».
- 17). Κάλλιο νὰ σὲ ζηλεύουν, παρὰ νὰ σ' ἐλεοῦν. Καθότι,
 » Φθονοῦσιν αὐτοὶ χεῖρονες πεφυκότες·
 » εἰς τὰπίσημα δ' ὁ φθόνος τηδᾶν φιλεῖ ». Εὐριπίδης.
 Πρὸς δὲ καὶ Διονύσιος ὁ Κωμικός,
 » Ἐπειτα οὐδὲ τοῦτο γινώσκεις, ὅτι
 » τοῖς οὐδὲν οὔσιν οὐδὲ εἰς ὄλωσ φθονεῖ;
 » Ἄει τὰ σεμνὰ κέκτηνται φθόνον·
 » Ἄπαν τὸ λίαν συνετὸν ἐστὶ ἐπίφθονον ».
 Ὁ δὲ σοφὸς Πλούταρχος (ἐν τῷ περὶ Φθόν. καὶ Μίσ.)
 Καθάπερ αἱ κανθαρίδες, λέγει, ἐμφύονται μάλιστα τῷ
 ἀκμάζοντι σίτῳ, καὶ τοῖς εὐθαλέσι ῥόδοις· οὕτως ὁ φθό-
 νος ἄπτεται μάλιστα τῶν χρηστῶν καὶ αὐξανομένων
 πρὸς ἀρετὴν καὶ δόξαν ἡθῶν καὶ προσώπων.
- 18). Κάλλιο πέντε καὶ εἰς τὸ χέρι, παρὰ δέκα καὶ καρτέρει.
 » Κρεῖττον τὸ ἐν χερσί, κἂν μικρὸν ᾖ, τοῦ ἐν ἐλπίσι
 μεγάλου, κατὰ τὸν 28 μῦθον τοῦ Αἰσώπου.
- 19). Κάλλιο φτωχὸς ὑγιῆς, παρὰ πλούσιος ἀσθενῆς.
 » Κρείστων πτωχὸς ὑγιῆς καὶ ἰσχύων τῇ ἔξει, ἢ πλού-
 σιος μεμαστιγωμένος εἰς σῶμα αὐτοῦ· Σειράχ Κεφ. Α΄.
 » Τί γάρ με πλοῦτος ὠφελεῖ νοσοῦντά γε;
 » σμικρὸν ἂν ἐθέλοιμι καὶ καθ' ἡμέραν ἔχων
 » ἄλυπον οἰκεῖν βίοτον, ἢ πλουτῶν νοσεῖν ». Εὐριπίδης

- 20). Κάμε τὸ καλὸ, καὶ ρίχτο ἰς τὸ ἴγιαλό.
 » Ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος·
 ὅτι ἐν πλήθει τῶν ἡμερῶν εὐρήσεις αὐτόν » Σολομών.
 Καὶ μεταγενέστερός τις ποιητῆς εἶπε,
 » Κάμε καλὸ κῆ-ἄς κείτεται, ἴσάν νᾶσπειρες σιτᾶρι,
 » Ὅπου τὸ ρίπτεις εἰς τὴν γῆν, κ' ὕστερα βρῖσκεις χάρι.
- 21). Κατὰ μάμμα, κατὰ Κύρι, κατὰ γυιὸ καὶ θυγατέρα· καὶ
 ἄλλως, Κατὰ μάμμα, κατὰ Κύρι, ἔκαμαν καὶ γυιὸ Ζα-
 φεῖρι ». — Ἐπὶ τῶν ἐπὶ κακία μᾶλλον ὁμοιαζόντων. Ὡς
 καὶ Εὐριπίδης φησί·
 » Φεῦ, φεῦ, παλαιὸς αἶνος ὡς καλῶς ἔχει.
 » Οὐκ ἂν γένοιτο χρηστὸς ἐκ κακοῦ πατρός ».
 Πρὸς ταύτην δὲ ὀρθῶς ἀντιλέγει ἡ δημώδης, Ἀπὸ
 ῥόδον ἔβγαίνει ἀγκάθι, κῆ ἀπ' ἀγκάθι ἔβγαίνει ῥόδον·
 — Ἐπὶ τῶν ἀπὸ εὐγενῶν, ἢ ἀγενῶν γονέων, ἀγενῶν
 ἢ εὐγενῶν γινομένων.
- 22). Κατὰ τὸν μαστρο-Γιάννη, καὶ τὰ κοπέλιχ του.
 » Οἷαπερ ἡ δέσποινα, τοῖα χ' ἡ κύων ». — Ὅποτεν
 καὶ οἱ ὑποχείριοι τοῖς ἄρχουσιν ἐπὶ κακῷ συμφωνοῦσιν.
- 23). Κατὰ τὸν τόπο ἴπου πᾶς, ἔτσι καὶ νὰ περνᾶς.
 » Ἄλλοτε δ' ἄλλοῖον τελέθειν καὶ χῶρα ἔπεσθαι ». —
 Ὅτι προσῆκει ἕκαστον ἐξομοιοῦν ἑαυτὸν τοῖς ἡθεσι
 τῶν πόλεων καὶ τόπων, ἐν οἷς ἂν γένοιτο.
- 24). Κλαίει ἴσάν τὸν Κροκοδείλο.
 » Κροκοδείλου δάκρυα ». — Ἐπὶ τῶν ἐθελόντων τινὸς
 θάνατον, κλαιόντων δ' ὁμως ἐπιτηδευτῶς. Φασὶ γὰρ
 τὸν Κροκοδείλον ὀρηγεῖν, ὃν μετ' ὀλίγον μέλλει φα-
 γεῖν ἄνθρωπον.
- 25). Κοινὰ τὰ τῶν φίλων· καί, Ἐν κοινωνία ἢ φιλία. Τίμαι-
 ὸς φησι ταύτην ῥηθῆναι κατὰ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα,
 καθ' οὓς χρόνους Πυθαγόρας ἀνέπειθε τοὺς ταύτην
 κατοικοῦντας ἀδιανέμητα κεκτηθῆσθαι· οὐ δῆπω τὰ χρή-
 ματα λέγων μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ νοῦ καὶ τῆς
 φρονήσεως κοινωνίαν.

- 26). Κόκκαλον ἔχει ὁ λόγος
 » Ὅστούν ἐνεστι τῷ λόγῳ »· καὶ Ἐμπεδοκλῆς εἶπεν,
 αἰνιττόμενος τὸ τί ἦν εἶναι καὶ τὴν οὐσίαν τοῦ πράγμα-
 τος. — Ἐπὶ τῶν δυσνοήτων.
- 27). Κορίτσι, (ἢ ἄμοιρος) γεννιέται.
 » Ἐρμῆς ἐπεισῆλθεν » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. — Ὅταν
 ἐν συλλόγῳ τινὶ γένηται σιωπὴ . . . Καὶ καθάπερ ὅ-
 ταν ἐν συλλόγῳ τινὶ γένηται σιωπὴ, τὸν Ἐρμῆν ἐπει-
 σεληλυθέναι λέγουσιν, οὕτως ὅταν εἰς συμπόσιον ἢ
 συνέδριον γνωρίμων λάλος εἰσέλθῃ, πάντες ἀποσιω-
 πῶσι, μὴ βουλόμενοι λαβὴν παρασχεῖν (Πλούταρχ.
 περὶ Ἀδολεσχ.)
- 28). Κόρακας κοράκου ἑμμάτι δὲν ἔβγάζει,
 » Κόραξ κόρακι φίλος, καὶ τέττιξ τέττιγι »· — Ἐπὶ
 κακοτρόπων μηδὲν ἀλλήλους βλαπτόντων.
- 29). Κουρτάλει νὰ σ' ἀνοίξουνε, καὶ ζήτα νὰ σοῦ δώσουν.
 Ἐκ τοῦ εὐαγγελίου, Κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν,
 αἰτήτε καὶ δοθήσεται.
- 30). Κουφοῦ καμπάνα κη-ἂν βροντᾶς, νερόν κη-ἂν γαργα-
 λίζης, καὶ μεθυσμένον ἂν κερνάς, ὅλα χαμένα τὰ ἄχης.
 Τούτων ἢ δευτέρα μόνον ἀπαντᾶται παρὰ τοῖς ἀρ-
 χαίοις. « Νερόν γαργαλίζειν »· — Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων.

Λ'.

- 1). Λαγῶς πιπέρι ἔτριβε, κακὸ τῆς κεφαλῆς του.
 (καὶ πάλιν τὸ ξανάτριβε, κακὴ του καὶ ψυχρὴ του).
 » Ὁ λαγῶς καθ' ἑαυτοῦ τὰ ἡδύσματα »· καί, Ἄγνοεῖ
 ἀράχνη παῖδας ὡς παιδεύεται. Θρέψασα γὰρ τέθνηκε
 πρὸς τῶν φιλάτων. — Ἐπὶ τῶν καθ' ἑαυτῶν τι δια-
 πραγματευομένων.
- 2). Λαγοῦ ζῶην περνᾶς.
 » Λαγοῦ βίον ἔζης » εἶπε καὶ Δημοσθένης. — Ἐπὶ τῶν
 ἀεὶ φοβουμένων.

- 3). Λαγοῦ καρδιάν ἔχει.
 » Λαγοῦ δειλότερος » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι — Ἐπὶ τῶν
 » ἄγαν δειλῶν.

Μ΄.

- 1). Μάθε τέχνη, κῆ-ἄφτηνε, κῆ-ἄν πεινάσης, πιάστηνε.
 » Λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη ».
- 2). Ὑμῖατα ἃ δὲν βλέπονται, γρήγορα λησμονοῦνται.
 Ὁ δὲ Ἀριστοτέλης (ἐν Ἠθικ.), Ἐὰν χρόνιος ἢ ἀπου-
 σία γίνηται, καὶ τῆς φιλίας, φησί, δοκεῖ ἢ ἀπουσία
 λήθην ποιεῖν. (*)
- 3). Μαῦρο ἔν' καὶ τὸ γαρύφαλλο, μὰ πούληται μὲ τὸ
 δράμι.
 » Καὶ τὸ ἴον μέλαν ἐστὶ καὶ ἃ γραπτὰ ὑάκινθος,
 » ἄλλ' ἔμπας ἐν τοῖς στεφάνοις τὰ πρῶτα λέγονται. »
- 4). Μεγάλο καράβι, μεγάλα βάσανα· ἢ, Μεγάλα πλοῖα,
 μεγάλαι τρικυμῖαι.
 » Φεῦ, φεῦ, τα μεγάλα μεγάλα καὶ πάσχει κακά ».
 Εὐριπίδης. Ὁ δὲ Ἰσοκράτης λέγει, ὅτι τοῦτο ἐνόει καὶ ὁ
 Σοφοκλῆς, ὅταν ἔλεγε περὶ τοῦ Αἴαντος
 » Τὰ γὰρ μεγάλα κἀνόνητα σώματα
 » πίπτειν βαρεῖαις πρὸς θεῶν δυσπραξίαις.
- 5). Μὲ ξένα κόλλυβα μακαρίζει τοὺς γονηοὺς του· ἢ μνη-
 μονεύει τὸν πατέρα του
 » Θυμιάμασιν ἀλλοτρίοις τὸ θεῖον σέβεται » Πausανίας
 (Θ. 30). — Ἐπὶ τῶν δι' ἀλλοτρίων οἰομένων ὠφε-
 λῆσθαι.

(*) Ἀλλὰ καὶ ἡμῖατα ἐνίοτε ἃ ποῦ βλέπονται, γρήγορα λησμονοῦνται, κατὰ τὸ ἀκί-
 λυθον τοῦ μεγάλου ποιητοῦ δίστιχον,

» Ἀλησμονοῦνται ἢ φιλαίς, ξεχνοῦνται κ' ἢ ἀγάπαις,
 « Συναπαντηθῶνται δὲν ἡμιλοῦν, ἄν ξένοι, ἄν διαβάταις. »

- 6). Μὲ τῆ φωνῇ κῆ-ὁ γαΐδαρος· ἦ, Σύρε ὄνομα νὰ δῆς κορμί.
 » Εἰ καὶ λύκου ἐμνήσθης » ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι. — Ἐπὶ τῶν, ὧν ἂν μνησθῆ τις, καὶ εὐθὺς παραγινομένων.
- 7). Μὲ τὸ κόσκινο τραβᾷ τὸ νερόν.
 » Κοσκίνῳ ὕδωρ ἀντλεῖν ». — Ἐπὶ τῶν μάτην πονούντων.
- 8). Μὲ τοὺς τρελλοὺς τρελλός, καὶ μὲ τσ' ἅγιους ἅγιος.
 » Ἐν μὲν μαινομένοις μάλα μαίνομαι· ἐν δὲ δικαίοις
 » πάντων ἀνθρώπων εἰμι δικαιοτάτος »
 Θεόγνις. Καί,
 » Μετὰ νοσοῦντων μαίνεσθαι καλόν ». Παρόσον ὁ μαινομένοις μὴ συμμαινόμενος οὗτος μαίνεται. — Ὅτι χρὴ συνεξομοιοῦσθαι.
- 9). Μὲ χέρια καὶ μὲ ποδάρια.
 » Χερσὶ τε ποσὶ τε ». — Παντὶ σθένει· παντὶ τρόπῳ.
- 10). Μὴν ἀκοῦς ἓνα καὶ κρίνεις δυό.
 » Μὴ δίχην δικάσης πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσης ». (Οἱ Δημοκρίτου ἢ ὑποθήκη. *) Πρὸς τὸν εἰπόντα τοῦτο ἀντέλεγεν ὁ Ζήνων, τοιοῦτω τινὶ λόγῳ χρώμενος.
 » Εἴτ' ἀπέδειξεν ὁ πρότερος εἰπὼν, οὐκ ἀκουστέον τοῦ δευτέρου λέγοντος· πέρας γὰρ ἔχει τὸ ζητούμενον· εἴτ' οὐκ ἀπέδειξεν· ὅμοιον γάρ, ὡς εἰ μὴδὲ ὑπήκουσε κληθεὶς, ἢ ὑπακούσας ἑτερέτισεν· εἴτ' ἀπέδειξεν, ἢ οὐκ ἀπέδειξεν· οὐκ ἀκουστέον ἄρα τοῦ δευτέρου λέγοντος. (Πλούταρχ. περὶ Στωϊκ. ἐναντ. .)
- 11.) Μὴ πολυτεντόνης τὸ σχοινὶ νὰ μὴ σπάση. Καθάπερ καὶ Λουκιανός. » Ὅρα μὴ, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀπορρήξωμεν πάνυ τείνουσαι τὸ καλώδιον. — Ἐπὶ τῶν βία τι καὶ ἀνάγκη ποιούντων.
- 12.) Μῆτε μέλι θέλω, μῆτε μελίσιχα. Παρὰ Σαπφοῖ,
 » Μῆτ' ἐμοὶ μέλι, μῆτε μελίττας. — Ἐπὶ τῶν μὴ βουλομένων παθεῖν τι ἀγαθὸν μετ' ἀπευκτοῦ.

(*) Ἦν δὲ καὶ νόμος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ». Τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως ἀμφοῖν ἀκροῦσθαι ».

- 13). Μήτ' ὁ σκύλος τρώγει τ' ἄχυρα, μήτε τὸ γαῖδαρο ἀφίνει νὰ τὰ φάγη
 » Κύων ἐν φάτῃ ». — Ἐπὶ τῶν μήτε ἑαυτοῖς χρωμένων, μήτε ἄλλοις ἐώντων. Ἐκ τοῦ Λουκιανοῦ (Πρὸς ἀπαίδευ. καὶ πολλ. βιβλ. ὠνούμενον). » Καίτοι οὐδὲ ἔχρησας οὐδενὶ τὸ βιβλίον πώποτε, ἀλλὰ τὸ τῆς κυνὸς ποιεῖς τῆς ἐν τῇ φάτῃ κατακειμένης, ἢ οὔτε αὐτῇ τῶν κρητῶν ἐσθίει, οὔτε τῷ ἵππῳ βουλομένῳ φαγεῖν ἐπιτρέπει.
- 14). Μήτ' ὁ φτωχός, μήτ' ὁ λόγος του.
 » Τῶν γὰρ πενήτων εἰσὶν οἱ λόγοι κενοί ». Πρὸς δὲ καὶ Σειράχ » Πλούσιος ἐλάλησε, καὶ πάντες ἐσίγησαν, καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ ἀνύψωσαν ἕως τῶν νεφελῶν· πτωχὸς ἐλάλησε, καὶ εἶπον, τίς οὗτος; κἂν προσκόψῃ, προσανατρέπουσιν αὐτόν.
- 15). Μήτε ε' τ' ἀνδρόγυνο χολή, μήτε ε' τ' ἀδέλφια μάχη.
 » Χαλεποὶ πόλεμοι γὰρ ἀδελφῶν, κατὰ τὸν Εὐριπίδην.
- 16). Μήτε τὰ πίσω βλέπει, μήτε τὰ ἔμπρὸς κυττάζει.
 » Οὐδὲ τι οἶδε νοῆσαι ἅμα πρόσω καὶ ὀπίσω » Ὀμηρος (Ἰλ. Α.)
- 17). Μήτε τυφλὸν ὀδηγόν, μήτε ἀνόητον σύμβουλον.
 » Ὀδηγὸν τυφλὸν λαβεῖν καὶ σύμβουλον ἀνόητον ἴσον ἐστίν ». Καὶ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον.
 » Τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὀδηγῇ, ἀμφοτέροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται ».
- 18). Μία φορά ἢ ἀλωποῦ ε' τὴν παγίδα.
 » Ἄλλ' οὐκ αὖθις ἀλώπηξ πάγαις ἀλώσεται ». — Ἐπὶ τῶν πονηρῶν.
- 19). Μικρὸ καράβι ἴπαιναγε, μεγάλο καβαλίκα.
 » Μικρὴν νῆα αἰνεῖν, μεγάλη δ' ἐνὶ φορτία θέσθαι ». Ἡσίοδος.
- 20). Μικρὸ πουλᾶρι πάντα πουλᾶρι εἶναι.
 » Μικρὸς ὄνος αἰεὶ πῶλος ». — Ἐπὶ τῶν διὰ βραχύτητα ἡλικίας νέων αἰεὶ λογιζομένων.

21). Μ' ὅτι δάσκαλο καθήσεις, τέτοια γράμματα θά μάθης.

- » Ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἐσθλά μαθήσεται ἦν δὲ κακοῖσι
- » συμμιχθῆς, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον »
- » Θεόγνις. Πρὸς δὲ καὶ Εὐριπίδης·
- » Ὁ γὰρ ξυνών, κακὸς μὲν ἦν τύχη γεγῶς
- » τοιούς δε τοὺς ξυνόντας ἐκπαιδεύεται,
- » χρηστοὺς δ' ὁ χρηστός· ἀλλὰ τὰς ὁμιλίαις
- » ἐσθλάς διώκειν, ὦ νέοι, σπουδάζετε »

22). Μούρη κιτρινιασμένη, ψυχὴ διεστραμμένη.
 » Οἷα ἡ μορφή, τοιάδε καὶ ἡ ψυχὴ.

N.

1). Νόμου φόβος, ἀφοβία μεγάλη.
 » Ἀφοβία μεγίστη τὸ φοβεῖσθαι τοὺς νόμους.

Ξ.

- 1). Ξεντεριασμένος κουργουτὸς τὸν ἄλλον κατατρέχει.
 Ὁμοία τῆ, Παππᾶς παππᾶ καλὸ δὲν θέλει.
 » Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέει, καὶ τέκτων τέκτωνι. — Ἐπὶ τῶν ὁμοτέχνων διαφθονομένων.
- 2). Ξούρισε τ' αὐγὸ καὶ πάρε τὸ μαλλί του.
 » Ὄδὸν τίλλειν ». — Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων.

O.

- 1). Ὁ διψασμένος πίνει μὲ σιωπῆν.
 » Πίνειν διψῶντα σιωπῆ » Ἀριστείδης. — Ἐπὶ τῶν μηδενὶ κοινολογούντων, ὧν αὐτοὶ ἐφίενται.
- 2). Οἱ καιροὶ δὲν καρτεροῦν.
 » Οἱ καιροὶ οὐ μενετοί » Θουκυδίδης.

- 3). Οἱ ποθοῦντες σὲ μιὰ ἡμέρα γηράζουσι.
 . . . Οἱ δὲ ποθεῦντες ἐν ἡματι γηράσκουσιν ». Θεόκριτος.
- 4). Οἱ πολλοὶ καρaboκυραῖοι πνίγουν γλήγορα τὸ καράβι.
 » Πολλοὶ στρατηγοὶ Καρίαν ἀπώλεσαν ». διὰ τὴν Ἀλικαρνατσοῦ πολιορκίαν. Καί,
 » Πολλῶν ἰατρῶν εἴσοδος μ' ἀπώλεσεν ». Ἐπὶ τῶν μὴ ὁμογνωμονούντων.
- 5). Ὁ καιρὸς εἶναι γιαντρός.
 » Ὁ κοινὸς ἰατρός σε θεραπεύσει χρόνος ». Φιλιππίδης.
- 6). Ὁ καιρὸς φανερώνει τὴν ἀλήθειαν.
 » Χρόνος ἀληθείας πατήρ ». Ταῦτὸ καὶ Εὐριπίδης.
 » Χρόνος διέρπων πάντ' ἀληθεύειν φιλεῖ ».
- 7). Ὁ κακὸς σκύλλος φόφον δὲν ἔχει.
 » Κακὸς ἀνὴρ μακρόβιος ». Ταῦτὸ καὶ Φρύνιχος,
 » Οὐδὲν κακὸν βραδίως ἀπόλλυται ». Ἐτι δὲ καὶ Σοφοκλ.
 » Οὐδέπω κακὸν γ' ἀπώλετο ». — Ἐπὶ τῶν κακῶν τῶν μὴ βλαπτομένων ἐν τοῖς κινδύνοις.
- 8). Ὁ καλὸς καρaboκύρης εἰς τὴν φουρτοῦνα φαίνεται.
 » Κυβερνήτην μὲν γὰρ ὁ χειμῶν, καὶ τὸν αὐλητὴν τὸ στάδιον, τὸν στρατηγὸν ἢ παράταξις, τὸν μεγαλόφυχον ἢ συμφορά, τὸν χριστιανὸν δὲ πειρασμὸς δοκιμάζει καὶ βασανίζει. (Ἀγ. Βασίλ. ἐν Λιμ. καὶ Αὐχμ.)
- 9). Ὅλαις αἱ μέλισσαι δὲν κάνουν μέλι.
 » Οὐ πάντες ὄρνιθες ἐναίσιμοι ».
- 10). Ὅλιγα λόγια καὶ καλά: ὡς καὶ τὸ τοῦ Ὀμήρου Ἰλ. Γ).
 » Παῦρα μὲν, ἀλλὰ μάλα λιγέως. . .
- 11). Ὁ λύκος εἰς τὴν ἀνεμοζάλη χαιρέται. Ἀνάλογος, κατὰ τὸν Βυζάντιον, τῇ
 » Ἐγγέλεις θηρώμενος ». Ἀριστοφάνης (ἰππ. 864). — Ἐπὶ τῶν διὰ κέρδος ἴδιον ταραχὰς ποιούντων.

- 12). Ὁ λύκος κῆ-ἄν ἐγήρασε, κῆ-ἄλλαξε τὸ μαλλί του οὔτε τὴν γνώμην ἄλλαξε, οὔτε τὴν κεφαλὴ του.
 » Ὁ λύκος τὴν τρίχα οὐ τὴν γνώμην ἀλλάσσει ». (12)
 Ταῦτὸ καὶ Πίνδαρος (ᾠδ. ΙΑ').
 ..... Τὸ γάρ
 » Ἐμφυῆς οὐτ' αἰθῶν ἀλώπηξ (13)
 » Οὐτ' ἐρίθρομοι λέοντες
 » Διαλλάξαιντο ἦθος. (14)
 — Τῶν ἀνθρώπων οἱ φύσει πονηροί, κἂν τὸν τρόπον ἀλλάξωσι, τὴν φύσιν οὐ μετεβάλλουσιν.
- 13). Ὅμοιος τὸν ὅμοιον ἀγαπᾷ (κ' ἡ κοπριά τὰ λάχανα).
 Αὕτη ἔσχε τὴν ἀρχὴν τῆς, κατὰ τὸν Κοραῆν, ἀπὸ τὸ
 Ὀμηρικόν (Ὀδυσσ. Ρ.)
 » Ὡς αἰεὶ τὸν ὅμοιον ἀγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον ».
- 14). Ὁ νηστικὸς καρβέλια ὀνειρεύεται καὶ, ὅπου διψᾷ βρῦ-
 σι θωρεῖ, κῆ-ὅπου πεινᾷ καρβέλια.
 ..... καὶ γὰρ ἐν ὕπνοις
 » Πᾶσα κύων ἄρκτως μαστεύεται· ἰχθῦα κῆγῶν »
 Θεόκριτος. — Ἐπὶ τῶν τὰ ἐλλείποντα φανταζομένων.
- 15). Ὄνομα καὶ πρᾶγμα.
 » Ἡμὲν κλέος, ἡ δὲ καὶ ἦσθα ». — Ἐπὶ τῶν ὁμοίων τῆ
 περὶ αὐτῶν φήμη.
- 16). Ὁ πηλὸς ἂν δὲν δαρθῆ κεραμίδι δὲν γίνεται.
 » Ὁ πηλὸς ἦν μὴ δαρῆ κέραμος οὐ γίνεται ». — Ὅτι
 ἐκ τῶν πόνων καὶ μαθημάτων οἱ ἀνθρώποι τελειότεροι
 γίνονται.
- 17). Ὅπ' ἤρε φίλον ἀκριβό, ἤρε μέγα θησαυρό.
 » Φίλος πιστὸς σκέπη κραταῖά, ὃ δὲ εὐρῶν αὐτόν, εὔρε
 θησαυρόν ». Σειράχ. Διότι κατὰ τὸν Πλούταρχον, καὶ
 σπάνιον καὶ δυσεύρετόν ἐστι φίλος βέβαιος.
- 18). Ὁ πλούσιος ὅταν θέλῃ, καὶ ὁ φτωχὸς ὅταν ἔχη. Ἐκ
 τῶν τοῦ Διογένηος ἀποφθεγμάτων, ὅστις, πρὸς τὸν

πυθόμενον ποία ὥρα δεῖ ἀριστᾶν, εἰ μὲν πλούσιος, ἔφη, ὅταν θέλῃ, εἰ δὲ πένης, ὅταν ἔχη.

- 19). Ὅποιος ἀγαπᾶ στραβόνεται.
 » Τυφλοῦται ὁ φιλῶν περὶ τὸ φιλούμενον ». Πλάτων.
- 20). Ὅποιος ἀψηφᾶ τὸ βελόνι, χάνει τὸ καρφί.
 » Εἰ μὴ φυλάτσης τὰ μικρά, ἀπολεῖς τὰ μεῖζονα ».
- 21). Ὅποιος βιάζεται σκοντάφτει· κη-ὄποιος σπουδάζει πνίγεται. Διὰ τοῦτο οἱ ἀρχαῖοι παρεγγύων τὸ
 » Σπεῦδε βραδέως ». Ὁ δὲ Θουκυδίδης, Νομίζω, λέγει, δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλία εἶναι, τάχος τε καὶ ὀργήν.
- 22). Ὅποιος ζητᾶ ν' ἀρπάξῃ τὰ ξένα, χάνει τὰ ὀδικάτου.
 » Πλεονεξία μέγιστον ἀνθρώποις κακόν.
 » Οἱ γὰρ θέλοντες προσλαβεῖν τὰ τῶν πέλας.
 » Ἀποτυγχάνουσι πολλάκις νικώμενοι,
 » Τὰ δ' ἴδια προστιθέασι τοῖς ἀλλοτρίοις
 Μένανδρος. Καί
 » Κάμηλος ἐπιθυμήσατα κεράτων, καὶ τὰ ὦτα προσαπώλεσεν. — Ἐπὶ τῶν ἄγαν πλεονεκτούντων, οἳ διὰ πλεονεξίαν καὶ τὰ ἑαυτῶν ἀποβάλλουσιν.
- 23). Ὅποιος ἐγγυᾶται πληρόνει. Τούτου ἕνεκα καὶ Θαλῆς ὁ Μιλήσιος παρεγγύα « Ἐγγύην φεύγειν ». Ταῦτό καὶ Σολομῶν Κεφ. KB! » Μὴ δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγύην, αἰσχυνόμενος πρόσωπον, ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτίσεις, λήψονται τὸ στῶμα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου. Ὅθεν ὁ Εὐριπίδης (ἐν Ἀποσπ.)
 » Οὐκ' ἐγγυῶμαι, ζημία φιλέγγυον.
 » σκοπεῖν τὰ Πυθοῖ δ' οὐκ ἔα τὰ γράμματα ».
- 24). Ὅποιος εἶν' ἔξω τοῦ χοροῦ, πολλὰ τραγούδια ἔξερει.
 » Ἐλαφρόν, ὅστις πημάτων ἔξω πόδα
 » ἔχει, παραινεῖν νοθετεῖν τε τὸν κακῶς
 » πράσσοντα.

25). Ὅποιος ἔχει πολὺ πιπέρι, βάζει καὶ εἰς τὰ λάχανα.
 » Ὁ ἔχων πολὺ πέπερι, τίθησι καὶ λαχάνοις » Ἀποστόλιος.

26). Ὅποιος κοιμᾶται δὲν πεινᾷ.
 » Ὑπνος δὲ πείναν τὴν κακέσχατον δαμᾷ ».

27). Ὅποιος κυνηγᾷ δύο λαγούς, κανέναν δὲν πιάνει.
 » Ὁ δύο πτώκας διώκων, οὐδενὸς ἀνθέζεται » Καί,
 » Δυεῖν ἐπιθυμήσας, οὐδετέρου ἔτυχες. — Ἐπὶ τῶν ἄγαν πλεονεκτούντων.

28). Ὁ ποντικὸς εἰς τὴν τρύπα του δὲν ἠχωροῦσε, καὶ κολοκῦθι τραβοῦσε.

» Μῦς εἰς τρώγλην μὴ χωρῶν, κολοκύντην ἔφερεν » Ἀποστόλιος. Καί

» Ὅς αὐτὸς αὐτὸν οὐκ ἔχει, Σάμον θέλει ». — Ἡ παροιμία ἐντεῦθεν. Ἀθηναίων ἀξιούντων, ὅτε παρέδωκαν τὸ ἴστυ, Σάμον αὐτοῖς μόνον ἑᾶσαι, εἶπον, ὅταν αὐτοῦς οὐκ ἦτε, τότε καὶ ἄλλους ἔχειν ζηεῖτε; (Πλουτάρχ. Ἀποφθέγ. Λακων.) — Ἐπὶ τῶν τὰ οἰκεία μὴ δυναμένων σῶσαι, ἀλλὰ δὲ ζητούντων.

29). Ὅποιος πολὺ ὑψόνεται, γλήγυρα ταπεινόνεται.

» Ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται ». Καὶ σὺ Καπερναούμ, ἢ ἕως τοῦ Οὐρανοῦ ὑψωθείσα, ἕως ἄδου καταβιβασθήσῃ. Πρὸς δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐν Ἀποσπ.

» Ὅταν ἴδῃς πρὸς ὕψος ἠρμένον τινά,
 » Λαμπρῶ τε πλούτῳ καὶ γένει γαυρούμενον,
 » Ὄφρῦντε μείζω τῆς τύχης ἐπηρκότα,
 » Τούτου ταχεῖαν νέμεσιν εὐθύς προσδόχα.
 » Ἐπαίρεται γὰρ μείζον, ἵνα μείζον πέσῃ ».

30). Ὅποιος σκάπτει τὸν λάκκον τοῦ ἄλλου, πέφτει ὁ ἴδιος μέσα.

» Ὁ ἐτέρῳ βόθρον ὀρύσσων ἐμπεσεῖται αὐτῷ. » Καὶ Δαυίδ. ψαλμ. Ζ! » Λάκκον ὥρουξε καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν, καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον, ὃν εἰργάσατο. — Ὁ καθ' ἑτέρου μηχανώμενος, καθ' ἑαυτοῦ τὴν πάγην περιτρέπει.

- 31). "Οποῖος τρέφει ξένον σκύλλον, ἢ χαρὰ μόνον τοῦ μένει.
 » "Ὅστις κύνα τρέφει ξένον, τούτῳ μόνον λίνος μένει ». — Ἐπὶ τῶν ματαίως πονοῦντων περὶ ἐκεῖνα, οἷς οὐ μόνον κερδανοῦσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπολέσουσιν.
- 32). "Ὅποῖος φτύνει τὸν ἀνήφορον, φτύνει τὸ πρόσωπό του.
 » Οἱ κατ' ἀνεμον πτύοντες τὰ ἴδια ἑαυτῶν πρόσωπα πτύουσιν ». — Ὁ τῶν οἰκείων καταφρονῶν, ἑαυτὸν ἀτιμᾶζει.
- 33). Ὁ πρῶτος ἐχθρὸς σου εἶν' ὁ ἑαυτὸς σου.
 Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος, τί ἐστι πολέμιον ἀνθρώποις; αὐτοί, ἔφη, ἑαυτοῖς.
- 34). Ὅπου γεννηέται μελανός, ποτέτου δὲν ἀσπρίζει.
 » Ὅν τύχη μέλανα γράφει, τοῦτον πᾶς ὁ χρόνος οὐ δύναται λευκάναι ». — Ἐπὶ τῶν ἀει δυστυχῶν.
- 35). Ὅπου δὲν ἔβαλες, μὴν ἀπλόνης. Ὁ νόμος λέγει, ὃ μὴ κατέθου, μὴ λάμβανε. — Ἐτῶν ἀλλοτρίων ἀπέχειν.
- 36). Ὅπου ἵναι καλοῤῥοϊζικός, γενναῖ κη-ὁ κόκκοττός του.
 » Φέρει καὶ γάλα ὄρνις αὐτῷ, κατὰ τὸν Ἀριστοφάνην.
 Καί
 . . . ἐν ὀλβίῳ ὀλβία πάντα» Θεόκριτος. Ἐτι δὲ
 » Τοῖς εὐτυχοῦσι καὶ λαμπροῖς καὶ τρίμηνα παιδία ».
- 37). Ὅπου εἶναι τὸ ψωφίμι, ἐκεῖ τρέχουν οἱ κοράκιοι.
 Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. » Ὅπου γὰρ εἴαν ἦ τὸ πτώμα, ἐκεῖ συναχθήσονται οἱ ἀετοί.
- 38). Ὅπου πονεῖ τὸ δόντι, ἐκεῖ χτυπᾷ κ' ἡ γλῶσσα.
 » Ὅπου τίς ἀλγεῖ, κείσε καὶ τὸν νοῦν ἔχει » Ἄμφις.
- 39). Ὅπου φόβος, ἐκεῖ καὶ ἐντροπή.
 » Ἴνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰδώς ». Στασίνου ἡ γνώμη τοῦ ποιητοῦ.—Ἐπὶ τῶν κατὰ φόβον ἐπιεικῶν. Διαφέρεται δὲ πρὸς τοῦτον ὁ Πλάτων, λέγων, Οὐκ ἄρα ὀρθῶς ἔχει λέγειν, ἵνα γὰρ δέος, ἐνθα καὶ αἰδώς· ἐπὶ πλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς, διὸ ὀρθότερον ἵνα μὲν αἰδώς, ἐνθα καὶ δέος, οὐ μέντοι ἵνα γε δέος, πανταχοῦ

αιδώς. Συμφωνεῖ δὲ καὶ Πλούταρχος αὐτῷ, ὃς ἐν τῷ περὶ Ἀοργησίας ὧδε φησὶν. » Οὐ γὰρ ὡς ὁ ποιητῆς εἶπεν, ἵνα γὰρ δέος ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλὰ τὸναντίον αἰδουμένοις ὁ σωφρονίζων ἐγγίγνεται φόβος.

40), Ὅπου ξένο θάνατο μεριμνᾷ, πρωτόρχετ' ὁ δίκος του.
» Ἡ γὰρ κακὴ βουλή τῷ βουλευσάντι κακίστη ».

41). Ὅπῳ χει κόρην ἀκριβή, τοῦ Μάρτ' ὁ ἥλιος μὴν' τὴν δῆ.
» Παρθενικὴν δὲ φύλασσε, πολυκλείστοις θαλάμοισι.
» Μηδέ μιν ἄχρι γάμων πρὸ δόμων ὀφθῆναι ἐάσης.

Φωκυλίδης. Καίτοι, κατὰ τὸν Εὐριπίδην,

» Μοχθοῦμεν ἄλλως θῆλυ φρουροῦντες γένος·

» Ἦτις γὰρ αὐτὴ μὴ πέφυκεν ἔνδικος,

» Τί δεῖ φυλλάσσειν κἀξαμαρτάνειν πλέον; »

42). Ὅσα παίρνει τὸ φρουκάλι· ὅσα σέρν' ἢ σκοῦπα.

» Τὰ ἐξ ἀμάξης (λαλεῖ). — Ἐπὶ τῶν ἀπαρακαλύπτως σκωπτῶντων. Ἐν τοῖς Διονυσίοις οἱ ἄνθρωποι ἐφ' ἀμαξῶν ἀναβαίνοντες ἵνα περίοπτοι ὦσι καὶ ἐπὶ μακρὰν ἀκούωνται, ἔσκωπτον ἀλλήλους· ἀφ' οὗ καὶ ἡπαροιμία.

43). Ὅσοι φοροῦν μαχαίρι, δὲν εἶν' ὄλοι μαγέροι.

» Μάγειρός ἐστιν οὐκ ἐὰν ζωμύρησιν » Φιλήμων. Καί

» Πολλοί τοι ναρθηχοφόροι, παῦροι δέ τε βάκχοι ».

— Ἐπὶ τῶν ψευδῆ δόξαν ἐχόντων. Καίτοι, καθ' ἐτέραν τινά, Μαγείρου σῆμα τομεύς ».

44). Ὅσῳ ἔχει τὸ πουγγί σου, ὄλ' οἱ φίλ' εἶναι δικοί σου.

» Ἐπισταμαι καὶ πεπείραμαι λίαν

» Ὡς τῶν ἐχόντων πάντες ἄνθρωποι φίλοι ».

Στοβαῖος ἐν Ἀνθολ.

45). Ὅσ' ὀμπρὸς ἀνάποδα (ἢ χειρότερα). — Ἐπὶ τῶν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐν τοῖς πράγμασι προβαίνόντων· ὅπερ οἱ Ἀλεξάνδρεις « Ὅπισαμβῶ » ἔλεγον, παρὰ τὸ ὀπίσω βαίνειν.

46). Ὅταν λείπη ὁ γάτος, χορεύουν τὰ ποντίκια.

» Αἰλούρου ἀπόντος σκιρτῶσι μῦες ». — Ἐπὶ τῶν διὰ φόβον συστελλομένων.

- 47). Ὅταν πεινᾷ ἡ ἀλώπευ, καμόνεται πῶς κοιμᾶται.
 » Πεινῶσαν ἀλώπεκα ὕπνος ἐπέρχεται ». — Ἐπὶ τῶν
 πανούργων· ἢ ἐπὶ τῶν πενήτων τῶν δι' ἀπορίαν τροφῆς
 ὑπνούντων· ἀλώπεκα δὲ εἶπε, παρόσον οἱ πένητες
 πολλὰς τέχνας ἐπιτηδεύουσιν.
- 48). Ὅταν πῖω καὶ κάμω κέφι, ὄλα τὰ ἀλησιμόναυ.
 » Ὅταν πίνω τὸν οἶνον,
 » Εὐδουσιν αἱ μέριμναι »
 » Ανακρέων. Καί,
 » Ὅτ' ἐγὼ πῖω τὸν οἶνον,
 » Ἀπορίπτονται μέριμναι
 » πολυφρόντιδές τε βουλαὶ
 » εἰς ἀλικτύπους ἀήτας.
- 49). Ὅταν σ' εὖρη ὁ πειρασμός, δέξου τον δι' ἀγιασμόν.
 » Τὸ φέρον ἐκ θεοῦ χρῆ φέρειν »· καί, Φέρειν χρῆ τά τε
 δαιμόνια ἀναγκαίως, τά τε ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀν-
 δρείως » Θουκυδίδης.
- 50). Ὅταν σοῦ τρέχη, τρέχατο.
 » Εἰ τὸ φέρον σὲ φέρει, φέρε, καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
 » Καὶ σαυτὸν λυπεῖς, καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει ».
- 51). Οὔτε βρέχεται, οὔτε ἱλιάζεται.
 » Οὔθ' ὕεται, οὔθ' ἠλιοῦται ». — Ἐπὶ τῶν ἔξω πάσης
 φροντίδος καθεστῶτων· ἢ ἐπὶ τῶν ἀναισθητων.
- 52). Οὔτε γρυ δὲν ἔβγαλε.
 » Οὔτε τὸ Δίωνος γρυ ». Οὗτος ὁ Δίων Ἀλεξανδρεὺς
 μὲν ἦν τὸ γένος, διαβόητος δὲ ἐπὶ φιλοσοφία, ἔχων ἀ-
 δελφὸν παλαιστὴν, Τόψιον ἐπικαλούμενον. Λοιδορού-
 μενος δὲ ὑπὸ τινος τῶν ἀνταγωνιστῶν αὐτοῦ καὶ ἀ-
 κούων ῥήτὰ καὶ ἄβῥήτα, καίτοι πολλοῦ ὄχλου παρακο-
 λουθοῦντος, αὐτὸς μὲν οὐδὲν ἐφθέγγατο κατεσταλμέ-
 νον τὸ τῆς φιλοσοφίας παράγγελμα τηρῶν· ἐντὸς δὲ
 τοῦ ἰδίου πυλῶνος γενόμενος καὶ μηδὲν ὀργῆς ὑποφῆ-
 νας, εἶπε πρὸς τὸν νεανίσκον οὐδὲ γρυ· ὁ δὲ ἀθυμήσας
 ἀπήγγατο.

- 53). Ὅ,τι δὲν ὁμοιάζει, μῆτε γειτονιάζει.
 » Πᾶν τὸ ἀνόμοιον ἀκοινωνήτον, κατὰ τὸν 59 μῦθον τοῦ Αἰσώπου.
- 54). Ὅ,τι κάμ' ἢ μιὰ σου πάντα νὰ μὴ τὸ γνωρίζ' ἢ ἄλλη.
 Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου.
 » Μὴ γνώτω ἢ ἀριστερά σου τί ποιεῖ ἢ δεξιὰ σου » Ματθαῖος.
- 55). Ὅ,τι λάμπει δὲν εἶναι χρυσός.
 » Οὐχ' ἅπαν τὸ ἀμαρύσσον χρυσός ».
- 56). Ὅ,τι μέλλει, δὲν ξεμέλλει.
 » Μένει ἕκαστον τοῦθ' ὅπερ μέλλει παθεῖν ».
- 57). Ὁ φόβος φυλάγει τὰ ἔρημα (ἢ τὰ ἔργα).
 » Δέος τὸ μέσον ἐφύλασσε σφέων ». (Ἡρόδ. Η'. 132).
 Πρὸς δὲ καὶ Ἰπερίδης·
 » Διὰ δύο προφάσεις τῶν ἀδικημάτων ἄνθρωποι ἀπέχονται, ἢ διὰ φόβον ἢ δι' αἰσχύνην.
- 58). Ὅχι λόγια, ἀλλὰ ἔργα.
 » Οὐ λόγων ἀγορὰ δεῖται Ἑλλάδος, ἀλλ' ἔργων. » —
 Ἐπὶ τῶν κομπαζόντων.

II

- 1). Παληὰ ἀλωποῦ δὲν πιάνεται ἔς τὴν παγίδα.
 » Γέρων ἀλωπηξ οὐχ ἀλίσκεται πάγη.— Ἐπὶ τῶν διὰ διὰ πλῆθος χρόνου οὐχ ἀμαρτανόντων. Καὶ
 » Γέρων πίθηκος οὐχ ἀλίσκεται πάγη. Τοῦτο ἠρώτησε Διονύσιος Ἡρακλείδην· Ἡρακλείδης δ' ἀπεκρίθη αὐτῷ,
 Ἀλίσκεται μὲν, σὺν χρόνῳ δ' ἀλίσκεται.
- 2). Πανικός φόβος.
 » Πανικὸν δεῖμα ». Τοῦτο συμβαίνει ἐπὶ τῶν στρατοπέδων ἡνίκα αἰφνιδίως οἷτε ἵπποι καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκταραχθῶσι μηδεμιᾶς αἰτίας προφανείσης.

- 3). Πάρε τοῦ γέροντος βουλήν, τοῦ παιδευμένου γνώμην.
 » Λάμβανε καὶ βουλήν παρὰ οἰκέτου εὖ φρονέοντος »
 Φωκυλίδης.
- 4). Πάρ' ἵτον ἔς τὸ γάμο σου νὰ σοῦ πῆ, Καὶ τοῦ χρόνου.
 Ὁ Θεόφραστος ἐν Χαρακτήρσι τὸ ἐξέφρασε,
 » Καὶ κεκλημένος εἰς γάμους, τοῦ γυναικείου γένους
 κατηγορεῖν. Ἀναλογεῖ δὲ μᾶλλον, κατὰ τὸν Βυζάντιον,
 τῇ ἐτέρα αὐτοῦ φράσει· εἰπόντος τινός — ὁ Δεῖνα τέ-
 θνηκεν— Ἀγαθὴ τύχη, ἔφη.— Ἐπὶ τῶν παραλόγων.
- 5). Πᾶς ἕνας καὶ τὴν τέχνην του. Αὕτη, λέγει ὁ Κοραῆς,
 μεταφράζει ἐλλειπτικῶς τὴν ἀρχαίαν·
 Ἔρδοι τις ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην » Ἀριστοφάνης.
 Στρατόνικος ὁ κιθαρωδὸς ἔφη τοῦτο πρὸς ἀρμονικόν
 τινα, κηπωρὸν ὄντα πρότερον, ἀμφισβητοῦντ' αὐτῷ πε-
 ρὶ ἀρμονίας. (Ἀθήν. βιβλ. Η'. 295).
- 6). Πεινασμένος γαῖδαρος ξυλιαῖς δὲν μετράει.
 » Ὄνος πεινῶν οὐ φροντίζει ροπάλου » Ἀριστοτέλης.
 Ἐπὶ τῶν γαστρὸς χάριν καὶ πληγὰς καὶ ὕβρεις ὑπο-
 μενόντων· ἐπεὶ καὶ ὄνος πεινῶν δυσκόλως ἀπαλλάττε-
 ται τῆς φορβῆς καὶ λίαν τυπτόμενος. Πρὸς ὃ ἀποβλέ-
 ψας καὶ Ὅμηρος καὶ τήνδε τὴν χαριστάτην παραβο-
 λὴν ἐποίησατο.
 » Ὡς δ' ὅτ' ὄνος παρ' ἄρουραν ἰὼν ἐβίησατο παῖδας
 » Νωθῆς, ᾧ δὴ πολλὰ ρόπαλ' ἀμφὶς ἐάγη,
 » Κεῖρει τ' εἰσελθὼν βαθὺ λήϊον· οἱ δέ τε παῖδες
 » Τύπτουσι ροπάλοισι· βίη δέ τε νηπίη αὐτῶν·
 » Σπουδῆ τ' ἐξήλασαν, ἐπεὶ τ' ἐχορέσσατο φορβῆς.»
- 7). Πλέκει σχοινὶ ὑπὸ ἄμμου.
 » Σχοινίον ἐξ ἄμμου πλέκειν ». Ἐπὶ τῶν μάτην πο-
 νούντων.
- 8). Περισσότερον βλέπουν τὰ τέσσαρα ἄμμάτια ἀπὸ τὰ δύο.
 » Ἀναγκαῖον γὰρ ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς περισσότερον
 ὄραν τοῦ ἐγός. » Λουκιανὸς (περὶ τῶν Εἰκόν.).

- 9). 'Πές μου ποιά ἔναι ἡ συντροφιά σου, νὰ σοῦ εἰπῶ τὴν
καταντιὰ σου. Καίτοι, κατὰ τὸν Εὐριπίδην,
» "Ὅστις . . ὀμιλῶν ἤδεται κακοῖς ἀνῆρ
» Οὐ πώποτ ἠρώτησα γινώσκων, ὅτι
» Τοιοῦτος ἐστίν, οἷς περ ἤδεται ξυνῶν. »
- 10). Πετσί καὶ κόκκαλα.
————— αὐτὰ δὲ λοιπὰ
'Ὅστ' ἐτ' ἦς δέρμα . . . . .
Θεόκριτος. Ἐτι δέ,
» Γένειον καὶ κέρατα ». — Ἐπὶ τῶν λίαν ἰσχυῶν.
- 11). Πιάσε τὸν ἔξυπόλυτο καὶ ἴπαρε τὰ παπούτσια του.
» Οὐκ ἂν λάβοις παρὰ τοῦ μὴ ἔχοντος. » Ὁμοίᾳ τῇ,
Πιάσε τὸν κασίδη καὶ ἴπαρε τὸ μαλλί του.
» Φαλακρὸν τίλλειν ». Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων.
- 12). Ποιὸς ἴπαινα τὴν νύφη μας; ἡ τσιμπλιάρα ἡ μάννα της.
» Τίς πατέρα αἰνέσει εἰμὴ καχοδαίμονες υἱοί; »
— Ἐπὶ τῶν τὰ οἰκεῖα ἐπαινούντων· κυρίως δὲ ἐπὶ τῶν
προγονικῶ ἀνδραγαθήματα προφερόντων.
- 13). Πολλῶν ἡ πείνα γίνεται διδάσκαλος.
» Πολλῶν δ' ὁ λιμὸς γίνεται διδάσκαλος ». — Ἐπὶ
τῶν κακὸν τι πραττόντων.
- 14). Πρέπει κάνεις νὰ γαυγίζῃ μὲ τοὺς σκύλλους, ἢ νὰ
γαυγίζῃ μὲ τοὺς ὄνους.
» Ὀλόλυξε σὺν λύκοις καιροῦ ἀναγκάζοντος ». —
Καιρῶ δουλεύειν.
- 15). Προσευχὴ καὶ πέτραις.
» Δύρου καὶ Κηρύκειον ». Παροιμία, ἣν τινες πειθανάγ-
κην λέγουσιν. — Εἴρηται δὲ ἐπὶ τῶν ἅμα παρακα-
λούτων καὶ ἀπειλούντων. Γεφυραῖοι ὑπ' Ἀθηναίων πε-
φθέντες εἰς Δελφοὺς ἐπὶ τὸ λαβεῖν χρησμὸν ἐν τῷ ἐ-
πιστρέφειν ἔμαθον Ἀθηναίους ὑπὸ Εὐμόλπου πολέμου-
μένους, καὶ φοβηθέντες οἱ μὲν πρεσβύτεροι ἔλαβον

κηρύκεια προηγούμενοι, οἱ δὲ νέοι καθωπλισμένοι εἶποντο.

16). Πρῶτα γεμίζεις τὸ τσανάκι γάλα, κ' ἔπειτα τὸ κλωτσᾶς.

» Αἶξ Σχυρία ». Χρύσιππός φασιν ἐπὶ τῶν τὰς εὐεργεσίας ἀνατρεπόντων τετάχθαι τὴν παροιμίαν, ἐπειδὴ πολλάκις τὰ ἀγγεῖα ἀνατρέπει ἡ αἶξ. Ἄλλοι δὲ φασιν ἐπὶ τῶν δηνησιφόρων λέγεσθαι, διὰ τὸ πολὺ γάλα φέρειν τὰς Σχυρίας αἶγας. Μέννηται ταύτης Πίνδαρος καὶ Ἀλκαῖος.

Σ.

- 1). Ἐάν (ἢ ὅταν) ψοφήσῃ ὁ μαῦρός μου, χορτάρι μὴ φυτρώσῃ. Καὶ ἄλλως, Ὅταν ἀποθάνω ἄγω, μήτε χόρτο ἔς τὸ λιβάδι.
» Ἐμοῦ θανόντος, γαῖα πυρὶ μιχθῆτω ». — Ἐπὶ τῶν φιλαύτων.
- 2). Ἐν ἀκονισμένα σπαθιά ἔπεσε.
» Εἰς ἠκονημένας μαχαίρας πεσών ». Ἐπὶ τῶν εἰς κίνδυνον προὔπτον πιπτόντων.
- 3). Σέρνει ὁ λαγὼς τὸν λέοντα μὲ τὸ χρυσὸ τὸ ράμμα.
» Ἀλώπηξ τὸν βοῦν ἐλαύνει ». — Ἐπὶ τῶν μικρῶν καὶ δολίων, οἳ τοὺς μείζονας δόλω ὑποτάσσουσιν.
- 4). Σκυλὶ ἴπου γαυγίζει δὲν δαγκάνει
» Κύων θωύκτῆρ οὐ δάκνει ».
- 5). Σπάρτο μὲ σπάρτο, καὶ βοῦρλο μὲ βοῦρλο.
» Λίνον λίνῳ συνάπτειν ». Ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ διὰ τῶν αὐτῶν λεγόντων ἢ δρώντων, ἢ τὰ ὅμοια εἰς φιλίαν συναπτόντων. Μέννηται δὲ αὐτῆς Ἀριστοτέλης (ἐν τῷ Γ. τῆς Φυσ. Ἀκρ.) καὶ Πλάτων (ἐν Εὐθυδ.)
- 6). Ἐσπίτι μου ἴσπιτάκι μου, καὶ πορδοκαλυβάκι μου.
» Οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος ». Καὶ
» Ἰδία ἐστία πάντων ἀριστον. — Ἐπὶ τῶν ἀφρουμένων

μᾶλλον λιτῶς παρ' ἑαυτοῖς ζῆν, ἢ παρ' ἄλλοις πολυ-
τελῶς.

Ζεὺς, γάμους τελῶν, πάντα τὰ ζῶα εἰστία. Μόνης δὲ
τῆς χελώνης ὑστερησάσης, διαπορῶν τὴν αἰτίαν τῆς
στερήσεως, ἐπυθάνετο αὐτῆς, τίνος χάριν αὐτὴ ἐπὶ
τὸ δεῖπνον οὐ παρεγένετο. Ἐτῆς δὲ, εἰπούσης, (ὄϊκος φί-
λος, οἴκος ἄριστος, ἀγανακτήσας κατ' αὐτῆς, κατε-
δίκασε τὸν οἶκον βαστάζουσαν φέρειν. Αἴσωπος.

- 7). Ἐστὸν καθένα τὰ ἴδικά του φαίνοντ' ὡμορφα.
» Ἐκαστος τὰ οἰκεῖα φιλεῖ καὶ θαυμάζει ». Ταῦτό καὶ
Ἄριστοτέλης (παρὰ Νικομ.) Πᾶς γὰρ τὸ οἰκεῖον ἔργον
ἀγαπᾷ μᾶλλον ἢ ἀγαπηθείη ἂν ὑπὸ τοῦ ἔργου ἐμφύ-
χου γενομένου· μάλιστα δ' ἴσως τοῦτο περὶ τοὺς ποιη-
τὰς συμβαίνει· ἀγαπῶσι γὰρ οὗτοι τὰ οἰκεῖα ποιήματα,
στέργοντες ὥσπερ τέκνα.
- 8). Ἐς τὸ νερὸ γράφει.
» Εἰς ὕδωρ γράφει ». — Ἐπὶ τῶν ἀδυνατάων.
- 9). Ἐς τὸν οὐρανὸν τὸ γύρευα, καὶ ἔς τὴν γῆν τὸ ἔρῃκα.
» Ὅπερ ἐν οὐρανῷ ἐζήτουν, τοῦτο ἐπὶ γῆς εὕρισκω ».
- 10). Ἐς τοὺς κακοὺς τρεῖς κακά.
» Τοῖς κακοῖς τρεῖς κακά » — Ὅτι τοῖς κακοῖς πολλὰ
τὰ ἐπακολουθοῦντα κακά.
- 11). Ἐς τοῦ κουφοῦ τὴν πόρτα, ὅσῳ θέλεις βρόντα,
» Κωφῶν δὲ ἄρα θύρας, τὴν παροιμίαν ἀπέδειξας κό-
πτοντας ». Φῶτιος (ἐν Ἐπιστολ.) — Ἐπὶ τῶν εἰς ὧτα
μὴ ἀκούοντων λαλούντων.
- 12). Ἐς τοὺς μικροὺς μικρὰ δίνει ὁ θεός.
» Ἄει τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοὶ » Καλλιμάχος. —
Οὗτοι γὰρ καὶ τὸ τυχὸν λαβόντες, ἀγαπῶσι καὶ ὑπερ-
χαίρουσιν.
- 13). Ἐς τοὺς φρονίμους ὀλίγα.
Τῷ φρονίμῳ ὀλίγα ».

13). Συνήθισε νὰ γίνεται, δὲν ἀπογίνεται.
 » Τὸ ἔθος δευτέρα φύσις »

Τ.

- 1). Τὰ γινόμενα δὲν ἀπογίνονται ἢ, "Ὅτι ἔγεινεν, ἔγεινεν.
 » "Ὁ γέγονε, γέγονεν ». Καὶ
 » Τὸ τετυγμένον οὐκ ἂν ἄτυκτον εἶη » Φωκυλίδης.
 Πρὸς δὲ καὶ Σοφοκλῆς (ἐν Τραχιν.)
 ..... Τὸ γὰρ
 » Φανθὲν τις ἂν δύναιτ' ἀγέννητον ποιεῖν;
- 2). Τὰ ἴδικά μας τῶν γειτόνων.
 » Τ' ὄνειδος αὐτῆς ἢ κύων ἄλλοις φέρει » Ἐπὶ τῶν
 ἑτέροις τὰ ἑαυτῶν ὄνεισιν προσφερόντων.
- 3). Τὰ παθήματα τῶν πρώτων, γεφύρι τῶν δευτέρων. Κα-
 θάπερ καὶ Ἡσίοδος.
 » Βλέπων πεπαίδευμαι εἰς τὰ τῶν ἄλλων κακά ». Καὶ
 Αἰσχύλος (ἐν Προμηθ.)
 Ἐσὴ, Προμηθεῦ, ξυμφορὰ διδάσκαλος ». — Τὰ τῶν
 πέλας δυστυχήματα εἰς σωφρονισμὸν τοῖς ἀνθρώποις
 γίνονται.
- 4). Τὰ παιδιά τρώγουν τὰ μῆλα, καὶ οἱ γέροντες ἴμουδιά-
 ζουν. Καὶ τ' ἀνάπαλιν.
 » Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα, καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέ-
 νων ἠμωδίασαν » Ἰερεμίας. — Ἀμαρτίαι γονέων παι-
 δεύουσι τέχνα.
- 5). Τὰ ἴπεθύμαες, τὰ ἴηρες.
 ..... ἔχεις πάλαι, ὧν ἐπεθύμεις » Θεόκριτος.
 Ἐπὶ τῶν δικαίως κολαζομένων.
- 6). Τὰ πράγματα τοῦ κόσμου γυρίζουν ἴσαν τροχός.
 » Τροχός τ' ἀνθρώπινα ». Πρὸς δὲ καὶ Ἡρόδοτος.
 » Ἐκεῖνο πρῶτον μάθε, ὡς κύκλος τῶν ἀνθρωπῆϊων ἐ-
 στί πρηγμάτων· στρεφόμενος δὲ οὐκ ἔῃ αἰεὶ τοὺς αὐ-
 τοὺς εὐτυχεῖν.

- 7). Τὰ "χ' ἡ Μοῖρα ἔς τὸ χαρτί, πελέχι δὲν τὰ κόβει.
 ..... οὐκ ἔστιν ἀλύξαι.
 » Ἀνθρώποις ὅ,τι Μοῖρα κατὰ κλωστήρος ἐπέιγει »
 Θεόκριτος. Πρὸς δὲ καὶ Φανοκλῆς (ἐν ἐπιγράμ.)
 » Ἀλλὰ τὸ Μοιράων νῆμ' ἄλυτον, οὐδέ τιν' ἔστιν
 » Ἐκφυγέειν, ὁπόσοι γῆν ἐπιφερβόμεθα ».
 — Τὸ εἰμαρμένον διαφυγεῖν ἀδύνατον.
- 8). Τὰ σοῦ λέει ὁ παππᾶς, νὰ κάνης, καὶ τὰ κάνει, μὴν
 τὰ κάνης. Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου.
 » Πάντα οὖν ὅσα ἂν εἴπωσιν ὑμῖν τηρεῖν, τηρεῖτε καὶ
 ποιεῖτε κατὰ δὲ τὰ ἔργα αὐτῶν μὴ ποιεῖτε· λέγουσι
 γὰρ καὶ οὐ ποιοῦσιν.
- 9). Τὰ φέρν' ἡ ὥρα χρόνος δὲν τὰ φέρνει.
 » Τὸ μέλλον ἀδηλον πᾶσιν ἀνθρώποις, καὶ οἱ μικροὶ
 καιροὶ μεγάλων πραγμάτων αἰτιοὶ γίνονται » Δημο-
 σθένης.
- 10). Τὴν ἀλήθεια πάντα κράτει, καὶ τὸ φέμμ' ἄς ἔχ' ἀλάτι.
 Ὁ δὲ Ἑλιοδωρος (ἐν Α'. Αἰθιοπ.) Καλὸν γὰρ ποτε καὶ
 τὸ ψεῦδος, φησὶν, ὅταν ὠφελοῦν τοὺς λέγοντας, μηδὲν
 καταβλάπτει τοὺς ἀκούοντας.
- 11). Τὴν ἀποβραδυνὴ δουλειὰ μὴν φυλάς, μόν' τὴν ἀποβρα-
 δυνὴ μπουκιά. Ὁμοία τῇ, Τὸ σημερινὸν ἔργον μὴν ἀφί-
 νης αὐρίον· ἦτις, κατὰ τὸν Κοραῆν, εἶναι ἡ ἐξήγησις
 τοῦ πρώτου τῶν ἐξῆς στίχων τοῦ Ἡσιόδου.
 » Μηδ' ἀναβάλλεσθαι ἐς τ' αὐρίον, ἐς τ' ἔννηφιν·
 » Οὐ γὰρ ἐτῴσιεργὸς ἀνὴρ πίμπλησι καλιήν,
 » Οὐδ' ἀναβαλλόμενος· μελέτη δέ τοι ἔργον ὀφέλλει
 » Αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ ἄτῃσι παλαίει »
 Ταῦτὸ καὶ Θουκυδίδης· » Ὅτι δὲ μέλλετε πράττειν,
 εὐθύς καὶ μὴ εἰς ἀναβολὰς πράττετε. »
- 12). Τὴν μυῖγα κάνει βόιδι.
 » Ἐλέφαντα ἐκ μυίας ποιεῖν »· — Ἐπὶ τῶν τὰ μικρὰ
 ἐπαιρόντων τῷ λόγῳ.

- 13). Τήραζε ούγια, καὶ ἴαρε πανί.
 Τήραζε μάννα, καὶ ἴαρε παιδί. Ταῦτό καὶ Εὐριπίδης
 (ἐν Ἀνδρομάχ.).
- » Κάγῳ μὲν τῆδων τῶ γαμοῦντι μήτε σοι
  - » Κῆδος ξυνάψαι, μήτε δώμασι λαβεῖν
  - » Κακῆς γυναικὸς πῶλον· ἐκφέρουσι γὰρ
  - » Μητρῶ' ὀνειδή· τοῦτο καὶ σκοπεῖτέ μοι
  - » Μνηστῆρες, ἐσθλῆς θυγατέρ' ἐκ μητρὸς λαβεῖν ».
- 14). Τ' ὀμμάτι τοῦ νοικοκύρη τροφή τ' ἀλόγου
 » Ὀφθαλμὸς δεσπότης παινεῖ ἵππον ». (ἴδε καὶ Πλούτ-
 αρχον ἐν τῶ περὶ παῖδ. ἀγωγ.) Κάνταυθα δὴ τὸ ῥηθὲν
 ὑπὸ τοῦ ἵπποκόμου χάριεν, ὡς οὐδὲν οὕτω παινεῖ τὸν
 ἵππον ὡς βασιλέως ὀφθαλμὸς.
- 15). Τῆς νύχτας τὰ καμώματα, τὰ βλέπ' ἢ ἡμέρα καὶ γελᾷ.
 » Ἠῶς, ὀρῶσα τὰ νυκτὸς ἔργα, γελᾷ » Ἀποστόλιος
- 16). Τὸ αἷμα νερὸ δὲν γίνεται (κῆ-ἂν γίνῃ, δὲν ἀσπρίζει).
 _____ Τὸν τῆ φύσει
 » Οἰκεῖον οὐδεὶς καιρὸς ἀλλότριον ποιεῖ. Εὐριπίδης.
- 17). Τὸν ἀράπη κῆ-ἂν λευκαίνης, ἄδικα τὸν κόπον χάνεις.
 (Ἴδε μῦθον 75 τοῦ Λισώπου). — Μένουσι αἱ φύσεις,
 ὡς προῆλθον τὸ πρότερον. Οἱ δὲ ἀρχαῖοι ἔλεγον
 » Αἰθίοπα σμήχειν ». — Ἐπὶ τῶν ἀδυνάτων. Ὄθεν καὶ
 Παλλαδάς.
 » Τί μάτην νίπτεις δέμας Ἰνδικόν; ἴσχεο τέχνης·
 » Οὐ δύνασαι δνοφερὰν νύκτα καθηλιάσαι ».
- 18). Τὸ γοργὸν καὶ χάριν ἔχει.
 » Ὠκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι ». Ταῦτό καὶ Εὐριπίδης.
 » Τὰς χάριτας ὅστις εὐγενῶς χαρίζεται
 » Ἠδιστον ἐν βροτοῖσιν· οἱ δὲ δρῶσι μὲν,
 » Χρόνῳ δὲ δρῶσι, δυσγενέστεροι. . . . .
- 19). Τὸ γουδί τὸ γουδοχέρι, καὶ τῆς πλασταριάς τὸ χέρι.
 » Ὑπέρου περιστροφή ». — Ἐπὶ τῶν ἐπιμενόντων εἰς
 τὸ αὐτό.

- 20). Τὸ κρυφὸ μακραίνει, καὶ ἔς τὸ φανερὸ ἔγαινει. Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου· » Οὐδὲν κρυπτόν, ὃ οὐ φανερόν γενήσεται ».
- 21). Τὸ μεγάλο ἴφαρι τρώγει τὸ μικρό. Καθάπερ καὶ παρὰ Πολυβίω· » Οἱ Τύρανοι . . . ἀνέδην καὶ θηριωδῶς οὕτως, ὥστε προσόφλειν τὸν λεγόμενον τῶν ἰχθύων βίον, ἐν οἷς φασιν ὁμοφύλοις οὔσι, τὴν τοῦ μείονος ἀπώλειαν τῷ μείζονι τροφήν γενέσθαι.
- 22). Τὸν λύκο βλέπομε, καὶ ταῖς πατησιαῖς γυρεύομε.
— Ἐπὶ τῶν δειλῶν κυνηγῶν· ἢ ἐπὶ τῶν τὰ παρόντα ζητεῖν προσποιουμένων. Ὅθεν ὁ Βακχυλίδης,
» Ἄρκτου παρούσης, τὰ ἴχνη μὴ ζῆτει ». Ἀπαντᾶται δὲ καὶ παρ' Ἀρισταίνετῳ ἐν ἐπιστολῇ. » Ἀπίτω τοίνυν ἢ θηριώδης· ἔστι δεδόχθω, οὐδὲν ἀμφιβάλλω· κατάδηλος ἢ γυνή· ἄρκτου παρούσης, φησίν, οὐκ ἐπιζητήσω τὰ ἴχνη.
- 23). Τὸ πολὺ φαγεῖ σπληνιάζει, καὶ τ' ὀλίγο μαραζιάζει.
Ὅθεν,
» Πᾶν μέτριον ἄριστον ». Ταῦτὸ καὶ Ἄλεξις ὁ Κωμικός·
» Ὡς ἡδὺ πᾶν τὸ μέτριον· οὐθ' ὑπεργέμων
» Ἀπέρχομαι νῦν, οὔτε κενός, ἀλλ' ἡδέως
» Ἐχων ἑμαυτοῦ . . . . .
Καὶ Φωκυλίδης·
» Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν καὶ μυθολογεύειν·
» Πάντων μέτρον ἄριστον, ὑπερβασίαι δ' ἀλειναί ».
- 24). Τὸ στραβὸν ξύλο ποτὲ ὀρθὸν δὲν γίνεται.
» Τὸ σκαμβὸν ξύλον οὐδέποτε ὀρθόν ». — Ὅτι δυσχερὲς ἐκ φαύλων ἀγαθοῦς ἀπεργάσασθαι.
- 25). Τὸν τεμπέλη ὅταν ἔχῃς, τὸν προφήτη τί τὸν θέλεις.
Προφασίζεται γὰρ καὶ λέγει ὀκνηρὸς, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα. — Ἐπὶ τῶν πολλὰ προφασιζομένων δι' ὀκνηρίαν.

- 26). Τότε λαλοῦν τ' ἀηδόνια, ὅταν παύσουν τὰ χοράκια·
 » Τότε ἄσονται κύκνοι, ὅταν κολοιοὶ σιωπήσωσι. »
 — Ἐπὶ τῶν τὰ κρείττω λεγόντων μετὰ τῆν τῶν φλυ-
 άρων σιωπῆν.
- 27). Τὸ φεῖδι ἂν δὲν φάγη φεῖδι, δράκωντας δὲν γίνεται.
 » Ὅφιν εἰμὴ φάγοι ὄφιν δράκων οὐ γενήσεται ». — Ἐ-
 πὶ τυράννων τῆς τῶν ἀλλοτρίων διαρπαγαῖς αὐξανο-
 μένων.
- 28). Τοῦ ἀκριβοῦ τὸ ἔχειν, σὲ χαροκόπου χέρια.
 » Τὰ τανταλιστῶν φάγονται κροταλισταί ». — Ἐπὶ
 τῶν κακῶς δαπανώντων περιουσίαν ἐτέρου.
- 29). Τοῦ γαιδάρου μῦθον ἔλεγαν, κῆ-αὐτὸς τ' αὐτιάτου ἔσειε.
 » Ὄνω τις μῦθον ἔλεγεν, ὁ δὲ τὰ ὦτα ἐκίνει ». Καὶ
 Γαληνὸς (περὶ Φυσικ. δυνάμ.) » Τοῖς δ' ἄλλοις οὕτω
 γενήσεται τὸ γράμμα περιττόν, ὡς εἰ καὶ μῦθον ὄνω
 τις λέγει ». Καὶ ἀλλαχοῦ ὁ αὐτός· » Ἐν τούτοις ὁ μὲν
 γέρων, ὡς περ ὄνος, ἔσειεν ἤδη τὰ ὦτα ». — Εἰς ἀναι-
 σθησίαν τινῶν ἡ παροιμία εἴρηται.
- 30). Τοῦ πατρὸς εἶν' τὸ παιδί.
 » Τοῦ πατρὸς τὸ παιδίον ». Καὶ Λιβάνιος ἐν ἐπιστολ.
 » Ἔστι δέ, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀκριβῶς τοῦ πατρὸς
 υἱός ». — Ἐπὶ τῶν πατρωζόντων εἰς τινὰς ἐπιτηδει-
 ότητας.
- 31). Τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα ἔχει.
 » Γάλα ὀρνίθων ». — Ἐπὶ τῶν εὐδαιμονούντων καὶ
 πάντα κεκτημένων ἢ ἐπὶ τῶν σπανίων. Ἡ δὲ Σάμος
 πάνυ εὐτύχησέ ποτε, ὡς καὶ παροιμασθῆναι γάλα ὀρ-
 νίθων φέρειν αὐτήν.
- 32). Τυφλὸς ὁ ἔρωτας παντοῦ, κῆ-ὄλα τυφλά του εἶναι.
 . . . . . Τυφλὸς δ' οὐκ αὐτὸς ὁ Πλοῦτος,
 » Ἀλλὰ καὶ ὠφρόντιστος ἔρως . . . . .
 Θεόκριτος.
- 33). Τυφλὸς τυφλὸν ὠδήγαε, κ' ἠῦραν τὸ φῶς 'ς τὸν λάκκο

» Τυφλὸς τυφλὸν ἐν ὁδηγῇ, ἀμφοτέρωι εἰς βόθυνον πεσοῦνται ».

34). Τῶν καλῶν δένδρων κη-ὁ καρπὸς καλός. Ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου. » Πᾶν δένδρον ἀγαθὸν καρποῦς καλοῦς ποιεῖ.

35). Τῶνα χέρι νίβει τ' ἄλλο, καὶ τὰ δυὸ τὸ πρόσωπο.

» Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλός τε δάκτυλον. » Καὶ

» Ἀνὴρ γὰρ ἄνδρα καὶ πόλις σώζει πόλιν. — Ἐπὶ τῶν ἀλλήλοισι βοηθούντων.

Φ.

1). Φασούλι τὸ φασούλι, γεμίζει τὸ σακούλι. Ὅμοια τῇ Ἰστορίᾳ τοῦ Ἰσραὴλ. » Ἄλιγο ἔδω καὶ ἄλιγο ἔκει, κάνει πάτο ἔς τὸ σακκί.

» Ἐκ κόκκων φύεται σωρός. » Καὶ

» Εἰ γάρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖτο,

» Καὶ θαμὰ τοῦθ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο. »

» Ἡσίοδος.

2). Φίλεμου ἔς τὴν ἀνάγκη μου (κ' ἐχθρέμου ἔς τὴν χαρὰ μου).

» Φίλοι εἰς ἀνάγκας ἕστωσαν χρήσιμοι ».

Ἐπὶ τῇ ἐπιπέδῳ τοῦ Ἰσραὴλ. » Ὅταν δ' ὁ δαίμων εὖ διδῶ τί δεῖ φίλων;

3). Φθηνὰ τὴν ἔγλυτωση.

» Χαλεπῶς καὶ μόλις ἀπήλλαξεν. — Ἐπὶ τῶν δυσκόλως καὶ παρ' ἐλπίδα μέγα κίνδυνον ἀποφυγόντων.

4) Φοβᾶται καὶ τὸν ἰσχύ του.

» Ἦν αὐτοῦ σκιὰν δεδιώς ». — Ἐπὶ τῶν ἄγαν δειλῶν.

5). Φταίει ὁ γάϊδαρος, καὶ δέρνουν τὸ σαμάρι ἢ, Φταίει ὁ ῥάπτης, καὶ δέρνουν τὸν μάγερα.

» Μάγειρος ἠδίκησεν, αὐλητὴς δ' αἰκίζεται. » Καὶ

» Ὑφάντου πταίσαντος, ῥάπτης ἐτύφθη ». — Ὅτι πολλοὶ ἄλλοι μὲν πταίουσιν, ἄλλοι δὲ ἀπολαμβάνουσιν.

- 6). Φωνή και ὄχι ἄλλο.
 » Φωνά τοι τίς ἐντι καὶ οὐδέν ἄλλο. — Ἐπὶ τῶν εἰς
 μηδέν χρησιμευόντων. Λάκων τις εἶπε τοῦτο, ἀηδόνα
 τίλας, καὶ βραχεῖαν πᾶνυ σάρκα εὐρών.

X.

- 1). Χάσκει ἄν τὸν γλᾶρο.
 » Λάρος κεχηνώς ». Καὶ Λουκιανός.
 » Καθάπερ ὁ λάρος ὄλον περιχανῶν τὸ δέλεαρ. »
 — Ἐπὶ τῶν ἀδηφάγων· τοιοῦτον γὰρ τὸ ὄρνεον.
- 2). Χρυσωμένος γαῖδαρος, πάντα γαῖδαρος εἶναι.
 » Πίθηκος ὁ πίθηκος καὶ χρυσᾶ ἔχη σάνδαλα. »
 — Ἐπὶ τῶν οὐδέν ἐξ ἐπεισάκτου κόσμου ὠφελουμένων.
- 3). Ἵχϋθ' ἡ μαγειρεία μας, ἴπαγ' ἡ κουμπαριά μας. Ὁμοία
 τῆ, Ζέει ὁ τέντζερες, ζῆ ἡ φιλία.
 (ἶδε στοιχεῖον Z.).
- 4). Ἵχϋθηκε τὸ λάδι μας μέσα ἔς τὸ τηγάνι μας· ἡ Ἵχϋθη-
 κε τὸ λάδι μας καὶ πῆγε ἔς τὴ φακῆ μας.
 » Οἶκοθεν, οἶκαδε ». Ἰουλιανός. ἐπιστολ. λς'. Ἀπὸ τοῦ
 Πινδαρικοῦ (Εἶδ. Z'. στιχ. 6).

Ψ

- 1). Ψωριασμένη καμήλα πολλῶν γαιδάρων σηκόνει φορ-
 τώματα.
 » Κάμηλος καὶ ψωριῶσα πολλῶν ὄνων φορτία ἀνατί-
 θεται ». — Ἐπὶ τῶν ἐν γῆρα μὲν ὄντων, ἡ δυστυχίαις,
 πολλῶν δὲ ἄμεινον ἐχόντων. Ἐρρήθη δὲ περὶ Λαίδος
 τῆς ἐταίρας.

- 1). Ὅμορφος, νομίζει, εἶναι. — Ἐπὶ τῶν φιλαρέσκων.
Καθάπερ καὶ Σόλων·
» Ἄλλος δειλὸς ἐὼν, ἀγαθὸς δοκεῖ ἔμμεναι ἀνήρ.
» Καὶ καλὸς, μορφὴν οὐ χαρίεσσαν ἔχων ».

ΤΑ Δ' ΑΛΛΑ ΑΛΛΟΙΣ.

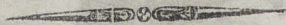
Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

Extensive handwritten text, mostly bleed-through from the reverse side. The text is mirrored and largely illegible due to fading and ink bleed-through.

ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ ΔΗΜΟΔΕΙΣ.

« Ἄς καταγίνωται οἱ λόγιοι νέοι τοῦ
γένους νὰ συναθροίσῃ ἕκαστος τὰς λέ-
ξεις, τὰς φράσεις, καὶ τὰς παροιμίας
τῆς πατρίδος του. »

Κοραΐς.

НАРОДНИЙ АРХИВ

Всё это сделано в соответствии с
законом от 25.02.1992 г. № 31-ФЗ
"Об архивном деле в Российской Федерации"

АКАДЕМИЯ НАУК
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Α

- 1.) Ἄγαπῶ παιδὶ γιὰ κύρι, καὶ σκυλλὶ γιὰ νοικοκύρι.
- 2.) Ἄγιος χωρὶς θαύματα δοξολογία δὲν ἔχει.
- 3.) Ἄδειανὸς καλόγερος μύγαις ἐκοντάρευε.
- 4.) Ἄλλα τὰ λεγόμενα, κῆ-ἄλλα τὰ βλέπόμενα
- 5.) Ἄλλα πάσχει ὁ γαίδαρος, κῆ-ἄλλα τὸν εὐρίσκουε.
- 6.) Ἄλλη δὲν ἐγέννησε, μόν' ἡ Μαργιά τὸν Γιάννη.
- 7.) Ἄλλοιὰ ἔς τὸν καλομάθητο ὄσω νὰ κακομάθη.
- 8.) Ἄλλος τρώγει, κῆ-αὐτὸς τρέφεται.
- 9.) Ἄλλοῦ τὰ κακκαρίσματα, κῆ-ἄλλοῦ γεννοῦν ἡ κότταις·
ἄλλη φιλεῖ τὸν ἀγαπῶ, κ' ἐγὼ μετρῶ ταῖς μπόταις.
- 10.) Ἄλλοῦ βροντᾶ, κῆ-ἄλλοῦ βρέχει.
- 11.) Ἄλλουνοῦ Παππᾶ ἑαγγέλια.
- 12.) Ἄναγελοῦμε δεκοχτῶ, καὶ μᾶς γελοῦνε χίλιοι.
- 13.) Ἄν δὲν ἔτρωγα γουρούνη, θὰ ἴμιλοῦσα μὲ τὸ Ἄγγε-
λους.
- 14.) Ἄν δὲν μ' ἀρέσ' ὁ Δάνδολος, πᾶω μὲ τὸν Κορνάρο.
- 15.) Ἄν δὲν μαλώσουν δυὼ καιροί, δὲν βρέχει.
- 16.) Ἄν ἔτσι βρέχη, ποτὲ μὴ πάψη.
- 17.) Ἄν ἦσαι μέλισσας παιδί, κέντα με ἴσαν ἐκείνη.
- 18.) Ἄν ἔχῃς τύχη, πήγενε, καὶ ροιζικὸ, περπάτει.
- 19.) Ἄνεμος ποῦ δὲν ἴμποδίζει, ἀφησέτον κῆ-ἄς βοίζη.
- 20.) Ἄν εἰς ὄλα ἦναι νόμος, εἰς τὰ ἴμματα ὄχι ὁμως.
- 21.) Ἄν δὲν ἔβρεξε, ἴψηχάλισε.
- 22.) Ἄν ἡ σκύλλα δὲν κουνήσῃ τὴν οὐράτης, τὰ σκυλλιά
δὲν πᾶν κοντάτης.
- 23.) Ἄνθρωπος ἀνθρώπου ἴμοιάζει, καὶ τὸ πρᾶγμα τοῦ
πραγμάτου.
- 24.) Ἄν πεθάνω ἀπὸ συνάχη, φάσκελα ν' ἴχ' ἡ πανοῦκλα.
- 25.) Ἄντάμα δὲν ἴμονοιάζομε, κ' ἡ χωριστὰ κακὴ ἴναι.
- 26.) Ἄντρας εἶσαι, φόβο δίνεις, κῆ-ὄθε πᾶς κλωτσιαὶς μαζό-
νεις.

- 27.) Ἄντρα μου ῥθ' ἡ γρηγοράδα, φέρ' τὰ γένεια σου νὰ γνέσω.
- 28.) Ἄξιός 'ς τὸ φαγεῖ, κη-ἀγλήγορος 'ς τὸν ὕπνο.
- 29.) Ἄξιώθηκεν ἡ νύφη μας τὸ σάββατο τὸ βράδυ.
- 30.) Ἄπεικάζεις Γιακουμῆ; Ἄπεικάζω μόναι μὴ . . .
- 31.) Ἄπιαστα πουλιά, χίλια 'ς τὸν παρά.
- 32.) Ἄπ' ἀστραπὴ κη-ἀπὸ βροντῆ, ἀπὸ βροχὴ καὶ χιόνι, ἀπὸ καμπούρη καὶ σπανὸ, θεὸς νὰ σέ γλυτόνη.
- 33.) Ἄπὸ Μαρτιοῦ καλοκαιρί, κη-ἀπ' Αὐγουστο χειμῶνα.
- 34.) Ἄπὸ ἔμπρὸς Κυρὰ Μαργιά, κη-ἀπ' ὀπίσω κοφινόκωλη.
- 35.) Ἄπὸ σύντροφο καὶ γυναῖκα δὲν ἔμπορεῖς νὰ φυλαχθῆς.
- 36.) Ἄπὸ τὰ ῥέσ τὸ δειλινὸ λείπ' ὁ ἄντρας μου 'ς τὸ μύλο· γιὰ πέτε μου γειτόνισαίς, νὰ παντρευθῶ ἢ νὰ μείνω ;
- 37.) Ἄπὸ τὴν κακὴ παντρεία εἶν' καλῆτερ' ἡ χηρεία.
- 38.) Ἄν κάμ' ὁ Μάρτης δυὸ νερά, κη-Ἀπρίλης ἄλλο ἓνα, χαρᾶς ἐκεῖνον τὸν γηγωργό, πῶχει πολλὰ ἴσπαρμένα.
- 39.) Ἄπὸ τὸ θέρο ὡς τὸ εἰληαῖς, ποτέ δὲν σώγουντ' ἡ δουλειαῖς.
- 40.) Ἄπὸ τὸν κακὸ τσοπάνο, βδελλιάζουσι τὰ πρόβατα.
- 41.) Ἄρρώστου χεῖλα φαίνονται, καὶ νηστικοῦ μαγοῦλαις.
- 42.) Ἄς ἦν' πολὺ τὸ γένος μου, κη-ἄς τὸ μισᾶῃ ὁ κόσμος.
- 43.) Ἄς μ' ἀγαπᾷ ὁ Ἱεπίσκοπος, κη-ἄς μὲ μισοῦν οἱ Διάκοι.
- 44.) Ἄσπρα κακογιαναμένα, κάρβουνα ἀναμμένα.
- 45.) Ἄς τὰ φᾶμε, κη-ἄς τὰ πιοῦμε, τὰ προικιὰ τῆς γυναικός μας.
- 46.) Ἄστραφεκ' ἐβρόντησε, καὶ δὲν ἐβόρρισε, καθάριος νότος.
- 47.) Ἄς τρώγωμε κη-ἄς πίνωμε, καὶ μεῖς τ' ἄσπρα τὰ δίνωμε.
- 48.) Ἄς χαρῆ ἡ γουργάρα, κη-ἄς κοπῆ ἡ ποδάρα· ἡ ἄς χαρῆ τὸ γουργουράκι, κη-ἄς κοπῆ τὸ ποδαράκι.
- 49.) Ἄσχημη λαμπρὴ ὅταν βρέχη, κη-ὁ φτωχὸς ὅταν δὲν ἔχη.
- 50.) Αὐγουστε, καλέ μου μῆνα, νὰ ἴσουν δυὸ φοραῖς τὸν χρόνο.

- 51.) Ἀφέντης ἂν δὲν γένωμαι, μὰ δοῦλος ὅταν θέλω.
52.) Ἀφορμὴ ζητᾷ ὁ χάρος νὰ καλέση τὸν κουμπάρο.

Β.

- 1.) Βάλλ' ἐδῶ, καὶ βάλλε δένδρο.
2.) Βάρ' τοῦ τοίχου νὰ νοιώσουν τὰ ποντίκια.
3.) Βάρ' τῆς νειᾶς μὲ τὴν καλάμα, τῆς γρηᾶς μὲ τὴ μα-
τσούκα.
4.) Βάσανα 'ποῦ ἔχ' ἡ ρόκα 'ως ποῦ νὰ γεμίση τ' ἀδράχτι.
5.) Βόηθα κόκκινη τῆς μαύρης.
6.) Βόηθά μου νύχτα καὶ αὐγῆ, καὶ φαίνομαι καματερή.
7.) Βγάν' ἡ γρηᾶ τὰ βέγκλιά της, ρίχνει τα τοῦ γέρου της.
8.) Βρὲ παππᾶ τοῦ Δαμαλαᾶ,
Δίχως νοῦ δίχως μυαλά·
Τὰ λιανὰ δὲν ἤθελες,
Τὰ χοντρά ἐγύρευες,
Τράβα τὸ χερόμυλο
Κούνα καὶ τὸ διάβολο.

Γ.

- 1.) Γάμος ὄψιμος, παιδιὰ τσ' ὀρφάνιας.
2.) Γειά σου Γιάννη τὰ καράβια, τὰ μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα.
3.) Γελᾷ 'ποῦ κλάνει, μὰ δὲν τοῦ πιάνει.
4.) Γένεια γένεια τρώγουν ψάρια.
5.) Γέννησέ με σπειρέ με, κῆ-ἂν δὲν σοῦ μοιάσω, κάψεμε.
6.) Γεράματα σκοντάματα.
7.) Γέρος εἶσαι δὲν φελᾷς, μόναι τὸ φωμὶ χαλαῶς.
8.) Γιὰ τὸ χατήρι τῆς γαρυφαλλιᾶς, πίν' ἡ γλάστρα τὸ
νερό· ἢ γιὰ τὸ χατήρι τοῦ βασιλικοῦ ποτίζεται κ' ἡ
γλάστρα.

- 9.) Για τὸν μουντζούρη μαγειρεύουν.
- 10.) Για τοὺς κακοβρόιζικούς ἐστήθηκε ἡ φοῦρκα.
- 11.) Γλυκὸ 'ν' τὸ γάλα ἔλεγ' ὁ πάππος μου, ποῦ τῶλεγε μιὰ θεία του.
- 12.) Γλυκὸς ὁ ὕπνος τὴν αὐγή, γυμνὸς ὁ κ. . . τὴν λαμπρή.
- 13.) Γράψε Γιάννη γράμματα, καὶ βάλλε τ' ὄνομά μου.
- 14.) Γρόσια 'ς τὸ πουγγί, 'ψάρια 'ς τὸ βουνί.
- 15.) Γυναῖκα πότ' ἐζύμωσες; ἐτότε 'ποῦ δανείσθηκα.
- 16.) Γυρεύεις ἐκεῖνο, 'ποῦ δὲν θές νὰ εὔρης.
- 17.) Γύρευε ψύλλο 'ς τ' ἄχυρα.

Δ.

- 1.) Δὲν θὰ τὸ 'πῶ φωστῆρά μου πῶς εἶν' ὀδικός μου ὁ γάμος, ἂν δὲν λαλήσουν τὰ βιολιά, κῆ-ἂν δὲν σφαγῆ ὁ τράγος.
- 2.) Δὲν ἐτσίμπαγε 'σάν ψύλλος, ἀλλὰ 'σάν κακὸς σκύλλος.
- 3.) Δὲν εἶχ' ὁ φτωχὸς νὰ φάῃ, κ' ἔκανε γιὰ τὴν ψυχὴ του.
- 4.) Δὲν εἶναι τὰ βλα 'ποῦ νὰ μὴν ἔχη τὸ ρόζοτης. Ὁμοῖα τῆ, Δὲν εἶναι ξύλο ποῦ νὰ μὴν ἔχη τὸν καπνὸ του.
- 5.) Δὲν εἶναι μαλλιά τὰ γένεια.
- 6.) Δὲν εἶχαμε τσιμπλομμάτα, ἠθέλαμε καὶ μαυρομμάτα.
- 7.) Δεῖνέ μου καὶ νὰ σ' εὐχηθῶμαι.
- 8.) Δέκα τὰ λέμε, κ' ἐννητὰ τὰ 'βρίσκομε.
- 9.) Δὲν εἶν' βρακί, μόν' εἶν' βρακόπανο.
- 10.) Δὲν πρέπει 'ς τὸ χαλέπεδο, παρὰ καινούργια πόρτα.
- 11.) Δὲν τὰ λένε τέσσερα, ἂν δὲν ᾔναι 'ς τὸ σακί.
- 12.) Δὲν τιμᾷτ' ἡ πρώτη νύφη, ἂν δὲν ἔλθῃ κ' ἡ δευτέρα.
- 13.) Δὲν 'μιλεῖ ἡ κυράτσα νύφη, ἔχει κόκκαλο κῆ-ἀγλείφει.
- 14.) Δὲν σ' εὔρηκανε καὶ λές, μὰ νὰ σ' εὔρουν καὶ νὰ κλαῖς.
- 15.) Δὲν τῶχω πῶς πνίγουμει, ἀλλὰ πῶς μπουνατσάρει.
- 16.) Δὲν 'μπορεῖς ἐσύ νὰ κλάσης, καὶ κουλούρια θές νὰ πλάσης.
- 17.) Δεῖχνε τοῦ λαγοῦ σκαρτσούνι.
- 18.) Δέρνε μ' ἄνδρα, δέρνε με, κ' ἐγὼ τὰ 'ξέρω κάνω.

- 19.) Δέσε μ' ἐδῶ, καὶ λύσε μ' ἐκεῖ.
- 20.) Διαλέωντας διαλέωντας, ἐπῆρες τ' ἀποζούμια.
- 21.) Δός μου καιρό, καὶ μέτρα μίλια.
- 22.) Δόξα νὰ 'χ' ἡ Ἀγιά φακῆ, π' ἔκαμε ἄντρας μου βρακί.
- 23.) Δόξα νὰ 'χ' ἡ Ἀγιά Λεοῦσα, ποῦ 'παντρεύθηκ' ἡ βρωμοῦσα.
- 24.) Δούλευε ἀργάτη μου κατὰ τὴν πληρωμὴ σου.
- 25.) Δυὼ προβιαῖς ἀπὸ 'να πρόβατο.
- 26.) Δώδεκα Ἀπόστολοι, καθένας μὲ τὸν πόνον του.
- 27.) Δώδεκα Καλαμιτσιώταις, δεκατέσσαρες κουβένταις.

E.

- 1.) 'Εβγα νύφ' ἀπ' τὸ χορό, κ' ἔμβα 'ς τὸ χερόμυλο.
- 2.) 'Εγελοῦσανε μ' ἐμένα, κ' ἔτκασα κ' ἐγὼ τὰ γέλοια.
- 3.) 'Εγὼ τὰ 'μμάτια τὰ 'χασα, τὰ φρούδια τί τὰ θέλω;
- 4.) 'Εγὼ κρατῶ τὴν κλειδάμου, κῆ-ἄλλος τὴν καλύβαμου.
- 5.) 'Εγὼ 'λεγα νὰ 'παντρευθῶ νὰ μὴ ξενοθερίζω, καὶ τώρα 'ποῦ 'παντρεύθηκα νὰ ξενοβοτανίζω;
- 6.) 'Εδῶ ἡ πέτραις καίονται, τὰ ξύλα τί νὰ 'ποῦνε;
- 7.) 'Εδῶ γκρεμνός, κ' ἐκεῖ γκρεμνός, κῆ-ὄθε πάω γκρεμνίζομαι.
- 8.) Εἶδες πράσιν' ἄλογο; εἶδες Γιάννη φρόνιμο.
- 9.) Εἶναι 'σάν τ' αὐγὸ π' ὄθε γυρίσει σπάει.
- 10.) Εἶπες ψέμματα κ' ἐγεύθης, μὰ λὲς ἀλήθεια καὶ δὲν δειπνᾷς.
- 11.) Εἰς τὴ γνῶμητ' ὁ τρελλὸς εἶν' ὁ φρονιμώτερος.
- 12.) Εἰς τοῦ θανάτου ταῖς πληγαῖς βοτάνια δὲν 'φελοῦνε, οὔτε γιατροὶ γιατρεύουνε, οὔτ' Ἀγιοὶ βοηθοῦνε.
- 13.) Εἶν' ἀλάργα τὸ σκοτάδι; κλεισ' τὰ 'μμάτια σου νὰ τῶβρης.
- 14.) Εἰς τὸ πιάτο δείχν' ἡ ἀγάπη.
- 15.) 'Εκαμες τὴν Ἐκκλησία, κάμε καὶ τὸ Ἅγιο βῆμα.
- 16.) 'Εχειὰ 'που θέλεις νηστικός, τὰ κάνεις μεθυσμένος.
- 17.) Εἶπες λόγο κ' ἔκαψες λόγγο.

- 18.) Ἐλα, φίλε, φάε, φεῦγα.
- 19.) Ἐμαθα καὶ μπαρμπερεύω, φάσκελα στὸ μαστορά μου.
- 20.) Ἐκαμ' ὁ σκαλτσὰς σκαλτσέτα, κῆ-ὁ Σολτάδος σκαλτσοδέτα.
- 21.) Ἐμακρύναν ἡ ποδιαίς μας, κ' ἐσκεπάσαν ταῖς πομπαίς μας.
- 22.) Ἐμαθες νὰ μοῦ γυρεύης, ἔμαθα νὰ μὴ σοῦ δίνω.
- 23.) Ἐλάτε στραβοὶ νὰ φᾶτε τῶν ἑγερωῶν τὸ βιός· ἢ, ἐλάτε φρόνιμοι νὰ φᾶτε τοῦ ζουρλοῦ τὸ βιό.
- 24.) Ἐνα ἔνα τρῶν τὰ σῦκα.
- 25.) Ἐνα συμπάρο δυὸ τρυγόνια.
- 26.) Ἐνα τῶχει ὁ φτωχός, ἔπλενε κ' ἐφόρειτο· ἢ, ἔνα τῶχει κ' εἶν' ὀγρό, κ' ἐκρεμάτο 'ς τὸν καπνό.
- 27.) Ἐνας λόγος εἰς τὴ χρεία, θεραπεύει τὴν καρδιά.
- 28.) Ἐνα χρόνο κ' ἔνα μῆνα, ἔκαμ' ἔνα πάσμα νῆμα.
- 29.) Ἐξανόστεψές μου κόρη, ἴσαν τ' Αὐγούστου τὸ πεπόνι.
- 30.) Ἐξεγυμνώθη τὸ χωριὸ γιὰ ἔνα σκουλλι λινάρι.
- 31.) Ἐνα χορὸ χορεύομε, κ' ἔνα τραγοῦδι λέμε.
- 32.) Ἐπαντρεύθη ν' ἀνασάνη, κ' εὔρηκε μαλλι νὰ ξάνη.
- 33.) Ἐπετάχθ' ἡ γρηὰ ἀπ' τὴ φράχτη, μὲ τὴ ρόκα μὲ τ' ἀδράχτι.
- 34.) Ἐπέρασε τὸ σάββατο, κολλοῦρα μὴ προσμένης.
- 35.) Ἐσὺ γρηὰ ποῦ διακονεῖς, ἔχεις ἀλεύρι καὶ πουλεῖς
- 36.) Ἐσὺ δένδρο τῆς ἐληᾶς πάντα ἴσαι χλωρό, κ' ἐκεῖνο ἀπεκρίθηκε, ἡ καρδιά μου τὸ ἔξერი.
- 37.) Ἐσμιξ' ὁ ἀνάλατος μὲ τὴν ἀναλατίνα, κ' ἐκάμανε δύο παιδιὰ ἀνάλατα κ' ἐκεῖνα.
- 38.) Ἐσὺ κεφάλι τὰ ἴκαμες, ἐσὺ νὰ τὰ πατίρης (ὑποφέρης).
- 39.) Ἐσὺ φιλεῖς καὶ λειτουργᾶς, κ' ἐγὼ ποῦ σφουρίζω, βλάπτω ;
- 40.) Ἐσὺ κάθεται κ' ἡ μοῖρά σου δουλεύει, καὶ τὸ καλό σου ροιζικὸ σοῦ κουβαλεῖ καὶ φέρνει.
- 41.) Ἐτσι τῶχει τὸ λινάρι νὰ ἀνθῆ τὸν ἄλωνάρη.
- 42.) Ἐτσ' εἶναι πῶχει καὶ φορεῖ, καὶ φαίνεται ἡ κοιλιά του· βάζει τ' αὐγὸ 'ς τὸν κόρφο του, καὶ πέφτει 'ς τὴν ποδιά του.

- 43.) Εὖρημα τῆς γῆς, χαρὰ τῆς ψυχῆς.
 44.) Ἐχετε ἄγεια γειτόνισσας, πάω νὰ κοινωνήσω·
 καὶ ἄν γυρίσω ἀπ' τὴν Ἐκκλησίαν, ἔρχομαι νὰ σᾶς ἔβρισω.
 45.) Ἐχετε ἄγεια γειτόνισσας κ' ἐγὼ ἄφηλά ἀρμενίζω.
 46.) Ἐχε τοὺς πόδας σου ζεστοὺς, τὴν κεφαλὴν σου κρύα,
 καὶ τὴν κοιλίαν σου ἐλαφρά, γιὰτροῦ δὲν ἔχεις χρεία.
 47.) Ἐχει κῆ-ὁ γύφτος ἄχυρο, ἔχω κ' ἐγὼ τουμπάνι.

Z.

- 1.) Ζεῦκι Ἀγᾶ ς' τὰ κόπρια.
 2.) Ζῆ ς' τ' ἀνθη, καὶ φοφᾶ ς' τὰ κωλόπανα.
 3.) Ζῆσε μαῦρέ μου νὰ φᾶς χλόη τὸ Μάϊ· ἦ, Ζῆσε μαῦρέ
 μου νὰ φᾶς τριφύλλι, καὶ τὸν Αὐγουστο σταφύλι.
 4.) Ζουρλὸς παππᾶς σ' ἐβάφτιζε, καὶ βουρλισμένος Διάκος.
 5.) Ζοῦσε καὶ δὲν ἀκούεται, πέθανε κῆ-ἀκούεται.

H.

- 1.) Ἡ Ἀδελφὴ τὸν ἀδελφὸν χρυσοῦ σταυροῦ τὸν ἔχει, κῆ-ὁ
 ἀδελφὸς τὴν ἀδελφὴν ς' τὴν πόντα τοῦ σπαθιοῦ του.
 2.) Ἡ ἀλωποῦ ὄσω νὰ διαβάσῃ τὸ φερμάνι της, ἄπει τὸ
 τομᾶρι της.
 3.) Ἡ γρηὰ δὲν ἤλπιζε νὰ παντρευθῆ, κῆ-ἀρραβῶνα ἄγυρευε,
 4.) Ἡ γάτα ἐπούλησε τὸ προικιὸν της γιὰ ν' ἀγοράσῃ ἄφ-
 ρια.
 5.) Ἡ γάτα ὅταν δὲν φθάνῃ τὰ ἄφρια, τῆς βρωμοῦν.
 6.) Ἡ γουροῦνα ἀπ' ὅταν ἔκαμε παιδιὰ, δὲν ἐχόρτασε
 σκατά.
 7.) Ἡ γρηὰ ὅταν ἐχαιρόταν τὰ νειάτα της ἐθυμόταν.
 8.) Ἡ γρηὰ κῆ-ἂν ἐρωτεύεται, ὁ ἀνήφορος τῆς φαίνεται·
 ἦ, ὁ γέρος κῆ-ἂν στολίζεται, ς' τ' ἀνήφορο γνωρίζεται.
 9.) Ἡθελες καὶ σὺ Κυρά μου, ἦθελα κ' ἐγὼ ὁ καῦμένος.
 10.) Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ μὲ τὸ κουτάλι γνέθει.

- 11.) Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ εἰς τὸν ἥλιο κοπανίζει, κ' εἰς τὸν ἄνεμο χτενίζει.
- 12.) Ἡ κακὴ ζωὴ τοῦ χάρου μοιάζει.
- 13.) Ἡ καλὴ καρδιά φιασίδι, κ' ἡ καλῆτερη ἴφταμόρφη.
- 14.) Ἡ καλὴ νοικοκυρὰ ἔς τὸ χωράφι φαίνεται.
- 15.) Ἡλιος τοῦ ἡλιοῦ καθάρια τρεμιουντάνα.
- 16.) Ἦλθε κῆ-ἄλλος καπετάνος, κόψε κῆ-ἄλλο κολοκύθι.
- 17.) Ἦλθε τὸ καλοκαιράκι,
Στρίψ' ὁ γέρος τὸ μουστάκι
Μὰ ὅταν ἔλθῃ ὁ χειμῶνας,
Ἦάει ὁ γέρος βλαστημῶντας.
- 18.) Ἦλθε ἀπὸ χώρα καὶ φορεῖ καὶ τράγεια γοῦνα.
- 19.) Ἦλθ' ὁ κόμπος εἰς τὸ χτένι.
- 20.) Ἡ μαμοῦρα νίβεται κ' ἡ ποδιάτης χαίρεται.
- 21.) Ἡ μοναξιά κάνει τὸν κλέφτη.
- 22.) Ἦλθα γιὰ νὰ ξανασάνω, κ' εὔρηκα μαλλιά νὰ ξάνω.
- 23.) Ἡ μίλει ὅπως φορεῖς, ἡ φόρει ὅπως μιλεῖς.
- 24.) Ἡ μὲ τὸ γλυκὸ ἔς τὰ χεῖλη, ἡ μὲ τὸ πουγγί ἔς τὸ χέρι.
- 25.) Ἡμέρα δὲν διανεύεσαι καὶ νύχτα μὴ φοβάσαι.
- 26.) Ἡ μοῖρά μου τὸν ἄντρα μου καλὸν κακὸν τὸν κάνει.
- 27.) Ἡ κρίσις εἶναι φιλία.
- 28.) Ἡμεῖς ψωμιὰ δὲν ἔχομε, κῆ-ἀγκηναραὶς θέλομε.
- 29.) Ἡ νύχτα ἔχει αὐτιά κ' ἡμέρα ἴμματα.
- 30.) Ἡ νύφη ἅμα γεννηθῆ τῆς πεθερᾶς τῆς μοιάζει.
- 31.) Ἡ μοῦγα σιχασιά δὲν ἔχει, ἀλλὰ φέρει ἀνακάτωμα.
- 32.) Ἡ ἄντροπὴ παιδιὰ δὲν κάνει, κῆ-ἂν τὰ κἀνη δὲν φελοῦνε.
- 33.) Ἡ ὁμόνοια ἴφθειάνει ἴσπίτι, κ' ἡ διχόνοια τὸ χαλάει.
- 34.) Ἡ ὀργὴ τοῦ θεοῦ ἀπ' τὰ κεραμίδια καταβαίνει.
- 35.) Ἡ ἴγειά ἔς τὸ στρῶμα δὲν χωρεῖ.
- 36.) Ἡ πρώτη μου γυναῖκά μου, ἡ δεύτερη Κυρὰ μου, ἡ τρίτη ἡ ἴστερνότερη ραβδί τοῦ κεφαλιοῦ μου.
- 37.) Ἡ πρώτη μπουκιά εἶναι τρουβελιά.
- 38.) Ἡ πίκρα πύργα καταλεῖ.

- 39.) Ἡ παδέλα ἐπαινήθη ἀργυρὸ πάτο πῶς ἔχει, κ' ἡ κουτάλα το' ἀπεκρίθη, ὅπως εἶς' ἐγὼ σὲ 'ξέρω.
- 40.) Ἡ πολλὴ ἀδεία κάνει τὸν νοικοκύρη κλέφτη.
- 41.) Ἡ προβάτ' ἂν πάη ς τὸ 'λόγγο, ἢ μαλλι θ' ἀφῆς' ἢ κέρατο.
- 42.) Ἡ πεσία δὲν ἔχει ἀνδρία.
- 43.) Ἡ πορδοῦ εἶναι γελοῦ.
- 44.) Ἡ παππαδιὰ κατούρησε, τὸ ποτάμι 'γέμισε.
- 45.) Ἡ παληὰ κόττα ἔχει τὸ καλὸ πάχι.
- 46.) Ἡσαία χόρευε, κάθου καὶ κοιλόρρευε.
- 47.) Ἡ στραβὰ ἴναι ὁ 'γιαλός, ἢ στραβὰ ἀρμενίζομε.
- 48.) Ἡ προκοπὴ νικάει τὴ φτώχεια.
- 49.) Ἡ ἴστερνὴ μετάνοια δὲν 'φελάει τίποτε.
- 50.) Ἡ συχνὴ ἢ συντροφία φέρνει ἀγιάτρευτη ἀρρώστια.
- 51.) Ἡ σκουρία τρώει τὸ σίδηρο.
- 52.) Ἡ τὸ σκύλλο σκότωσε, ἢ τὸ μῦλο χάλασε.
- 53.) Ἡ τοῦ ὕψου, ἢ τοῦ βάλου.
- 54.) Ἡ τέχνη νικά τὴν ἀνδρία.
- 55.) Ἡ ὕρες καιρὸ βάρθρακα νὰ πηδᾶς τὰ κάψαλα.
- 56.) Ἡ φακὴ νερὸ δὲν εἶχε, κ' ἔβραζε μὲ τὸ στασιότης.
- 57.) Ἡ χρεία πούλει τὰ λάχανα, καὶ ἢ φτώχεια τ' ἀγοράζει.
- 58.) Ἡ χάρις θέλει ἀντίχαρι, καὶ πάλι νὰ ἴναι χάρις.
- 59.) Ἡ χώρα κάνει Ἡπίσκοπο, κ' ἢ χώρα τὸν ἐβγάνει.
- 60.) Ἡ ὠμορφαις γυρεύονται, κ' ἢ ἀξιαὶς ἐπαινοῦνται, καὶ ἢ καλαὶς νοικοκυραὶς ἀνάρηρα μελετηοῦνται.

Θ.

- 1.) Θεὸς καλός, ὅλα καλά.
- 2.) Θέλει τὸ βουτσὶ γεμάτο καὶ τὴν ταβερναρὴν μεθυσμένην.
- 3.) Θέλω χρειασθῆ κ' ἐγὼ, ἴσ' ἀν παληάσκι ς τὸ ληνό.
- 4.) Θέλ' ἢ κυρά μας καὶ παίζου τὰ γατιά μας. Ὅμοια τῇ. Θέλει ὁ τάτας μας καὶ κλάν' ἢ μάννα μας.
- 5.) Θὰ βρέξης κ . . . νὰ πιάσης 'ψάρια.

Κ

- 1.) Καὶ σὺ κακὴ δασκάλισσα, κ' ἐγὼ κατὸ βελόνι,
- 2.) Κάθου Κυρὰ κη-ἀνάμενε νὰ πάω καὶ νὰ γυρίσω,
νὰ κάμω γένεια καὶ μαλλιά, νὰ ῥθῶ νὰ σ' ἀγαπήσω.
- 3.) Κάπου μ' εἶδες, κάπου σ' εἶδα, κάπου σὲ παραγνωρίζω.
- 4.) Κάλλιο πουλι τοῦ κλαδιοῦ, παρὰ τοῦ κλουβιοῦ.
- 5.) Καλὸς κακὸς καλόγερος ὅς τὴν πόρτα τῆς παράδεισος.
- 6.) Κ' οἱ Ἄγιοι φόβο θέλουνε.
- 7.) Καὶ τοῦ γέρου τὰ κανάκια, εἶναι πίκραις καὶ φαρμάκια·
καὶ τοῦ νειοῦ ἡ ματσουκιάς, εἶναι γέλοια καὶ χαραῖς.
- 8.) Κάμε τοῦ λαγοῦ καλὸ νὰ σηκωθῆ νὰ φύγη.
- 9.) Καινούργιο εἶν' τὸ κόσκινο ἕψηλὰ ἔναι κρεμασμένο.
- 10.) Καὶ τοῦ νειοῦ τοῦ κανακάρη, ὅ,τι κάμει τοῦ τοκάρη.
- 11.) Κῆ-ἀπ' τὸν ἄντρα δάκρυα ἔχω, κῆ-ἀπ' τὸ φίλο μοιρο-
λόγια.
- 12.) Καὶ μὲ τὸν ἄντρα κάππαρη, καὶ μὲ τὸ φίλο κάππαρη-
κάλλιο τιμὴ καὶ κάππαρη, παρὰ πομπὴ καὶ κάππαρη.
- 13.) Κάλλιο κόκκινο πρόσωπο,
ἀρνηῶντας κάπποια χάρι-
παρὰ νὰ ἔλθ' ἕνας καιρὸς
νὰ κόμης καρδιὰ μαύρη.
- 14.) Κάλλιο ἢ μάμμαμου, παρὰ ἢ μάνναμου.
- 15.) Κιλὸ μερίμνα, κ' ἔρχεται.
- 16.) Κύτταμε καὶ μὴ μ' ἀγγιάς.
- 17.) Κόττα πῆττα τὸ Γεννάρι, καὶ παπὶ τὸν ἄλωνάρη.
- 18.) Κόκκορος εἰς τὴν αὐλήμου, καὶ λαλήσει μὴ λαλήση.
- 19.) Κρητικὴ χαριτωμένη, ὡς τὸ Μάϊ ἔν' ἡ χαράσου.
- 20.) Κ' ἔτσι κ' ἔτσι κόκκινο, κ' ἔτσι κατακόκκινο.
- 21.) Κλαῖνε τὰ ροῦχα γιὰ κορμὶ, καὶ τὸ κορμὶ γιὰ ροῦχα.
- 22.) Κάθου γρηὰ κη-ἀνάμενε νὰ κάμω γυιὸ νὰ πάρης.
- 23.) Κυριακῆς χαρὰ, δευτέρας θλίψις.
- 24.) Κυριακὴ κοντὴ γηρορτή.
- 25.) Καλόγερέμου εἰς τὸ κελλίσου, νάχης τὸ ράσο σου
καὶ τὴν τιμήσου.

- 26.) Κόψε ξύλο κάμ' Ἀντώνι,
κόψε κῆ-ἄλλο γιὰ Μανόλη
καὶ τὸν ἄτυχο τὸν Γιάννη
κάθε ξύλο τότε κάνει.
- 27.) Κάποιος γιὰ τὴ φωτιά φοφάει ἀπ' τὴν κρυάδα.
- 28.) Κατὰ τὸν κυνηγὸ καὶ τὸ λαγωνικό. Ὅμοια τῆ
Κατὰ τὸ νεῖο καὶ τ' ἄρματα.
- 29.) Κουφῆς παιδί κλαίει.
- 30.) Κάθε πίκρα ἔχει τὴ χαράτης, καὶ κάθε χαρὰ τὴν
πίκρα της.
- 31.) Κάνεις δὲν πλουταίνει, ἂν δὲν τὸν φάγη ξένη ψεῖρα.
- 32.) Κρατεῖ τὰ δάκρυα καὶ χάνει τὰ καντάρια.
- 33.) Κάθε πουλι μὲ τὴ λαλησιά του, καὶ κάθε γαΐδαρος
μὲ τὴ γκαρυσιάτου.
- 34.) Κάνεμε Νῶε νὰ σὲ κάμω προφήτη.
- 35.) Κανακεύω τὸν καλόμου καὶ τρελλαίνει τὸ μυαλόμου.
- 36.) Κῆ-ὁ φτωχὸς ὁ γείτονας γιὰ φωτιά γυρεύεται.
- 37.) Κ' ἐκείαις 'που δὲν πρεζάρουνται γιὰ τιμημέναις κρᾶ-
ζονται
- 38.) Καὶ παππᾶς ἔγεινες Ἰζάννη; ἔτσι θέλ' ὁ διάολος· ἢ
Καὶ παππᾶς ἔγεινες Κώστα; ἔτσι τῶφερ' ἢ κατάρια.
- 39.) Καὶ μέσα 'ς τὰ κουρνιάματα ποιὸς ἔχ' αὐγὰ γιὰ κλῶ-
σα. Ὅμοια τῆ, Καὶ μέσ' 'ς τὸ γλυκοχάραγμα φάβα
ζεστόυλι, φάβα.
- 40.) Καλῶς τηνε τὴν δυστυχιά, ἂν ἔλθης μοναχῆσου.
- 41.) Καὶ τὰ καλὰ δεχούμενα, καὶ τὰ κακὰ δεχούμενα.
- 42.) Καλὰ τὰ δευτερώματα, ἂν λάχη κ' ἐπιτύχουν.
- 43.) Κάλλιο 'φειδιοῦ γλῶσσα, παρὰ κακοῦ ἀνθρώπου.
- 44.) Κοντὸς λογαριασμός, μακρὰ ἀγάπη.
- 45.) Κράτει τὸ λαγὼ νὰ κατουρήσ' ἢ σκύλλα.
- 46.) Καλὴ ἢ κακὴ φράχτη, δέξ ἀνέμους φυλάττει.
- 47.) Καρτερῶντας τὸ χηλὸ, ἀποχήλωσα κ' ἐγώ.
- 48.) Κάλλιο νὰ κλάψη τὸ παιδί, παρὰ νὰ κλάψ' ἢ μάννα.
- 49.) Κάτι λάκκο ἔχ' ἢ φάβα, 'που χαμογελᾷ τὸ 'λάδι.
- 50.) Κάθε δίκηο δὲν βαρεῖ, κῆ ἂν βαρέση δὲν πονεῖ.

- 51.) Καὶ τὸν πρῶτον ἐλεεῖ, καὶ τὸν δεύτερον ἀγιάζει.
- 52.) Κάλλιο γάϊδαρος ζωντανός, παρὰ φιλόσοφος πεθαμένος.
- 53.) Καλὰ ἦλθα, καὶ καλὰ ἔς τὴν πόρτα ἔμπηκα, μὰ ἴσ' ὅλοι μου τὸ λένε, Δέσποτα ἔξαγόρεψέ με.
- 54.) Καὶ γι' αὐτοῦνα καὶ γι' αὐτά σου, ἔχει ψείραις ὁ γαμπός σου.
- 55.) Κάν' ἡ κουροῦνα θάμματα νὰ παίξουν τὰ δαιμόνια.
- 56.) Καθὼς ἤθελ' ὁ φτωχός, ἔτσ' ἐγύριζ' ὁ τροχός.
- 57.) Καὶ τοῦ ποντικοῦ μετάνοια, καὶ τῆς γάτας προσκυνῶ.
- 58.) Καὶ πῶς ἐκαταντήσανε τῶν βασιλειῶν ἡ κόραις.
- 59.) Κάλλι' ἀγάλια καὶ καλὰ, παρὰ γλήγορα καὶ τυφλά.
- 60.) Κεράτωσε τὸν ἄντρασου, καὶ μὴν τότε μαγεύης.
- 61.) Καιρὸς πουλεῖ τὰ λάχανα, καιρὸς τὰ ἔξαγοράζει.
- 62.) Καλὴ ὥρατου ἔπου μ' ἔβριζε, κακὴ του ἔπου μου τῶπε.
- 63.) Κάλλιο σταυρός ἔς τὴν πόρτα σου, παρὰ ἔς τὴν ἐδικήμου.
- 64.) Κλώτσα νύφη τὰ κανάτια.
- 65.) Κάνει ὁ φτωχός ἴσ' ἠμπορεῖ, κῆ-ὁ πλούσιος ἴσ' ἠκατέχει.

Λ.

- 1.) Λάδι βρέχει, κάστανα χιονίζει.
- 2.) Λάχανα μέσ' τῆ θάλασσα, καὶ ἴψαρια ἔς τὸ κακκάβι.
- 3.) Λεῖμονιὰ εἰς τὴν αὐλήμου, καὶ ἀνθίσει μὴν ἀνθίσῃ.

Μ.

- 1.) Ἰμάτια ἴπου δὲν θωροῦνται, γλήγορα λησμονοῦνται. (*)
- 2.) Μαύρη κόττα ἔς τὴν αὐλήμου, καὶ λαλήσει μὴ λαλήσῃ.
- 3.) Μάρτης βρέχει, ποτὲ μὴ πάψῃ.
- 4.) Μαθημένα εἶν' τὰ βουνα ἀπὸ βροχιαῖς καὶ χιόνια.
- 5.) Μεγάλος εἶσαι πλάτανε μὲ τὰ πλατανόφυλλα.

(*) Ἡ γὰρ τῶν ἐρωτικῶν ἀντίβλεψις, κατὰ τὴν καλὴν ΧΑΡΙΚΛΕΙΑΝ, ὑπόμνησις τοῦ πάσχοντος γίνεται, καὶ ἀναφλέγει τὴν διάνοιαν ἢ θία, καθάπερ ὕλη περὶ γιγνομένη.

- 6.) Ἐμῶν μου καὶ τί σοῦ πιάνει, τὸ βρακὶ τὸ τουλοπάνι !
- 7.) Μὲ τὸν κασιδιάρη δὲ παίζουν τὸ κλωτσοσκοῦφι.
- 8.) Μὴν κρεμάσης πρῶτος τὸ κουδοῦνι τῆς γάτας.
- 9.) Μακρυνὸ ταξείδι, ἢ πνιγμὸς ἢ τσακισμὸς.
- 10.) Μοναχὸς πάλευε ποτὲ κακὸ μὴν πάθης.
- 11.) Μοῦστος εἶναι καὶ θὰ βράση.
- 12.) Μῆτ' ἢ μιληὰ τὰ μῆλ' αὐτῆς, μῆτ' ἢ μάννα τὰ παι-
διὰ τῆς.
- 13.) Μικρὴ θώρειε, καὶ μεγάλη φόρειε.
- 14.) Μῆτ' ὁ Μάρτης καλοκαίρι, μῆτ' ὁ Αὐγούστος χειμῶνας.
Μὲ τὸ βελόνι τὰ μαζόνουε, καὶ μὲ τὸ φτυὰρι τὰ σκορ-
ποῦμε.
- 15.) Μαζεύθησαν ἢ κάργιαῖς ὄλαις κ' ἔκαμαν τὸν μποῦφο
πρῶτο.
- 16.) Ἐμπαίνει ἔβγαίν' ὁ Δέσποτας καὶ χάφτ' ἀπὸ ἄνα σῦκο.
- 17.) Μαργιᾶς ξυλίσματα, καὶ γέρου παραμῦθια.
- 18.) Μὲ σκύλλους ἔκοιμήθηκες, μὲ ψύλλους ἔσηκώθηκες.
- 19.)
- 20.) Ἐμπαίνε ἔς τὴν κλίνην ἔνωρίς,
Φεῦγέ τὴν ἄν χαράξει,
Ὁ θέλων κτήματα καὶ νοῦν
Κ' ὑγείαν νὰ φυλάξῃ.

N.

- 1.) Νὰ καβούρους, δὸς μ' ἄλεύρια.
- 2.) Νὰ εἶχα τὰ χρονάκια σου, ἔχεζα τὰ δοντάκια σου.
- 3.) Νὰ ἔτανε κ' ἢ ζήλια ψώρα, ἢ θελε γεμίς ἢ χώρα.
- 4.) Νὰ ἔκαναν ὄλαις ἢ μέλισσαις μέλι, ἔκανα κ' ἐγὼ κου-
βέλι.
- 5.) Νὰ μὴ σ' ἐννοιάζει νὰ ρωτᾶς, βάζεις καινούργια πάθη
κ' ἐκεῖ ποῦ φθάνει τὸ χέρι σου, κρέμαγε τὸ καλάθι.
- 6.) Νὰ λείψῃ τὰ πιπέρι μου, νὰ ἰδῶ τὸ μαγερεῖσ σου.
- 7.) Νοικοκύρης εἶσαι, πετιμέζι τρῶς.

- 8.)   Νὰ σέ ἰδῶ τὸ Μάϊ μὲ γοῦνα,
 Τὸν Ἀπρίλη μὲ σιγοῦνα,
 Καὶ τὸ θεριστὴ μὲ κάππα,
 Νὰ φωνάζης, μάννα κάκκα.
-

Ξ.

- 1.)   Ξένος πόνος ξέγδαρμα.
 2.)   Ξένον τρέφεις, λύκον τρέφεις, κῆ-ἄν πεινάση θὰ σέ φάη.
 3.)   'Ξέρ' ἡ κλώσσα πῶς πατεῖ τὰ πουλιά της.
 4.)   'Ξέρ' ἡ μάννα μας νὰ φθειάση πῆττα, ἀλλὰ δὲν ἔχει
 ἀλεύρι.
 5.)   'Ξεῖδι χάρισμα γλυκὸ 'σὰν μέλι.
-

Θ.

- 1.)   'Ο λαγῶς θέλει λαόν, καὶ 'ς τὴν τάβλα μοναχός.
 2.)   'Ο φτωχὸς θωρεῖ πλουταίνει, μὰ φυρᾶ καὶ δὲν τὸ
 νοιώθει.
 3.)   'Ο κόσμος μὲ τὸν κόσμο, κ' ἡ γρηὰ μὲ τὸ κουρκούτι.
 4.)   'Ο πῶχει ληροστάσια θὰ ἔχη καὶ τζιτζίκους.
 5.)   'Ολα καλὰ καὶ τὸ μέλι γλυκὸ.
 6.)   Οὔτε γάτα ἦτανε, οὔτε ζημιὰ ἔκανε.
 7.)   'Οξω ἥλιος κ' ἔβρεχε, κάποια γρηὰ παντρεύεται. ἤ,
 'Ἡλιος καὶ βροχὴ, 'παντρεύοντ' οἱ φτωχοὶ.
 'Ἡλιος καὶ χιόνι, 'παντρεύοντ' οἱ ἀρχόντοι.
 'Ἡλιος καὶ φεγγάρι, 'παντρεύοντ' οἱ γαιδάρου.
 8.)   'Οπου δὲν 'παίρν' ἀπὸ ταῖς 'μέραις μου, ἄς ζήση χίλι-
 νη χρόνους.
 9.)   ὁ Φλεβάρης κῆ-ἄν φλεβίση,
 καλοκαίρι θὰ μυρίση·
 κῆ-ἄν ταῖς φλέβαις του ἀνοιξή,
 θὲ νὰ κάψη, θὰ φλογίση.

- 10.) Ὅπου δίνει ζῶντάς του τὸ πρᾶμμα, θέλει μὴ μὲ τὴν κοπάνα.
- 11.) Ὅπ' ἀκαμάτρας ροιζικὸ, κῆ-ὄπου μαμοῦρας μοῖρα· κῆ- ὄθε κοπέλα φρόνιμη, καθάρια κακομοῖρα.
- 12.) Ὁ φτωχὸς μὲ τ' ὄνειρότου, χαίρεται τὸ ροιζικότου.
- 13.) Ὅπου φιλεῖ δυὼ στόματα, τό ἓνα τοῦ βρωμάει.
- 14.) Ὅπου καρτερεῖ νὰ φάη, ποτέ του δὲν πεινάει.
- 15.) Ὁ φτωχὸς ὁ Φίλιππος, 'ς τὸ χωράφι ἀπόκρευε.
- 16.) Ὅπου δουλεύει βασιλειὰ, ἔχει τιμὴ καὶ ρόγα.
- 17.) Ὅσα λόγια σοῦ ἴλεγα, τόσαις μυίγαις ἔχαφτες.
- 18.) Ὅπου ἔχει καὶ φιλεῖ, ἀνάθεμα κῆ-ἄν 'παντρευθῆ.
- 19.) Ὅποιος οὔλος κρύβεται, οὔλος φανερόνεται.
- 20.) Ὁ Μάις ἔχει τὴν ἀκοή, κῆ-ὄ θεριστῆς τὴν πείνα.
- 21.) Ὅταν οἱ ἄλλοι ἀποτρυγοῦσαν, ἡ Μαργιὰ ἐπλεκε καλὴθι.
- 22.) Ὁ καλὸς καλὸ δὲν ἔχει.
- 23.) Ὁ φτωχὸς ὁ χρυσικὸς παιγνίδι τοῦ διαβόλου.
- 24.) Ὁ καθρέφτης εἶναι ψεύτης.
- 25.) Ὅποιος πολὺ κοιμᾶται, κακορροϊζικὸς λογαῖται.
- 26.) Ὅπου 'πέθανε κοιμᾶται, κῆ-ὄπου ζῆ χορέψει θέλει.
- 27.) Ὅταν θέλ' ἡ νύφη κῆ-ὄ γαμπρός, παρ' ἔξω οἱ συμπεθέροι.
- 28.) Ὁ παππᾶς κ' ἡ καμουλίκα, ὅταν σοῦ μιλοῦν ἀγροῖκα.
- 29.) Οἱ δύο ἓνας γίνονται, κῆ-ὄ μοναχὸς κουβάρι.
- 30.) Οὔτε γάμος ἄκλαυστος, οὔτε ἔξοδι ἀγέλαστο.
- 31.) Ὅπου 'πῆρε πέτρα καὶ σταθῆ, κάνεις μὴν τὸν λυπηθῆ.
- 32.) Ὅπου κλέψ' ἔχ' ἓνα κριμα, κῆ-ὄπου χάσεικάνει δέκα.
- 33.) Ὁ σκλάβος τὸν ἀφέντη του, κῆ-ὄ Κύρης τὸ παιδί του.
- 34.) Ὅσω εἶν' ἡ βέργα τρυφερή, τὴν σχίζεις ὅπως θέλεις.
- 35.) Ὅσω βαραίνει ἓνας ἄνθρωπος, δὲν βαραίνει ὄλος ὁ κόσμος.
- 36.) Ὁ θεὸς μὲ τὸν πάγο δροσίζει, καὶ μὲ τὴ δροσιά καίει.
- 37.) Ὅταν βρέχη καὶ βροντᾶ, ἔχει ὁ κλέφτης τὴν χαρὰ.
- 38.) Ὅπου πρωτοπάει 'ς τὸ μῦλο, ἐκεῖνος πρωταλέθει.
- 39.) Ὁ πῶκαμ' ὅ,τι ἴμφορεσε, ἐπλήρωσε τὸν νόμο.
- 40.) Ὁ θεὸς φυλάει τὸν ἀσεβῆ 'ς ὦρα 'που δὲν ἐλπίζει.

- 41.) Ὅπ' ἀρρώσθήσει καὶ ξαρρώσθήσει ἔς τὸ πανηγύρι πάει.
- 42.) Ὅποιος ὠμορφή γυρέψει, πρέπει νὰ μὴ ταξειδέψη.
- 43.) Ὁ χορὸς χαρούδια θέλει, κ' ἡ κοιλιὰ κομμάτια θέλει.
- 44.) Ὁ Σολντάδος ὅταν πεινάη, τὴν ταρλαλέλα του ἀρχινάει.
- 45.) Ὅποιος δὲν ἀγαπάει τὰ ραδίκια, τρώγει τὰ χαλίκια.
- 46.) Ὅσῳ θὲς μαύρη μου νίβου,
Καὶ σγουρὴ ξεροχτενίζου,
Το' ἀσχημάδαις σου δὲν ἔβγανεις,
Μόνον ταῖς γαζέταις χάνεις.
- 47.) Οἱ Θιακοὶ μὲ τὴ σοφία ἔβρῆκαν τὴ θεότητα.
- 48.) Ὁ ὕπνος τρέφει τὸ παιδί, κὴ-ὁ ἥλιος τὸ μοσχάρι,
Καὶ τὸ κρασί τὸν γέροντα τὸν κάνει παλληκάρι.
- 49.) Ὅταν κοιλοπονάη ἡ Ὀθρεία, μέσα Μαρία, κὴ-ὅταν
γεννάη, ἔξω Μαρία.
- 50.) Ὅπου ἔφελᾶ, παντοῦ γελᾶ.
- 51.) Οὔτε πρόβατο χωρὶς μαλλί, οὔτε νεὶὸς χωρὶς ἀγα-
πητικὴ.
- 52.) Ὁ παππᾶς γιὰ τὴ λιχουδιά του, ἔχασε τὴ λειτουρ-
γιά του.
- 53.) Οἱ ἐννῆὰ νικοῦν τοὺς δέκα.
- 54.) Ὅταν σὲ γκρεμίσῃ τ' ἄλογο, κατέβα τράβα τὸ κα-
πίστρι.
- 55.) Ὅλοι ἔς τοῦ παππᾶ κακά, ἡ παππαδιά καλῆτερα, κ' ἔ-
κείνη ἔφτυγ' αἷμα.
- 56.) Ὁ πῶχει σύντροφο, ἔχει ἀφέντη.
- 57.) Ὅσῳ θέλεις φουσκονέτα, μὲ τὸ ζύγι θὰ τὰ πάρω.
- 58.) Ὅταν ἔμπορῆς νὰ λύσης τὸν κόμπο μὲ τὰ χέρια, μὴ
βάζῃς τὰ δόντια.
- 59.) Ὅσ' ὀλιγώτερο μιλάς, τόσῳ πολὺ ἀκούεις.
- 60.) Ὅποιος περπατεῖ μυρίζει, κὴ-ὅποιος κάθεται βρωμάει.
- 61.) Ὅποιανοῦ βαρηοῦνται τὰ πόδια, πιθυμοῦν τὰ δόντια.
- 62.) Ὁ λύκος τὴ φωλιά του δὲν τὴν μαγαρίζει.
- 63.) Ὁ χορὸς ποῦ γένεται, τώρα τώρα φαίνεται.
- 64.) Ὅποιος τὰ νειοντομάθει δὲν τὰ γερονταφίνει.

- 65.) "Ολοι μιλοῦν γιά τ' ἄρματα, κῆ-ὁ Γιάννης γιά τήν πῆττα.
- 66.) "Οπου γέρος κακό σκάνδαλο, κῆ-ὁπου γρηά κακῆ βουλή.
- 67.) "Ο ξένος καί ὁ πόταμος τόν τόπο του γυρεύει.
- 68.) "Οταν σκοντάψη τ' ἄλογο, ὅλοι τύφλα τοῦ λένε.
- 69.) "Οσα πουλιά πέτονται, δέν τρώγοντ' ὄλα.
- 70.) "Οταν γιονίζῃ ἀρμένιζε, κῆ-ὁταν κιαίρει κάτσε.
- 71.) "Ολοι πίναμε κ' ἐλέγαμε, κ' ἡ ἀλωποῦ ποῦ κουριᾶν ἡ κότταις.
- 72.) "Ολα 'ς τόν καιρόν τους, κ' ἡ κουρκούτη τόν χειμῶνα ἡ "Ολα 'ς τόν καιρόν τους, κῆ-ὁ κολοῖς τόν Αὔγουστο.
- 73.) "Οταν 'βγάλης τὸ σαμάρι, τότε φαίνοντ' ἡ πληγαίς.
- 74.) "Ο,τι μῶκαμες γειτόνισσα 'ς τόν ἐδικό μου γάμο, Νά μ' ἀξιῶση ὁ θεός διπλά νά σοῦ τὰ κάμω.
- 75.) "Ο καιρός, ὁδηγός.
- 76.) "Οξω ἀπ' τῆ μανίκα μου, ἄς ἦναι κ' ἡ μαννίτσα μου.
- 77.) Οὔτε γρόσι 'ς τὸ πουγγί, οὔτε ντέρτι 'ς τήν καρδιά.
- 78.) Οὔτε Διάκο σ' εἶδαμε, οὔτε πρωτοσύγγελο, καί σὺ Δεσπότης ἔγινες;
- 79.) "Οπου τοῦ μέλλει νά πνιγῇ, ποτέτου δέν πεθαίνει.

II.

- 1.) Παρά κακοπαντρεμένη, κάλλιο χήρα κακομοῖρα.
- 2.) "Πές το 'πές το τὸ κοπέλι, κάνει τῆ γρηά καί θέλει.
- 3.) "ΠΑίνα τὸ βουνό, κῆ-ἀγόραζε 'ς τόν κάμπο.
- 4.) Πέσε πῆττα νά σέ φάω, καί κλοντήρι νά σέ πιῶ.
- 5.) Πῆσα ἔδωκες, κατράμι 'πῆρες.
- 6.) Πέντε μῆνες καλοκαίρι νά ἔταν νά θερίζαμε.
- 7.) Πράγμα ποῦ γνωρίζεται, χωρὶς κρίσι παίρνεται.
- 8.) Πέθανε νά σ' ἀγαπῶ, καί ζῆ νά μὴ σέ θέλω.
- 9.) Παντοῦ φτωχός, 'ς τὸ πανηγύρι πλούσιος.
- 10.) Πίστεφε λαγοῦ, καί κάλεσε κουμπάρο.
- 11.) "Πὸ 'λιγάκι παρακάτω, ἄν τὸ θές πάντα γεμάτο.

- 12.) Πέντε μῆνες, ἕξ ἀδράχτια·
— Πότε τὰ ἄγνεσ' ἢ πλατώνα,
Καὶ τῆς κλέψανε καὶ τῶνα;
- 13.) Πήγαμε ἔς τὴν Ῥώμη καὶ δὲν εἶδαμε τὸν Πάππα.
- 14.) Πότ' ὁ Γιάννης δὲν ἔμπορεῖ, πότ' ὁ κ. . τοῦ πονεῖ.
- 15.) Ποῦ γράψ' ὁ Θεὸς ξεβράκωτο, ποτὲ βρακί δὲν βάνει.
- 16.) Πεθερά κρεμμύδι σάπιο,
Κάθε δαγκασιά καὶ δάκρυο·
— Νύφη μου ξεκλωμένη,
Ποιὸς ἔμπορεῖ νὰ σ' ἀπομένη;
- 17.) Πέρυσι ἔφαγα τ' ἄρνι, κ' ἔφέτο τὸ πληρόνω.
- 18.) Πέρυσι ἔφωφτ' ὁ λαγὼς κ' ἔφέτο ἤλθ' ἢ βρωμα, ἢ
Πέρυσι ἔκῃ τὸ βουνό, κ' ἔφέτο ἀκούσθ' ἢ τσίκνα.
- 19.) Ποῦ γενηθῆ ἔς τὴν φυλακὴν, τῆς φυλακῆς μυρίζει.
- 20.) Προκομμένη κ' ἐπιτεῖδεια,
Γιὰ νὰ γνέθης τὰ κροκίδια·
— Πότ' ἐπρόκοψ' ἢ καυμένη;
— Τὸ Σαββάτο π' ἀσημαίνει·
Καὶ τὴν Κυριακὴν ἐρώτα,
Κάνετε γειτόνοι ρόκα;

Σ.

- 1.) Σαράντα πέντε Γιάννηδες, ἑνὸς κοκκόρου γινῶσι.
- 2.) Σ' ἀρέσουνε τὰ φάβατα; σπέρνε λαθούρια νάχης.
- 3.) Σήμερα τοῦ γείτονα, κῆ-αὔριο τῆς γειτόνισσας.
- 4.) Σκλάβο με θεωρεῖς, καὶ παρθενιά γυρεύεις;
- 5.) Ἐτοῦ πολυτεχνῆ τὸ ἔσπιτι, συφορά καὶ καταδίχη.
- 6.) Σέρν' ὁ Γιάννης τὸν Γιαννάκη, κ' ἢ Γιαννάκηνα τὸν Γιάννη.
- 7.) Σὲ φουρτισμένου ἔσπιτι σχοινὶ μὴ μελετήσης.
- 8.) Σοῦ π' ὁ φίλος γιὰ τὸ στᾶρι; πάρε τὸ σακκὶ καὶ τρέχα.
- 9.) Σ τὰ πολλὰ βασταχισμένη, καὶ ἔς τὰ λίγ' ἀναπαυμένη.

- 10.) Ἐάν δέν ἤξερες νά ὑφάνης, τὰ μασούρια τί τά βάνεις;
- 11.) Συμπέθερε, συμπέθερε, ἡ μοῦρά μου ποῦ σ' ἔφερε !
- 12.) Ἐάν τό λές καί δέν τό κάνεις, τήν ὑποληψίσου χάνεις.
- 13.) Ἐ τό καλάθι δέν χωρεῖ, καί ἔς τήν κόφα περισσεύει.
- 14.) Σὺ ἔλεγες πῶς εἶμ' ὁ Ἐπίσκοπος, κ' ἐγὼ εἶμ' ὁ Διακάκης.
- 15.) Ἐάν τέτοια τέτοια λάχανα, Ἐάν τέτοιαις κραμποτσάνικς, ἔχω κ' ἐγὼ ἔς τό κῆπο μου κάθε λοῆς λαφάναις· ἢ, Ἐάν τέτοια τέτοια λάχανα, Ἐάν τέτοια παραπούλια. ἔχω κ' ἐγὼ ἔς τό κῆπό μου, ποῦ τρῶνε τὰ γαιδούρια.
- 16.) Σφίγγ' ἡ μυῖγα τό γαιδούρι, καί διαβαίνει τ' ἄλογο.
- 17.) Ἐάν πεινώ καί δέν νυστάζω, ὅσω θέλεις σκέπαζέ με.
- 18.) Στεφάνονε κῆ-ἀμπάρονε, καί βάφτιζε καί φεῦγα.
- 19.) Σ' ἔκαμα κουμπάρο νά μπαίνης με τό θάρρο.
- 20.) Σκότωναε τρελλοῦς, πλήρονε τζερεμέ.
- 21.) Σιγά τόν πολυέλαιο, νά μῆ σβυσθοῦν τὰ φῶτα.
- 22.) Σοδιακό ἔναι τό καμάρι, κῆ-ὄποιος θέλ' ἄς καμαρώση.
- 23.) Σκατόψυχος δέν ὠριζε, γιά τήν ψυχὴ του ἔκανε.
- 24.) Σ' ἐπῆρα γιά βασιλικό, κ' εὐγῆκες τσουτσουμίδα· ἢ Σ' ἐπῆρα γιά τραντάφυλλο, κ' εὐγῆκες γουμαράγκαθο.

T.

- 1.) Τὰ λιλιὰ τοῦ Γιάννη θέλει, καί τόν Γιάννη δέν τόν θέλει.
- 2.) Τοῦ παλληκαριοῦ ἡ μάννα, ἔς τό πηγάδι κάνει νάνα.
- 3.) Τύχην ἔχουν τὰ δροσάτα, ροιζικὸ τὰ πουτανάτα.
- 4.) Τ' εἶν' ὁ φύλλος, τ' εἶν' τ' ἀσκίτου,
Τ' εἶν' αὐτὸς κ' ἡ ἔποληψι του;
- 5.) Τζιτζικας ἐλάλησε, μαύρη ρῶγα ἔσχαρισε.
- 6.) Τί καμπάνα, τί λαήνα· ἢ, Τί βελόνι, τί φελόνι.
- 7.) Τὰ "χ" ἡ γάτα ἔς τήν κοιλιὰ της, μετ' ἐκεῖνα νιζουρίζει.
- 8.) Τοῦ παιδιοῦ μου τό παιδί δυὼ φοραῖς τό ἔγεννησα.
- 9.) Τὸ παιδί σου ἔπαντρεψες, γείτονα τό ἔκαμες.
- 10.) Τό χόρτο ἔπου ἀναγελάς, ἔς τήν πόρτα σου φυτρώνει.
- 11.) Τὸ σωστόσου παππαδιά μου, καί ποτὲ νά μῆ σοῦ λείψη.

- 12.) Τὸ ματαίεσταμένο τσουκάλι πάντα τσίχνα βρωμαίει.
- 13.) Τ' εἶχες γέρο κ' ἴδρωνες; Μὲ μουρλὸν ἐπάλευα.
- 14.) Τὸν Μάρτη φύλα τ' ἄχυρα, μὴ χάσης τὸ ζευγάρι.
- 15.) Τῶν ναυτῶνε αἱ γυναῖκες, τὸ Μαγιάπριλο χηρεύουν.
- 16.) Τὸν μεθυστὴ ἄν νουθετῆς, λόγια καὶ κόπους χάνεις.
- 17.) Τὰ ἔθελες κάμει νηστικός, τὰ κάνεις μεθυσμένος.
- 18.) Τὸν ξένο κῆπο πότιζε, νὰ τρέφει ὁ δίκός σου.
- 19.) Τί σ' ἐγνοιάζει γιὰ ἀέρα, ποῦ δὲν μπαίνει 'ς τὰ πανιά σου;
- 20.) Τοῦ ἡλίου κύκλος ἄνεμος, τοῦ φεγγαριοῦ χειμῶνας.
- 21.) Τὰ 'χ' ἢ μοῖρά μου γραμμένα, δὲν παρέρχεται κἀνένα.
- 22.) Τοῦ ἔδωσα τὸ πρόσωπο, γυρεύει καὶ τ' ἀστάρι.
- 23.) Τ' ἀμπέλια θέν' ἀμπελουργούς, καὶ τὰ καράβια ναύταις·
Τὰ ροῦχα τὰ μεταξωτὰ κορμιὰ γιὰ νὰ βάζουν.
- 24.) Τὸ παππί καὶ τὸ χηνάρι τοῦ διαβόλου τὸ ζευγάρι.
- 25.) Τὸν ἄντρα μου θωροῦνε, κ' ἐμένανε τιμοῦνε.
- 26.) Τὸ σκυλλί δταν τσακνέται μὲ τὴ γλῶσσα γιατρεύεται.
- 37.) Τοῦ ἀχάριστου τὴ χάρι ὅποιος κάνει τήνε χάνει.
- 28.) Τὸ κινίνο ναι πικρό, γι' αὐτὸ καὶ τὸ χρυσόνουν.
- 29.) Τὸ ζουμι ζημιὰ δὲν φέρνει, δσφ φαῖς καὶ τ' ἄλλο' χύσ' το.
- 30.) Τὸ συχομπουκονάτο κάνει τὸ κορμί δροσάτο.
- 31.) Τ ὀλημερινὸ στολίδι τοῦ γαιδάρου μας στρωσίδι.
- 32.) Τοῦ βουβοῦ τὴν καρδιά κάνεις ἄλλος δὲν τὴν ἔξει, παρ' ἐκειὸς ποῦ τὴν βαστάει.
- 33.) Τ' ἀρεσοῦμενο τ' ἀνθρώπου, τὸ καλῆτερο τοῦ κόσμου.
- 34.) Τῆς ἀλωποῦς τὰ ἔμματα καὶ τὸ διάβολο 'παντρεύουν.
- 35.) Τὰ μυαλά σου καὶ μιὰ λύρα, νὰ χορεύ' ἢ καλομοῖρα.
- 36.) Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα δι' ἐμένα τὸν γέροντα.
- 37.) Τὴ δουλειὰ σου Μαργαρίτα, κ' ἢ δουλειὰ μας πάει ντρίτα.
- 38.) Τέτραδος ἐμπῆκε, ἑξάμαδος ἐβγήκε.
- 39.) Τ' αὐγὰ δὲν τ' ἀλωνίζουνε, ἀλλὰ τὰ τηγανίζουνε.
- 40.) Τὸ ἄλογο 'ς τὴ φύσι του καὶ 'ς τὸ καπετανίκι.
- 41.) Τέτοια ὦρα, τέτοια πῆττα.
- 42.) Τὸ βιό μου 'ς τὴ βιά μου.

- 43.) Τὸ φέμμα κῆ-ἄν ἐβγῆ, ὀλόφεμμα δὲν εἶναι.
 44.) Τὸ λαδᾶ σκοτόνομαι, μὰ τὸ λάδι δὲν τὸ τρῶμε.
 45.) Τ' ἀμπέλι θέλει ἀμπελουργό, τὸ σπίτι νοικοκύρη.
 46.) Τὸ δὲν σὲ μέλλει μὴ βρωτᾶς, ποτὲ κακὸ μὴν πάθης.
 47.) Τὸ γαιδούρι ποῦ γκαρύζει, τὸ κεφάλι του τσακίζει.
 48.) Τὶ θέλεις τὶ γυρεύεις χίλιων γροσιῶν μαχαίρα.
 49.) Τὸν ζουρλὸν καὶ τὸν χωριάτη ξένοι πόνοι τὸν γηράζουν.
 50.) Τῶν πολλῶν τὴν γνώμ' ἀγροίκα, καὶ τὴν ἐδική σου
 κάνε.
 51.) Τώρα ἔς τὰ ἔξημερώματα, γειά σου κουμπάρε Γιάννη.

Φ.

- 1.) Φεγγαράκι ἴσάν ἡμέρα, στραβωμὸς ποῦ δὲν τὸ βλέπει.
 2.) Φίλον ποῦ σ' ἐγέλασε,
 Ἄφοῦ τὸν δοχιμάσεις,
 Ἄπο μακρὰ χαιρέτατον,
 Καὶ κάκια μὴν τοῦ πιάσης.
 3.) Φίλος τὸν φίλον ἔκραζε, κῆ-ᾶ νοικοκύρης ἔβραζε.
 4.) Φτωχὸς ἐπαντρεύθη, ἡ νύχτα ἐχάθη.
 5.) Φτωχὸς φτωχὴ ἀγάπησε, κῆ-ὀ Θεὸς τὰ πλούτη τσ' ἔ-
 δωσε.
 6.) Φῶλον ἔβαλες, αὐγὰ θὰ μάσης.

Χ.

- 1.) Χαρᾶς τονε ποῦ ἔαφνισθῆ καὶ πιάσει τ' ἄρματά του.
 2.) Χαρᾶς τὸν γέρο ὅταν γρυπνᾶ, τὸν νεῖὸν ὅταν κοιμᾶται.
 3.) Χαρᾶς τὰ Γέννα τὰ στεγνά,
 Τὰ Φῶτα χιονισμένα,
 Καὶ τὴ Λαμπρὴ βρεχούμενη,
 Τ' ἀμπάρια γεμισμένα.
 4.) Χειμωνιάτικη γέννα, καλοκαιρινὴ χαρά.
 5.) Χίλιαις ὀκάδες βούτυρο σὲ σκύλλινο τομάρι.

- 7.) Χτυπᾶ τὸ σαμάρι ν' ἀκούη τὸ γαϊδούρι.
 8.) Χωριάτης ἄγιος κή· ἂν γενῆ, μὴ τότε προσκυνήσης.
 9.) Χωρὶς μπούρμπερι καὶ μπάλα,
 Πῶς ἐγένη τέτοια φάλα;
 10.) Χωρὶς χῶμα καὶ νερό,
 Πῶς εὐρέθη ἀγκούρ' ἐδῶ;

Ψ.

- 1.) Ψαράς καὶ πουλιλόγος ἔρμο τὸ καλύβι του.
 2.) Ψάρια 'ς τὸ ἱγιαλό, πέντε 'ς τὸ λεπτό.

Ω.

- 1.) Ὠμορφε δός μου νὰ φάγω· ἄσχημη καὶ ποῦ νὰ τᾶβρω
 2.) Ὠμορφος 'ς τὴν κούνια, κή· ἄσχημος 'ς τὴ ροῦγα.
 4.) Ὠς πότε νὰ 'σ' ἀνύπανδρη, γιὰ νὰ βροντᾶ ἡ ποδιά σου
 Νὰ 'παντρευθῆς νὰ ἱγαστρωθῆς, νὰ ἰδῶ τὴ λεβεντιά σου

Εἶπα ἰγὼ πολλὰ καὶ σώνει·
 Ἄς λαλήσῃ κή· ἄλλ' ἀηδόني.

Τελευτῶν μυρίας ὁμολογῶ χάριτας πρὸς τοὺς ἀρίστους τῶν φίλων μου, Νικόλαον Μακρυγιάννην καὶ Σοφοκλῆ Ἡρακλείδην, σπεύσαντας ἵνα μὲ συνδράμωσι διὰ τῶν πολλοῦ λόγου καὶ μελέτης ἀξίων ἀνεκδότων παροιμιῶν.

33 9 τὰ
 11 χ μαύρα

8

